

2024 M. BALANDŽIO 11 D.

EUROPOS SOLIDARUMO KORPUSO PROGRAMOS VERTINIMO TYRIMAS

LIETUVA

GALUTINĖ VERTINIMO ATASKAITA

TURINYS

Turinys	2
Naudojamos santrumpos	4
Įvadas.....	5
Santrauka.....	6
Tyrimo metodika ir suinteresuotų dalyvių vaidmuo.....	9
Europos solidarumo korpuso programa.....	11
ESK Lietuvoje	12
Aktualumas	14
Nuoseklumas.....	18
Veiksmingumas	21
Efektyvumas.....	25
Europos pridėtinė vertė	31
Tyrimo išvados ir rekomendacijos	34
Priedai.....	38
Priedas Nr. 1. Duomenų rinkimo ir analizės metodai.....	38
Priedas Nr. 2. Tyrimo klausimai	42
Priedas Nr. 3. Anketinių apklausų rezultatai.....	44
Priedas Nr. 4. Naudotos literatūros sąrašas	61

LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 LENTELĖ. PUSIAU STRUKTŪRUOTŲ INTERVIU RESPONDENTŲ SĄRAŠAS.....	38
2 LENTELĖ. ANKETINIŲ APKLAUSŲ INFORMACIJA APIE DUOMENŲ PATIKIMUMĄ.....	39
3 LENTELĖ. FOKUSUOTOS GRUPINĖS DISKUSIJOS DALYVIŲ SĄRAŠAS.....	39
4 LENTELĖ. TAIKYTŲ VERTINIMO METODŲ SUSIETUMAS SU VERTINIMO KRITERIJAIS.....	40
5 LENTELĖ. VERTINIMO KRITERIJŲ SUSIETUMAS SU VERTINIMO KLAUSIMAIS	42
1 PAVEIKSLAS. SUINTERESUOTŲ PUSIŲ VAIDMUO	10
2 PAVEIKSLAS. 2018–2024 M. ESK LIETUVOJE ĮGYVENDINTŲ PROJEKTŲ SKAIČIUS IR JIEMS ĮGYVENDINTI ŠALIAI SKIRTAS FINANSAVIMAS.....	12
3 PAVEIKSLAS. 2018–2023 M. ESK PROJEKTŲ SKAIČIUS (PAGAL KVIETIMO METUS)	13
4 PAVEIKSLAS. 2018–2023 M. ESK LIETUVOJE ĮGYVENDINTŲ PROJEKTŲ DALYVAVUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS (TIK PABAIGTŲ ĮGYVENDINTI PROJEKTŲ SKAIČIUS; PAGAL KVIETIMO METUS).....	13
5 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮGYVENDINTŲ PROJEKTINIŲ VEIKLŲ PAGRINDINIUS TIKSLUS (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.)	14
6 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮGYVENDINTAS PROJEKTINES VEIKLAS (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.).....	15
7 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ IŠSKIRTI VYKDYTŲ VEIKLŲ TIESIOGINIAI NAUDOS GAVĖJAI (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.).....	15
8 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ VERTINIMO PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKLAS, KURIOS LABIAUSIAI ATITINKA INSTITUCIJŲ/ ORGANIZACIJŲ POREIKIUS*	20
9 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS, PAGAL POREIKĮ KASMET ATNAUJINTI ESK PROGRAMOS PRIORITETUS (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.).....	21
10 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL PROJEKTINIŲ VEIKLŲ VIEŠINIMO BŪDUS (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.)	24
11 PAVEIKLAS. IŠSKIRTINI PROJEKTŲ VYKDYMO TRUKDŽIAI/ IŠŠŪKIAI	25
12 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL SKIRTAS FINANSAVIMO APIMTIS (2018–2020 M.)	26
13 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮTRAUKTŲ DALYVIŲ SKAIČIŲ (2018–2020 M.).....	26
14 PAVEIKSLAS. BENDRAS PROJEKTŲ EFEKTYVUMAS SKIRTINGOSE GRUPĖSE (2018–2020 M.).....	27
15 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL SKIRTAS FINANSAVIMO APIMTIS (2021–2023 M.)	27
16 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮTRAUKTŲ DALYVIŲ SKAIČIŲ (2021–2023 M.).....	27
17 PAVEIKSLAS. BENDRAS PROJEKTŲ EFEKTYVUMAS SKIRTINGOSE GRUPĖSE (2021–2023 M.).....	28
18 PAVEIKSLAS. BENDRAS PROJEKTŲ EFEKTYVUMAS SKIRTINGOSE GRUPĖSE (2021–2023 M.).....	28
19 PAVEIKLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS, PAGAL ORGANIZACIJOS GEBĖJIMĄ VEIKTI TARPTAUTINIŲ LYGIU SOLIDARUMO PROJEKTUOSE (2018–2023 M.)	31
20 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS, PAGAL ORGANIZACIJOS GEBĖJIMĄ VEIKTI TARPTAUTINIŲ LYGIU SAVANORIŠKOS VEIKLOS PROJEKTUOSE (2018–2023 M.).....	31

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS

EK	Europos Komisija
ES	Europos Sąjunga
ESK	Europos solidarumo korpusas
EST	Europos savanorių tarnyba
JRA	Jaunimo reikalų agentūra
JRD	Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
JST	Jaunimo savanoriška tarnyba
JTBA	Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra
LR	Lietuvos Respublika
MGT	Mažiau galimybių turintis jaunimas
PO	Priimanti organizacija, kurioje, įgyvendinant Jaunimo savanoriškos tarnybos programą, jauni asmenys savanoriauja
SADM	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija
SVO organizacija	Jaunimo savanorišką veiklą organizuojanti organizacija (vykdant Jaunimo savanoriškos tarnybos programą)

ĮVADAS

Europos solidarumo korpuso (toliau – ESK) programos vertinimo tyrimas atliktas įgyvendinant 2023 m. spalio 6 d. tarp Jaunimo reikalų agentūros (toliau – JRA) ir UAB „BGI Consulting“ sudarytą Europos solidarumo korpuso programos vertinimo tyrimo atlikimo paslaugų sutartį Nr. 1F-207(6.26).

Tyrimo tikslas – atlikti ESK įgyvendinimo Lietuvoje ir jos poveikio vertinimo paslaugas, apimančias programos įgyvendinimo 2021–2027 m. tarpinį vertinimą ir 2018–2020 m. galutinį vertinimą.

Tyrimo tikslui pasiekti kelti uždaviniai:

1. įvertinti ESK programos įgyvendinimo Lietuvoje veiksmingumą per jos indėlį į Lietuvos jaunimo politikos, įskaitant jaunų žmonių dalyvavimo, jaunimo neformaliojo ugdymo bei darbo su jaunimu kokybės gerinimą Lietuvoje (angl. *effectiveness*);
2. įvertinti ESK programos įgyvendinimo Lietuvoje efektyvumą (angl. *efficiency*);
3. įvertinti ESK programos įgyvendinimo Lietuvoje aktualumą (angl. *relevance*);
4. įvertinti ESK programos įgyvendinimo Lietuvoje suderinamumą ir nuoseklumą (angl. *coherence*);
5. įvertinti ESK programos įgyvendinimo Lietuvoje Europos pridėtinę vertę (angl. *European added value*);
6. parengti Vertinimo ataskaitą ir pateikti pagrįstas išvadas dėl ESK programos įgyvendinimo proceso ir programos veiksmingumo, efektyvumo, aktualumo, suderinamumo ir nuoseklumo bei Europos pridėtinės vertės analizę, išskiriant gerosios praktikos pavyzdžius bei išvadas ir pasiūlymus dėl ESK programos 2021–2027 m. ir būsimos programos tobulinimo.

Tyrimo ataskaitą sudaro 5 pagrindinės dalys:

- 1) santrauka;
- 2) nacionalinės ataskaitos rengimo metodika, dalyvių vaidmuo;
- 3) apibendrinta išvadinė informacija pagal vertinimo uždaviniuose išvardintus kriterijus (suskirstyti į 5 skiltis: veiksmingumas, efektyvumas, aktualumas, nuoseklumas, Europos pridėtinė vertė);
- 4) išvados ir pasiūlymai dėl 2021–2027 m. ESK ir būsimos programos tobulinimo;
- 5) priedai.

Tyrimo ataskaitą redagavo lietuvių kalbos redaktorė Vaida Plavinskaitė

SANTRAUKA

„Europos solidarumo korpusas“ (ESK) yra Europos Sąjungos (ES) rėmimo programa, veikianti nuo 2018 m., kuria siekiama suteikti jaunuoliams, įskaitant mažiau galimybių turinčius (MGT), lengvai prieinamų galimybių dalyvauti solidarumo veikloje, kuria skatinami teigiami visuomenės pokyčiai ES ir už jos ribų, kartu gerinant ir tinkamai patvirtinant jų įgūdžius, taip pat sudarant palankesnes sąlygas nuolatiniam jų, kaip aktyvių piliečių, dalyvavimui. Jauni asmenys pasirinkti dalyvauti ESK gali keliais būdais: dalyvauti savanoriškos veiklos projektuose, įgyvendinti solidarumo projektus, dalyvauti savanoriškoje veikloje humanitarinės pagalbos srityje (*taikomos tik 2021–2027 m. ESK programoje*), įsidarbinti arba dalyvauti stažuotėse (*taikomos tik 2018–2020 m. ESK programoje*).

ESK įgyvendinimo Lietuvoje ir jos poveikio vertinimo tyrimas, apimantis programos įgyvendinimo 2021–2027 m. tarpinį vertinimą ir 2018–2020 m. galutinį vertinimą, atliekamas Jaunimo reikalų agentūros (JRA) užsakymu. Vertinimo tikslas – parengti ESK programos įgyvendinimo Lietuvoje ataskaitą, kurioje būtų įvertinamas šios programos indėlis Lietuvos jaunimo politikos kokybės gerinimui.

Vertinimo metu atlikta dokumentų, antrinių šaltinių analizė, projektų, statistinių duomenų analizė, projektų vykdytojų anketinės apklausos (2), pusiau struktūruoti interviu (10), atvejo studijos (8), surengta fokusuota grupinė diskusija tyrimo rezultatams aptarti.

2018–2020 M. ESK PROGRAMA

2018–2020 m. ESK programos laikotarpiu sėkmingai įgyvendinta 120 projektų, iš kurių 50 buvo savanorystės projektai, 69 – solidarumo projektai, 1 – stažuotčių ir įdarbinimo projektas. Projektinėms veikloms skirtas finansavimas buvo kiek didesnis nei 2,84 mln. Eur, o projektinėse veiklose sudalyvavo daugiau nei 800 asmenų.

Šiuo laikotarpiu ESK įgyvendintos veiklos buvo **aktualios**. Projektų vykdytojai projektinių veiklų metu daugiausiai siekė didinti jaunimo mokymąsi, žinių ir kompetencijų stiprinimą, kiek mažiau – atkreipti didesnę dėmesį į visuomenės pokyčius ir kitus tikslus. Didžioji dalis veiklų buvo praktinės, orientuotos į praktinių įgūdžių (tiek bendrųjų, tiek specialiųjų kompetencijų) įgijimą, o pagrindinės įtraukiamos tikslinės grupės – jauni asmenys, MGT jauni asmenys bei vietos bendruomenių nariai. Tiek ESK keliami tikslai ir projektų metu įgyvendinamos veiklos buvo **nuoseklios ir suderintos** su kitomis ES ir nacionalinėmis programomis, atspindėjo bendrą šalies strateginį tikslą – didinti ilgalaikę savanorystę šalyje. ESK prioritetai atitinka tiek dalyvių ir organizacijų, tiek visuomenės lūkesčius – akcentuojama įtrauktis, lygybės ir nediskriminavimo, informacinių kampanijų organizavimo, praktinės veiklos prioritetų svarba.

Šio laikotarpio programos veiklų metu **sukurta ESK programos poveikis jaunimui ir bendruomenėms yra vertinamas kaip didelis**: programa skatino kurti ir mokytis, stiprino dalyvių bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas, projektų veiklomis buvo didinamas organizacijos bei projektų vykdytojų žinomumas ir pripažinimas, sustiprėjo projektų vykdytojų kompetencijos, stebimas ir visuomenės (ypač mažesnėse Lietuvos vietovėse) požiūrio kitimas. Ekonominio **efektyvumo** požiūriu, 2018–2020 m. ESK įgyvendinti **solidarumo projektai išsiskiria aukštesniu bendru efektyvumu, palyginus su savanorystės projektais**. Vertinant makro lygmeniu, nacionalinis ESK programai skirtas biudžetas įsisavintas beveik pilna apimtimi – programa buvo tinkamai pritaikyta ir efektyvi. Pačių projektų vykdytojų teigimu, suteiktas ESK biudžetas veiklų įgyvendinimui buvo pakankamas ir optimalus. Pažymėtina, kad įgyvendinant ESK, susidurta ir su iššūkiais. Visų pirma, susidurta su COVID–19 pandemija ir taikomais veiklų apribojimais. Projektų įgyvendinimo metu taip pat fiksuojamas bendradarbiavimo tarp valstybės ir savivaldybių institucijų, projekto dalyvių motyvacijos, organizacinių ir vadybinių gebėjimų, papildomų

finansavimo šaltinių trūkumas. Projektų vykdytojams tenkanti administracinė našta, neveiksmingos kalbinės platformos, ESK administravimo įstaigos keitimasis taip pat kėlė sunkumų sėkmingai įgyvendinti veiklas. Nors programos veiklos buvo plačiai viešinos, bendrai, taikytos priemonės laikomos nepakankamomis – ESK, kaip programa, ir jos remiamos veiklos yra sunkiai atpažįstamos, teikiama informacija nepasiekia dalies jaunimo. Tad nors ESK veiklos suteikia galimybes jauniems žmonėms dalyvauti, ugdyti bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas, stiprinamos organizacijos ir jų kompetencijos dirbti su jaunimu, bendrai ESK įtraukia sąlyginai mažą jaunimo dalį. Atsižvelgiant į tai, **programos indėlis į Lietuvos jaunimo politikos gerinimą yra laikomas tobulintinu**. Nepaisant kilusių iššūkių, ESK išsiskiria **aukšta Europos pridėtine verte**: sukurtas poveikis be ESK finansavimo ir veiklų nebūtų pasiektas pilna apimtimi: vos penktadalis veiklų būtų įgyvendinta mažesne apimtimi, vėlesniu laikotarpiu arba žemesne kokybe.

2021–2027 M. ESK PROGRAMA

2021–2027 m. ESK programos laikotarpiu įgyvendinamas daugiau nei 161 projektas, iš kurių (iki 2023 m. rudens) 26 projektai baigti įgyvendinti (2 buvo savanorystės projektai, 24 – solidarumo projektai). Visoms 2021–2027 m. laikotarpio projektinėms veikloms finansavimas yra kiek didesnis nei 3,9 mln. Eur, iš kurių jau panaudota 136,3 tūkst. Eur, o projektinėse veiklose jau sudalyvavo 138 asmenys.

ESK įgyvendinamos veiklos išlieka **aktualiomis**: projektinių veiklų metu ir toliau siekiama didinti jaunimo mokymąsi, žinių ir kompetencijų stiprinimą, pagrindinės organizuojamos praktinės veiklos išlieka beveik nepakitusios. Išskirtina, kad šiuo metu įgyvendinamuose projektuose kiek pasikeitė tikslinių grupių įtraukimas: savanorystės projektuose įsitraukia vis daugiau asmenų iš MGT jaunimo tikslinės grupės. 2021–2027 m. laikotarpiui ESK keliami tikslai ir projektų metu įgyvendinamos veiklos išlieka **nuoseklios ir suderintos** su kitomis ES ir nacionalinėmis programomis: nustatyti ESK prioritetai atliepia europines ir nacionalines vertybes, organizacijos ir dalyviai yra skatinami įsisavinti naujas (į prioritetus ir temas orientuojamas) žinias bei įgūdžius.

2021–2023 m. įgyvendintų ESK projektų veiklų metu **sukurtas programos poveikis jaunimui ir bendruomenėms yra teigiamas**: stebimas padidėjęs vietos bendruomenių atvirumas, tolerantiškumas, dalyvių sustiprėjusios kompetencijos ir padidėjęs aktyvumas – pasibaigus veikloms jaunimas pradėjo ieškoti daugiau ES projektų, rodyti daugiau iniciatyvos. Projektų vykdytojai išskiria poveikį organizacijai: padidėjo organizacijos žinomumas, sustiprėjo projektų vykdytojų kompetencijos. Visgi, kaip pastebi ESK administruojančios organizacijos Lietuvoje atstovai, 2018–2020 m. daugiau jaunų asmenų gaudavo darbo su jaunimu paslaugas, projektų vykdytojai į šias paslaugas siekdavo įtraukti daugiau asmenų; 2021–2023 m. tokio jaunimo įsitraukimo į darbo su jaunimu paslaugas pastebima mažiau. Tai sietina tiek su besikeičiančiais jaunimo, kaip tikslinės grupės, kintančiais poreikiais, tiek su kintančia geopolitine situacija. Didesnį sukurto poveikio tvarumą padėtų užtikrinti ESK programos žinomumo sklaidos tobulinimas: informacijos sklaidos poveikis apie pačią ESK programą yra ribotas, sudėtinga atskirti ESK žinomumą bei identifikuoti jaunimui teikiamas galimybes ir naudas. Vertinant ekonominio efektyvumo požiūriu, 2021–2023 m. ESK įgyvendinti **solidarumo projektai taip pat išsiskiria aukštesniu bendru efektyvumu, palyginus su savanorystės projektais**. Vertinant makro lygmeniu, nacionalinis ESK programai skirtas biudžetas šiuo metu yra pakankamas ir tinkamas: įgyvendinami projektai jau įsisavina tiek lėšų, kiek jų yra reikiama. Visgi, vertinant mezo ir mikro lygiu pastebimas didesnis lėšų poreikis: vykdomiems projektams finansavimo modelis yra tinkamas jų projektų rėmuose, tačiau energetinė krizė, infliacija ir kiti ekonominiai pokyčiai lemia, kad projektinių veiklų įgyvendinimas bei pasirūpinimas savanoriais ir projektų dalyviais tampa sudėtingesnis, išlieka administraciniai iššūkiai. Kaip ir 2018–2020 m. laikotarpio programos atveju, **ESK programos indėlis į Lietuvos jaunimo politikos gerinimą yra laikomas tobulintinu**. Nepaisant kilusių iššūkių, ESK išsiskiria **aukšta Europos pridėtine verte**. ESK lemiamos tarptautiškumo ir ilgalaikės savanorystės kuriamos naudos pakeisti nacionaline alternatyva nebūtų įmanoma: nors šalyje veikia Jaunimo savanoriška tarnyba, kuria skatinama ilgalaikė savanorystė šalyje, ji neatliepia tarptautinės savanorystės lūkesčių.

Atsižvelgiant į kylančius iššūkius, **ES lygiu rekomenduojama:**

- tęsti taikomas ESK projektinių veiklų praktikas, didesnę dėmesį skiriant praktinių įgūdžių įgijimui;
- svarstyti nuoseklaus horizontaliųjų ESK prioritetų keitimo ir (ar) atnaujinimo galimybę: prioritetų, skirtų įtraukties ir įvairovės, dalyvavimo didinimui, bendrų vertybių ir aktyvaus pilietiškumo stiprinimui nekeisti, tačiau prioritetus atnaujinti vadovaujantis ES politikos tikslais (aplinka ir kova su klimato kaita, skaitmeninė pertvarka ir pan.). Papildomai, svarstytinas didesnio dėmesio skyrimas jaunimo emocinės sveikatos stiprinimui;
- didinti ESK savanoriškos veiklos projektų biudžeto taikomas kelionės išlaidų normas ar vieneto įkainius, nustatytus šaliai, organizacinės paramos išlaidų kategorijoje;
- didesnę dėmesį skirti draudimo kompanijos kokybiškesniam paslaugų teikimui ESK dalyviams;
- peržiūrėti ir tinkamai įvertinti paraiškų teikimo ir administravimo supaprastinimo galimybes, ESK portalo, internetinės kalbinės paramos sistemos (OLS) funkcijas, jog šie įrankiai būtų funkcionalūs ir kuriantys pridėtinę vertę.

Atsižvelgiant į kylančius iššūkius, **nacionaliniu lygiu rekomenduojama:**

- sudaryti informacijos apie MGT tikslinę grupę Lietuvoje rinkinį, kuris padėtų projektų vykdytojams, suinteresuotoms pusėms dirbti su MGT asmenimis, kurie patiria skirtingus sunkumus (ekonominius, socialinius, išsilavinimo, kultūrinius, geografinius ir kt.), o projektų pareiškėjus ir vykdytojus informuoti apie skirtingas MGT tikslines grupes, supažindinti apie šioms tikslinėms grupėms kylančius socialinius, ekonominius, kultūrinius ir kt. barjerus.
- tęsti ESK programos prioritetų susietumą su šalies mastu veikiančiomis programomis;
- stiprinti ESK programos komunikaciją ir viešinimą nacionaliniu mastu, siekiant įtraukti didesnę dalį jaunimo į projektines veiklas, pristatyti ESK kuriamą pridėtinę vertę.
- baigusius vykdyti projektines veiklas projektų vykdytojus informuoti apie galimybes aktyviau įsitraukti į darbo su jaunimu paslaugų teikimą;
- JRA skatinti bendradarbiavimą tarp valstybės ir savivaldybės institucijų, nuosekliai informuojant savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorius apie ESK pridėtinę vertę, o projektų vykdytojus apie galimybes bendradarbiauti su savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriais;
- organizuoti dažnesnius (nuotolinius) JRA ir projektų vykdytojų susitikimus, skirtus ESK projektų valdymo tobulinimui.
- inicijuoti vizų (ir leidimų gyventi Lietuvos Respublikoje) išdavimo sąlygų (pragyvenimo lėšų dydžio nustatymas) pokyčius, bendradarbiaujant su LR vidaus reikalų ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijomis.

TYRIMO METODIKA IR SUINTERESUOTŲ DALYVIŲ VAIDMUO

Galutinė tyrimo ataskaita parengta vadovaujantis Tyrimo techninės specifikacijos nuostatomis bei Europos Komisijos (toliau – EK) Nacionalinės ESK programos įgyvendinimo ir poveikio vertinimo ataskaitos rekomendacijomis, kitų valstybių nacionalinėmis savanoriškomis ataskaitomis, jų rengimo gerąja praktika.

Tyrimo klausimų rinkinys sudarytas pagal penkių vertinimo kriterijų, kurie turi būti nagrinėjami pagal EK geresnio reglamentavimo gaires⁴, struktūrą: **aktualumas, suderinamumas ir nuoseklumas, veiksmingumas, efektyvumas, Europos pridėtinė vertė**. Bendrieji intervencijos logikos elementai pateikiami žemiau, konkretūs vertinimo klausimai pateikiami prieduose (žr. Priedas Nr. 2. Tyrimo klausimai).

SUDERINAMUMAS IR NUOSEKLUMAS. Intervencijų nuoseklumas suprantamas kaip įgyvendintų intervencijų tikslų, veiklų turinio suderinamumas su kitomis Europos Sąjungos (toliau – ES) ir nacionalinėmis programomis. Laikoma, kad **intervencijos yra suderintos ir nuoseklios**, jei ESK programos projektų tikslai ir turinys atitinka kitų programų tikslus, atliepia bendruomenių, visuomenės poreikius.

AKTUALUMAS. Intervencijų aktualumas suprantamas kaip įgyvendintų intervencijų tikslų, veiklų turinio atitikimas programos planavimo metu identifikuotiems tikslams ir iššūkiams, tikslinių grupių įtraukimui ir jų poreikių atitikimui. Laikoma, kad **intervencijos yra aktualios**, jei ESK programos projektų tikslai ir turinys atitinka planavimo metu aktualiuose pagrindiniuose bendruosiuose dokumentuose identifikuotus tikslinių grupių poreikius, iššūkius ir siūlomus jų sprendimo būdus.

VEIKSMINGUMAS. Intervencijų veiksmingumas suprantamas kaip mastas, kuriuo buvo įgyvendinti konkrečios programos suplanuoti tikslai, pasiekti rezultatai, sukurtas poveikis skirtingoms tikslinėms grupėms. Laikoma, kad **investicijos yra veiksmingos**, jei ESK programos projektų tikslai ir turinys įgyvendinti pilna apimtimi.

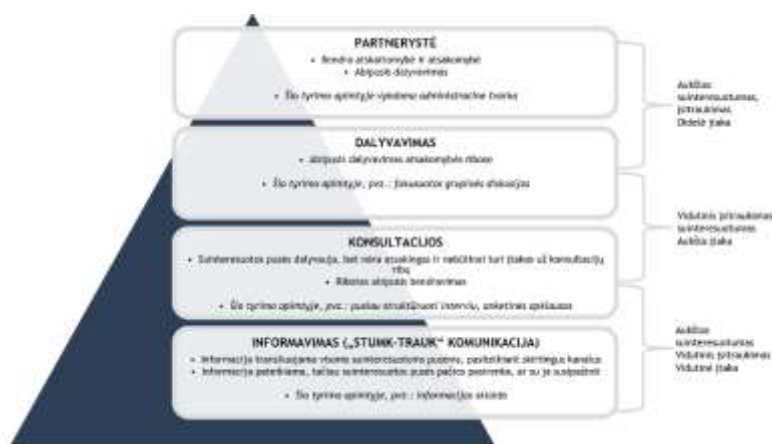
EFEKTYVUMAS. Intervencijų efektyvumas suprantamas kaip intervencijų tinkamumas sukurti produktus, rezultatus ir efektus, pasitelkiant mažiausias sąnaudas. Laikoma, kad **intervencijos yra efektyvios**, jei be intervencijų nebūtų pasiekti ESK suplanuoti tikslai, o intervencijų administravimas buvo sklandus.

EUROPOS PRIDĖTINĖ VERTĖ. Europos pridėtinė vertė suprantama kaip intervencijų tikslų, veiklų turinio suteikiama vertė ir nauda, palyginti su tuo, kokie rezultatai ir veiklos būtų įgyvendinamos nacionaliniu mastu, jei nebūtų taikomos konkrečios ES intervencijos. Laikoma, kad **intervencijos kuria pridėtinę vertę**, jei be ESK programos atitinkamos vertės ir naudos nacionaliniu mastu nebūtų galimybių pasiekti arba veiksmingai pakeisti.

Atsižvelgiant į tyrimo objektą, vertinimo požiūris paremtas kiekybinių ir kokybinių metodų rinkinio taikymu, derinami įvairaus pobūdžio, skirtingo sudėtingumo duomenų rinkimo ir analizės metodai. Siekiant spręsti vertinimo „gylio“ ir „pločio“ problemą, vertinimo metu taikomas kiekybinių metodų (projektų, statistinių duomenų analizė) ir kokybinių metodų (dokumentų analizė, antrinių šaltinių analizė, pusiau struktūruoti interviu, atvejo studijos) rinkinys. Siekiant užtikrinti maksimalų vertinimo pagrindu gautų išvadų patikimumą taikoma vertinimo metodų trianguliacija. Taikyti vertinimo metodai pateikiami prieduose (žr. Priedas Nr. 1. Duomenų rinkimo ir analizės metodai).

Suinteresuotųjų dalyvių įtraukimas – procesas, kuriuo organizacijos gali vadovautis siekdamos išklaudyti, bendradarbiauti arba informuoti (arba derinti visus tris būdus) savo esamas suinteresuotąsias šalis.

Įvairių įtraukties formų taikymas sudaro prielaidas tinkamai įvertinti visų, kurie yra susiję su ESK, poreikius, skatina pasitikėjimą ir bendradarbiavimą, mažina rizikas, susijusias su neapibrėžtumu, nesuderinamumu.

1 PAVEIKSLAS. SUINTERESUOTŲ PUSIŲ VAIDMUO

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting

Šio tyrimo rėmuose, taikant skirtingus vertinimo metodus, buvo aktyviai įtraukiami skirtingi suinteresuoti dalyviai:

- LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – **SADM**) (*ESK programos administratorius*),
- **JRA** (*ESK programos nacionalinė agentūra, projektų atranką ir vykdymą koordinuojanti institucija*),
- projektų vykdytojai (*tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. savanorystės ir solidarumo projektus įgyvendinę*),
- Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (*didžiausia nevyriausybinių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų asociacija, kartu koordinuojanti Europos informavimo ir konsultavimo tinklo „EURODESK“ veiklą Lietuvoje*),
- savanorystės projektų dalyviai (įtraukti netiesiogiai) (*dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento¹ nuostatų tiesioginis įtraukimas, taip pat kitų dalyvių įtraukimas nėra galimas*).

¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas). Prieiga internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

EUROPOS SOLIDARUMO KORPUSO PROGRAMA

„Europos solidarumo korpusas“ yra ES rėmimo programa, kurios tikslas – suteikti jaunuoliams, įskaitant mažiau galimybių turinčius (toliau – MGT) jaunuolius, lengvai prieinamų galimybių dalyvauti solidarumo veikloje, kuria skatinami teigiami visuomenės pokyčiai ES ir už jos ribų, kartu gerinant ir tinkamai patvirtinant jų įgūdžius, taip pat sudarant palankesnes sąlygas nuolatiniam jų, kaip aktyvių piliečių, dalyvavimui².

2016 m. gruodžio mėn. įsteigtas ESK nuo 2018 m. spalio mėn. veikia³ kaip ES finansuojama programa. ESK pakeitė Europos savanorių tarnybos (toliau – EST) programą, kuri iki 2018 m. buvo programos „Erasmus+“ dalis. ESK sukurtas siekiant padėti jauniems žmonėms (18–30 m.) įsitraukti į **savanorišką** veiklą ir įgyti darbo patirties ar tobulinti įgūdžius dalyvaujant įvairiuose visuomenei naudinguose **solidarumo** projektuose, tokiose srityse kaip aplinkos apsauga (įskaitant kovą su klimato kaita), darbas su vaikais ir pagyvenusiais žmonėmis, švietimas, sveikatos priežiūra, pabėgėlių priėmimas ir integracija, gaivalinių nelaimių prevencija.

ESK veiklos tęsiamos ir 2021–2027 m. laikotarpiu – programa remia ES politinius prioritetus (į veiklas įtraukiamos naujos temos: skaitmenizacija, socialinė įtrauktis ir tvarumas) ir įtraukia tiek organizacijas, tiek jaunimą į projektus, padedančius juos atliepti. Naujuoju laikotarpiu keičiasi ir pagrindinis tikslas – programa **siekiamą** suteikti jauniems žmonėms galimybių tobulėti padedant kitiems, t.y. skatinti jaunimo veiklas, kuriančias vieningumą, bendruomeniškumą, siekiančias bendros gerovės bei teigiamo poveikio vietos bendruomenei ar tam tikroms jos grupėms.

Jauni asmenys pasirinkti dalyvauti ESK gali keliais būdais:

- dalyvauti **savanoriškos veiklos projektuose**, taip suteikiant jaunimui (18–30 m.) galimybių dalyvauti solidarumo veikloje ir padėti patenkinti nustatytus vietos bendruomenių poreikius. Savanoriška veikla gali būti vykdoma kitoje, nei dalyvio gyvenamoji šalis, šalyje (kitoje valstybėje) arba dalyvio gyvenamojoje šalyje. Jaunuoliai gali savanoriauti kaip pavieniai asmenys arba grupėse: individuali savanoriška veikla gali trukti iki 12 mėnesių, o dalyvavimas savanorių grupėje paprastai trunka nuo 2 savaičių iki 2 mėnesių;
- įgyvendinti **solidarumo projektus** – savo šalyje jaunimas inicijuoja, suplanuoja ir įgyvendina 2–12 mėnesių trukmės ne pelno solidarumo veiklą. Solidarumo projektais sprendžiamos pagrindinės bendruomenių problemos, taikant principą „iš apačios į viršų“;
- **dalyvauti savanoriškoje veiklose humanitarinės pagalbos srityje**, taip prisidedant prie humanitarinės pagalbos teikimo trečiojoje šalyje. Šiuose projektuose gali dalyvauti 18–35 m. asmenys, veikla yra tarpvalstybinė, t. y. vyksta kitoje – trečiojoje šalyje, kurioje vykdoma humanitarinės pagalbos veikla ir operacijos. Jaunuoliai gali savanoriauti kaip pavieniai asmenys arba grupėse: individuali savanoriška veikla gali trukti iki 12 mėnesių, o dalyvavimas savanorių grupėje paprastai trunka nuo 2 savaičių iki 2 mėnesių. Dalyvavimas savanoriškoje veiklose humanitarinės pagalbos srityje yra įgyvendinamas centralizuotai (*veiklos įgyvendinamos tik 2021–2027 m. ESK programos laikotarpiu*);

² Reglamentas (ES) 2021/888, kuriuo nustatoma Europos solidarumo korpuso programa. Prieiga internete: <https://eur-lex.europa.eu/LIT/legal-content/summary/european-solidarity-corps-programme-2021-2027.html>

³ Europos Sąjungos Taryba ir Europos vadovų Taryba, „Europos solidarumo korpusas. Nuo bandomojo projekto prie realybės“ (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2018/06/27/european-solidarity-corps-from-pilot-project-to-reality/>.

- **įsidarbinti** arba **dalyvauti stažuotėse**⁴ – dirbdami ar stažuodamiesi jauni žmonės gali padėti spręsti socialines problemas, pagelbėti bendruomenėms, ir kartu ugdyti įgūdžius bei įgyti darbo patirties. Stažuotės yra apmokamos, gali būti vykdoma kitoje, nei dalyvio gyvenamoji šalis, šalyje (kitoje valstybėje) arba dalyvio gyvenamojoje šalyje, trukti 2–6 mėn. ir būti pratęstos 1 kartą ne daugiau kaip 6 mėn. (*veiklos įgyvendinamos tik 2018–2020 m. ESK programos laikotarpiu*).

ESK LIETUVOJE

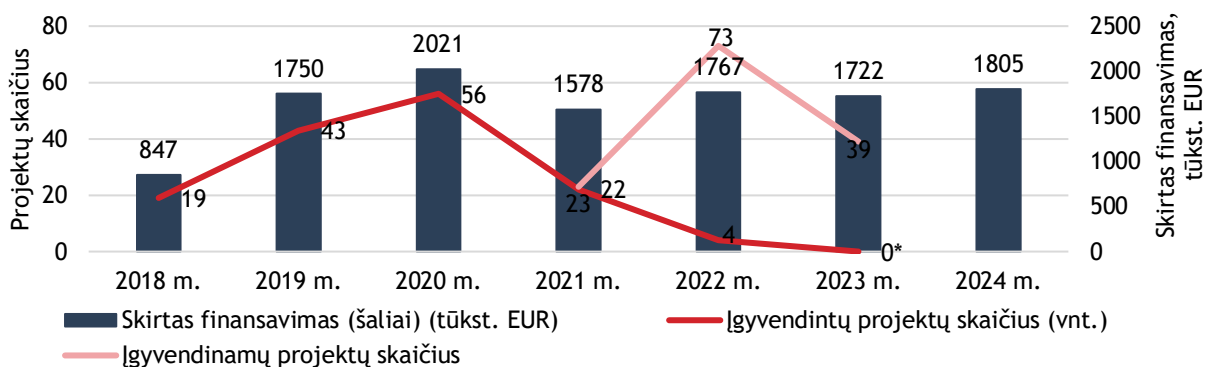
Lietuvoje JRA (iki 2022 m. – Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra) užtikrina šios programos administravimą ir įgyvendinimą.

2018–2020 m. ESK programos laikotarpiu buvo pasirašytos 126 sutartys su projektų vykdytojais (dalyviais), iš kurių 120 buvo įgyvendinta pilna apimtimi. Projektams buvo skirta 3 432 025,60 Eur, iš kurių 2 841 029,10 Eur buvo panaudota. Iš 126 įgyvendintų projektų 50 buvo savanorystės projektai, 69 – solidarumo projektai, 1 – stažuočių ir įdarbinimo projektas.

Įgyvendinant 2021–2027 m. ESK programą Lietuvoje jau vykdomas⁵ 161 projektas, iš kurių 26 projektai – užbaigti⁶ (2 buvo savanorystės projektai, 24 – solidarumo projektai). 2021–2027 m. įgyvendinamiems projektams planuojama skirti 3 911 506,37 Eur, iš kurių 136 266 Eur jau yra panaudoti.

Bendras 2018–2024 m. ESK programos įgyvendinimui Lietuvoje skirtas finansavimas bei šiuo laikotarpiu įgyvendintų projektų skaičius pateikiamas 2 pav. Nuo 2018 m. iki 2023 m.⁷, ESK lėšomis Lietuvoje bendrai finansuotas 281 projektas (baigti įgyvendinti 146 projektai). Didėsnė dalis finansuotų veiklų priskirtinos solidarumo projektams (170 projektai), kiek mažiau – savanorystės (110 projektų), taip pat įgyvendintas 1 stažuočių ir įdarbinimo projektas.

2 PAVEIKSLAS. 2018–2024 M. ESK LIETUVOJE ĮGYVENDINTŲ PROJEKTŲ SKAIČIUS IR JIEMS ĮGYVENDINTI ŠALIAI SKIRTAS FINANSAVIMAS

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis viešai prieinama informacija

⁴ Europos solidarumo korpusas, „Stazuotės ir įdarbinimas“ (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: <https://youth.europa.eu/solidarity/young-people/traineeships-jobs-1t>.

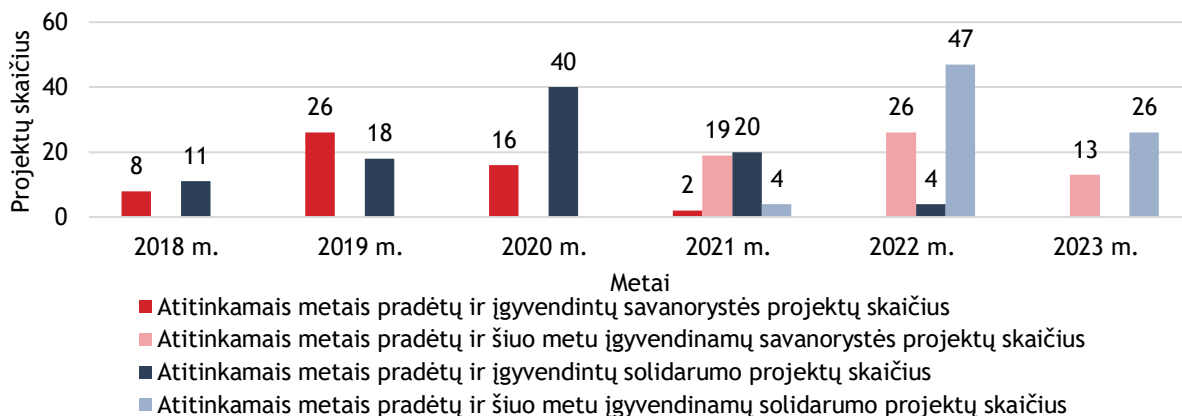
⁵ Iki 2023 m. rudens.

⁶ 2021–2023 m. laikotarpiu

⁷ Šios ataskaitos rengimo pradžia.

Projektų tematinis pasiskirstymas visu laikotarpiu nesikeitė: 2018–2020 m. įgyvendinta 50 savanorystės, 69 – solidarumo, 1 – stažuotių ir įdarbinimo projektas; 2021–2023 m. laikotarpiu: 60 savanorystės projektų (iš jų baigti – 2), ir 101 solidarumo projektas (iš kurių baigti – 24) (detaliau žr. 3 pav.)

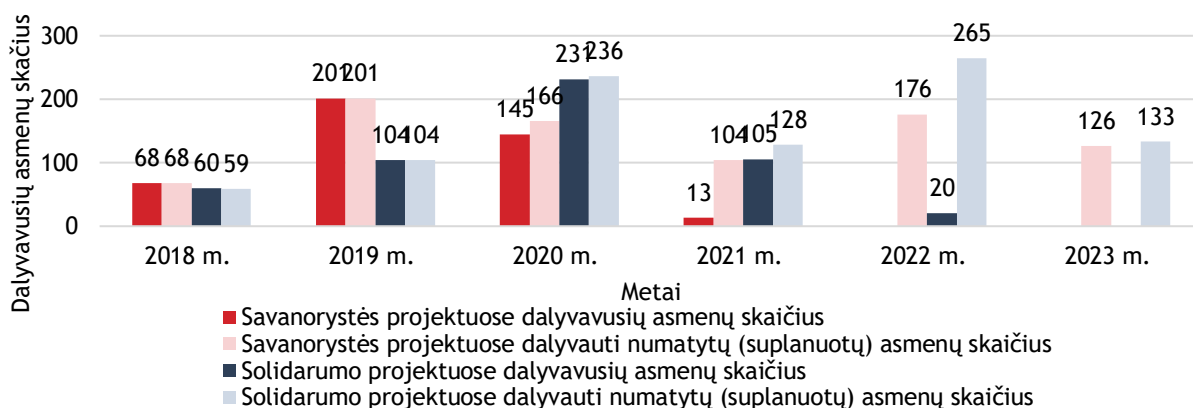
3 PAVEIKSLAS. 2018–2023 M. ESK PROJEKTŲ SKAIČIUS (PAGAL KVIETIMO METUS)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis JRA pateikta informacija

Bendras ESK projektuose (2018–2023 m. baigtų įgyvendinti projektų) dalyvavusių asmenų skaičius siekia 947 (atitinkamai, 2018–2020 m. – 809 asmenys, 2021–2023 m. – 138). Dabartinio laikotarpio ESK projektinių veiklų dalyvių skaičius dar dides, kadangi didžioji dalis projektinių veiklų dar yra įgyvendinama. Visu analizuotu laikotarpiu savanorystės projektuose dalyvavo 427 jauni asmenys, solidarumo srities projektuose – 520 (žr. 4 pav.). Pažymėtina, kad ESK savanorystės projektuose dalyvavę asmenys yra fiziniai asmenys, kurie pasirinko dalyvauti atitinkamuose projektuose, o solidarumo projektuose dalyviais laikomi tik projektą įgyvendinančios iniciatyvinės grupės nariai (minimalus nustatytas skaičius projektui – 5), todėl galima teigti, kad dalyvavusių ESK solidarumo projektuose dalyvavusių asmenų skaičius yra didesnis.

4 PAVEIKSLAS. 2018–2023 M. ESK LIETUVOJE ĮGYVENDINTŲ PROJEKTŲ DALYVAVUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS (TIK PABAIGTŲ ĮGYVENDINTI PROJEKTŲ SKAIČIUS; PAGAL KVIETIMO METUS)

* Pagal 2021–2023 m. paskelbtus kvietimus didžioji dalis projektinių veiklų dar yra įgyvendinami, todėl nėra galimybių nustatyti projektinėse veiklose dalyvavusių asmenų skaičių.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis JRA pateikta informacija

Vertinant Lietuvoje įgyvendintų projektų įvairovę, didžioji dalis projektinių veiklų buvo įgyvendinta siekiant stiprinti bendruomenių vystymą (apie 44 proc.), kiek mažiau – didinti įtrauktį, mokymo(si) ir švietimo bei kūrybiškumo galimybes (po 14 proc.) Pagrindiniai projektų vykdytojai visu laikotarpiu buvo nevyriausybines organizacijos (įskaitant ir jaunimo bei su jaunimu dirbančias organizacijas). Tačiau

įgyvendinant ESK solidarumo projektus 2021–2023 m. laikotarpiu įsitraukė ir neformalios grupės⁸, kurios turėjo globojančias organizacijas. T.y. konkretų projektą įgyvendina neformali jaunų žmonių grupė, tačiau administraciniais klausimais rūpinasi juridinio asmens statusą turinti organizacija (globojanti organizacija). 2021–2023 m. tokių projektų buvo 16 (2021 m. 4 atvejai, 2022 m. 10, 2023 m. – 2). Vertinant projektų geografinį pasiskirstymą, didesnę dalis projektų vykdoma Vilniaus apskrityje (43), tačiau lyginant su visų projektų skaičiumi, tai nėra didelė skirtis nuo likusioje Lietuvos dalyje vykdomų projektų skaičiaus.

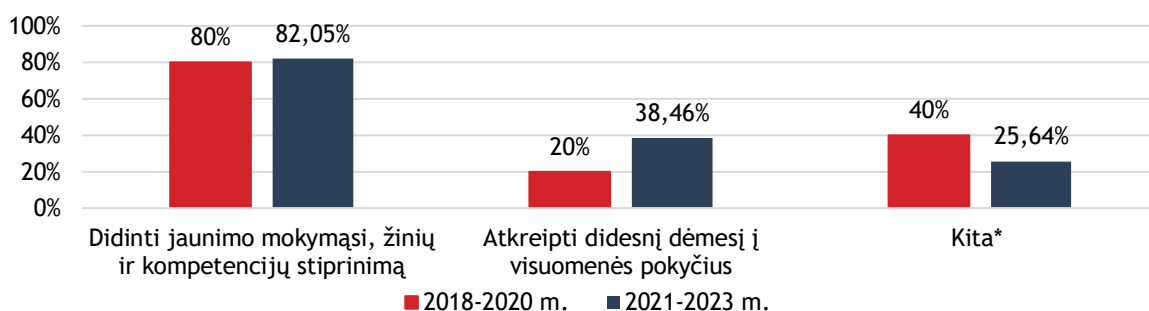
AKTUALUMAS

Vertinant ESK programos aktualumą Lietuvoje, visų pirma, svarbu akcentuoti, kaip programa yra matoma visų suinteresuotų pusių. Tiek projektų vykdytojų, tiek JRA, tiek SADM atstovų teigimu, ESK suvokiamas kaip **jaunimo tarptautinės savanorystės programa**, kurios veiklomis tiek projektus vykdančios organizacijos, tiek įsitraukiantis jaunimas **skatinamas atsižvelgti į visuomenės pokyčius ir kurti teigiamą pokytį, mokytis, dalintis turimomis ir naujai įgytomis žiniomis**. Žinių dalinimasis aktualus tiek projekto komandoje, tiek ir su vietos bendruomene: akcentuojamas projektų veiklomis stiprinamas tarpkultūriškumas, vietos bendruomenių įsitraukimas. Vertinant projektų vykdytojų, įgyvendinusių tiek solidarumo, tiek savanorystės projektų veiklas, solidarumas ir ilgalaikė savanorystė išskiriami kaip pagrindiniai aspektai, siekiant sujungti galimybes mokytis ir įtraukti jaunus asmenis į visuomenės pokyčius.

Pagrindinės ESK remiamos ir Lietuvoje įgyvendintos veiklos

Pagrindiniai tikslai, kurių siekia projektų vykdytojai projektinių veiklų metu, **tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. kito mažai**: didžiausias dėmesys skirtas didinti jaunimo mokymąsi, žinių ir kompetencijų stiprinimą, kiek mažiau – atkreipti didesnę dėmesį į visuomenės pokyčius ir kitus tikslus (žr. 5 pav.).

5 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮGYVENDINTŲ PROJEKTINIŲ VEIKLŲ PAGRINDINIUS TIKSLUS (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.)

* **Kita (aktualu 2018–2020 m. projektams)**: didinti bendruomeniškumą, integraciją, solidarumą bei pasiruošimą darbo rinkai.

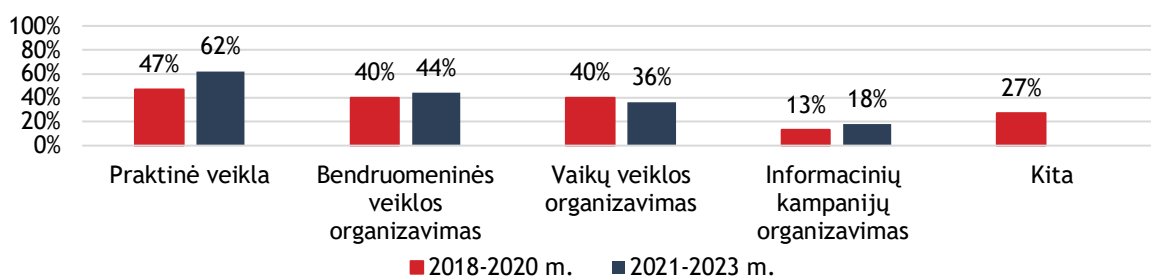
* **Kita (aktualu 2021–2023 m. projektams)**: mažinti atskirtį, didinti integraciją, skatinti įsitraukimą ir bendruomeniškumą ir kt.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

⁸ Neformali grupė – neįregistruota visuomeninė grupė. Neformali jaunimo grupė – neįregistruota visuomeninė grupė, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės

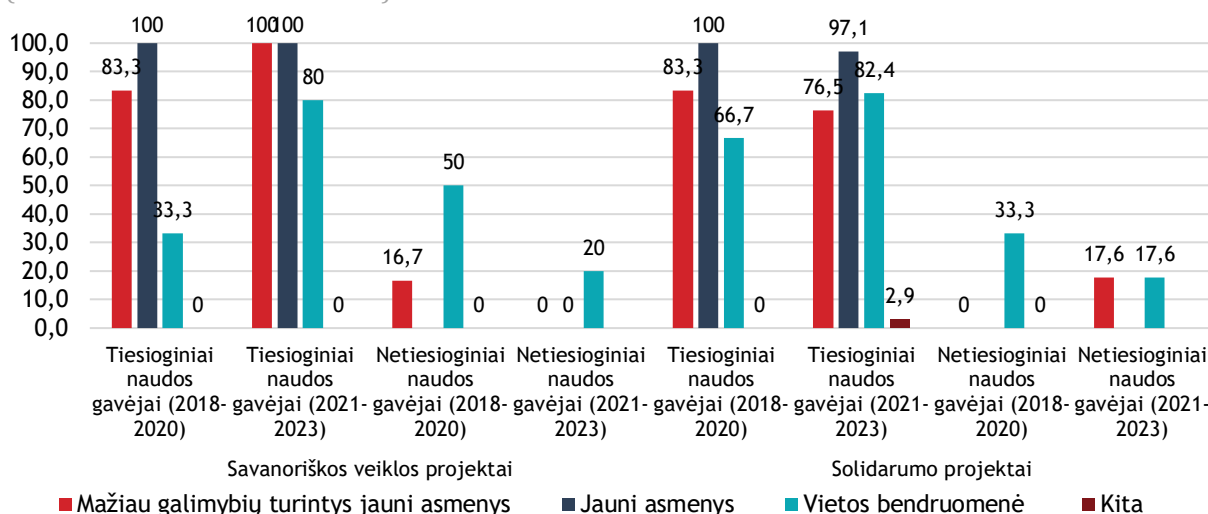
Mažai kito ir pagrindinės vykdytų projektų veiklos. 2018–2020 m. programos projektų vykdymo metu išsiskyrė šios projektinės veiklų grupės: praktinė veikla (47 proc.), kurios metu buvo vykdomi mokomieji užsiėmimai, seminarai, ugdomosios veiklos, keitimasis gerąją praktika ir kt.; bendruomeninės veiklos ir vaikų veiklos organizavimas (po 40 proc.); bei kita (27 proc.). Pastaroji apėmė bendradarbiaujamąsias veiklas, informacinių kampanijų vykdymą (13 proc.). **2021–2023 m.** projektus įgyvendinę projektų vykdytojai taip pat išskiria 4 kategorijas veiklų: praktinė veikla (62 proc.), vaikų veiklos organizavimas (44 proc.), bendruomeninė veikla (36 proc.) ir informacinių kampanijų organizavimas ir vykdymas (18 proc.) (žr. 6 pav.).

6 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮGYVENDINTAS PROJEKTINES VEIKLAS (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

7 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ IŠSKIRTI VYKDYTŲ VEIKLŲ TIESIOGINIAI NAUDOS GAVĖJAI (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

Lietuvoje, projektinėse veiklose išsiskiria ypač skirtingos tikslinės grupės. Kaip ir įtvirtinta ESK prioritetuose, viena pagrindinių yra MGT asmenys, tačiau ir ši tikslinė grupė yra itin nehomogeniška. Pavyzdžiui, vyksta veiklos su įkalinimo įstaigose esančiais asmenimis (VŠĮ „Prirašytos rankos“), ukrainiečiais (VŠĮ „MALVA“), asmenimis turinčiais intelekto negalias (Jaunuolių dienos centras) ir kt.

Pagrindinės projektų vykdytojų išskiriamos **vykdytų veiklų tiesioginės naudos gavėjų grupės 2018–2020 m. ir 2021–2023 m. kito:** nuosekli ir absoliučiai visuose projektuose išlikusi tiesioginė naudos gavėjų grupė yra tik jaunimas. Savanorystės projektuose 2021–2023 m., lyginant su 2018–2020 m., tiesioginiais naudos gavėjais daugiau

įtraukiami MGT asmenys bei vietos bendruomenės nariai, kitų grupių nebuvo įtraukiama. Solidarumo projektuose 2021–2023 m., lyginant su 2018–2020 m., tiesioginiais naudos gavėjais kiek mažiau įtraukiami

MGT asmenys, tačiau daugiau įtraukiami vietos bendruomenės nariai (žr. 7 pav.). Pažymėtina, kad asmenys, kurie savanoriauja ESK projekte daugiau nei 3 mėnesius, stodami į Lietuvos aukštųjų mokyklų bakalauro studijų programas gali papildomai įgyti 0,25 konkursinio balo.

Apibendrinant galima teigti, kad įgyvendintos ESK veiklos tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. yra aktualios: pagrindinės tiek savanorystės, tiek solidarumo projektų veiklos savo turiniu ir tikslais atitinka programos planavimo metu identifikuotus tikslus ir iššūkius. Didžiausią dėmesį skiriant didinti jaunimo mokymąsi, žinių ir kompetencijų stiprinimą, pagrindinės veiklos orientuotos į praktines veiklas, įtraukiant ir bendruomenės narius. Visuose projektuose tiesioginė naudos gavėjų grupė išliko jaunimas, tačiau 2021–2023 m. padidėjo vietos bendruomenės narių, MGT asmenų įtraukimas.

MGT jaunimo į(si)traukimas

2021–2027 m. ESK išsiskiria sutelktumu į MGT asmenų į(si)traukimą, taip siekiant gerinti teisingumo ir įtraukties aspektus, teikiant pirmenybę kokybiškiems projektams, kuriuose dalyvauja MGT dalyviai ir kurie skirti įtraukties ir įvairovės temų plėtojimui (pastarosios yra išskiriamos kaip vienas iš horizontaliųjų prioritetų, į kuriuos turi būti orientuoti ESK projektai)⁴.

Nors ESK siekis įtraukti kuo daugiau MGT asmenų į projektines veiklas akcentuojamas 2021–2027 m. laikotarpiu, Lietuvoje ši grupė aktyviai įtraukta ir 2018–2020 m. projektinėse veiklose. Anketinėje apklausoje dalyvavę projektų vykdytojai nurodė, jog 2018–2020 m. programos projektuose tiesioginiais naudos gavėjais buvo MGT jauni asmenys (83 proc.); 86 proc. projektų vykdytojų nurodė, jog jų projektas sudarė sąlygas lengviau įsitraukti MGT asmenims į visuomeninį gyvenimą. ESK projektų veiklos paskatino didesnę MGT jaunimo įtrauktį, suteikė galimybes asmeniui tobulėti įgyjant daugiau praktinių, savarankiško gyvenimo įgūdžių, paskatino įsitraukti į įvairias užimtumo platformas.

Remiantis projektinių paraiškų duomenimis, 2021–2023 m. į ESK savanorystės projektų veiklas⁹ norėjo įsitraukti 316 MGT asmenų. Remiantis jau įgyvendintų projektų duomenimis, su 177 MGT dalyviais buvo sudarytos sutartys. Tačiau pažymėtina, kad šios tikslinės grupės narius projektų vykdytojai identifikuoja ir nurodo patys, subjektyviai, vadovaudamiesi gan plačiu sąvokos apibrėžimu¹⁰, o pateikta informacija nėra tikrinama, todėl įtrauktų MGT asmenų skaičius turėtų būti vertinamas su paklaida.

Anketinėje apklausoje dalyvavę 2021–2023 m. programos projektų vykdytojai nurodė, jog projektų metu tiesioginiais naudos gavėjais laikomi MGT jauni asmenys (79,5 proc.) bei vietos bendruomenės (82 proc.). Apklausos respondentai išskiria (91 proc.), jog 2021–2023 m. ESK programa sudaro sąlygas lengviau įsitraukti MGT asmenims ne tik į programos veiklas, bet taip pat ir visuomeninį gyvenimą. Šios tikslinės grupės sėkmingas įsitraukimas į projektines veiklas sudaro daugiau galimybių jaunimui išbandyti naujas veiklas, nemokamai dalyvauti kūrybinėse, edukacinėse, kultūrinėse veiklose, plėsti bendraminčių ratą, lengviau integruotis ir socializuotis, įgyvendinti naujas idėjas ir įgyti patirties: ugdyti profesinius įgūdžius (pvz.: konstravimo, projektavimo), ugdyti kompetencijas (pvz.: kūrybiškumo, kritinio, analitinio mąstymo). Kaip išskiria projektų vykdytojai, įgyvendinamos veiklos bendrai gerina MGT asmenų emocinę savijautą bei prisideda prie atskirties mažinimo – šios tikslinės grupės įtraukimas suteikia jaunimui galimybių tobulėti, o bendruomenėms leidžia suprasti ir pažinti visuomenėje išsiskiriančias tikslines grupes.

⁹ Pažymėtina, kad ESK solidarumo projektuose taip pat dalyvavo MGT asmenys, tačiau duomenys apie šių projektų dalyvius pateikia ma tik apie iniciatyvinių grupių narius (tarp jų MGT asmenų nebuvo).

¹⁰ Mažiau galimybių turintis jaunas žmogus – jaunas žmogus, neturintis tokių pat sąlygų kaip bendraamžiai savo kompetencijoms ir veikloms plėtoti, nes gyvena nepalankiomis sąlygomis ar patiria socialinių, ekonominių, išsilavinimo, kultūrinių, geografinių sunkumų, turi negalią ir (ar) sveikatos problemų (remiantis JRA pateikiamu apibrėžimu)

Visgi, projektų vykdytojai pažymi, jog į veiklas įtraukiant MGT jaunimą, kyla ir iššūkių. Sunkumai daugiausia kyla dėl informacijos trūkumo, kuomet projektų vykdytojai nežino visos informacijos apie MGT jauno asmens padėtį (pavyzdžiui, dėl ligos, socialinių galimybių, santykių su šeima ir kt.), o tai turi įtakos dalyvių įsitraukimui į projektines veiklas. Nepaisant to, projektų vykdytojų teigimu, tokios kliūtys padeda augti ir projekto metu nesukelia nesklandumų, kurių nebūtų galima išspręsti kūrybiškai. Tai iliustruoja, kaip bendruomenės nariai priima savanorius ir dalyvius: vykdytų veiklų poveikis dalyviams ir bendruomenei yra stiprus, abipusis ryšys auga viso projekto metu ir stiprina bei suartina bendruomenę.

Apibendrinant, galima teigti, kad įgyvendintos ESK veiklos tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. yra aktualios konkrečios tikslinės grupės – MGT jaunimo – įtraukimui. Pastarosios grupės į(si)traukimas, nors ir sukelia nenumatytų iššūkių projektų vykdytojams, yra sėkminga ir ugdoma patirtis, padedanti stiprinti MGT jaunų asmenų padėtį visuomenėje. Siekiant, kad ateityje šios grupės įtraukimas būtų nuoseklus ir kokybiškas, reikia skirti daugiau dėmesio informavimui ir komunikavimui apie šios grupės įtraukimą.

EST veiklų aktualumas ESK programoje

Kaip minėta anksčiau, ESK pakeitė EST programą, kuri iki 2018 m. buvo programos „Erasmus+“ dalis. Pagrindinis jos tikslas – ugdyti jaunų žmonių solidarumo jausmą ir skatinti jų aktyvų pilietiškumą bei tarpusavio supratimą. EST programos vykdymo metu (kaip ir dabar ESK) galėjo dalyvauti visi 18–30 m. jaunuoliai, tačiau ypatingas dėmesys buvo skiriamas MGT asmenims (t. y. esantiems nepalankioje socio-ekonominėje situacijoje). EST metu savanoriai vykdavo į užsienio valstybes, jose gyvendavo ir dirbdavo pelno nesiekiantį ir vietos bendruomenei naudingą neapmokamą darbą¹¹.

2017 m. iš 60 Lietuvos savivaldybių oficialią EST savanorius priimančiosios, siunčiančiosios ar koordinuojančios organizacijos akreditaciją turėjo 27 savivaldybėse veikiančios organizacijos. Visgi, jau tuo metu pastebėta, jog nors bendras akredituotų organizacijų skaičius kiekvienais metais augo gana sparčiai, tačiau tai niekaip neveikė nei iš Lietuvos išvykstančiųjų, nei į šalį atvykstančiųjų kasmetinio savanorių skaičiaus – pavyzdžiui, 2014–2016 m. laikotarpiu pastarųjų skaičius vidutiniškai siekdavo apytikriai 155, o iš Lietuvos išvykstančiųjų – apie 50–60 jaunuolių per metus.

Apie EST programos projektus Lietuvoje buvo atsiliepiama labai palankiai – projektų vykdytojai nurodydavo, jog savanorystė buvo ypač naudinga MGT jaunuoliams (pvz., gyvenusiems vaikų globos namuose), kadangi veiklų užsienio šalyse metu jie tapdavo labiau savarankiškais, tolerantiškais, išmokdavo mažiau abejoti savo priimamais sprendimais, ir tokiu būdu įgydavo jiems taip reikalingo pasitikėjimo savimi¹². Tuo pačiu projektai buvo naudingi ir vietos bendruomenėms – dėl į jų būrį iš kitų užsienio šalių atvykusių kitataučių savanorių vykdomos veiklos, jos ir pačios tapo aktyvesnės pilietiniame bendruomenės gyvenime. Be to, imtasi laužyti nusistovėjusius stereotipus apie užsieniečius, taigi buvo fiksuojamas ir tolerancijos jų atžvilgiu lygio kilimas¹³.

Galima teigti, kad ESK programos veiklų poveikis tiek jaunimui, tiek MGT jaunimo įtraukimui yra panašus, kaip anksčiau vykdant EST programą. Visgi, ESK veiklose dalyvauja didesnis organizacijų skaičius (vykdančių tiek savanorystės, tiek solidarumo projektus), įsitraukia ir didesnis jaunų asmenų skaičius. Kaip nurodė ESK projektinių veiklų dalyviai, kurie dalyvavo abiejose programose, programos pasižymi tikslų ir veiklų tęstinumu, tačiau ESK programoje išskiriama didesnė savanorystės svarba.

¹¹ Remiantis Nacionalinės socialinės integracijos instituto pateikiama informacija. Prieiga internete: <https://zmogui.lt/category/zmogaus-teisiu-ugdymas/europos-savanoriu-tarnyba/>.

¹² Public Policy Management Institute, *Interim evaluation of Erasmus+ implementation in Lithuania – FINAL REPORT*, 2017, p. 27–29

¹³ *Ibid*, 29.

„EU AID Volunteers“ veiklų aktualumas ESK programoje

Remiantis 2018–2020 m. ESK poveikio analize, į vėlesnio laikotarpio (2021–2027 m.) vykdymą „EU AID Volunteers“ veiklos buvo įtraukiamos jau ne kaip savarankiška programa, bet kaip skėtinė ESK dalis. Tiek ESK, tiek „EU AID Volunteers“ veiklos yra panašios, tačiau išsiskiria tikslinės grupės: ESK dalyvių amžius gali vyrauti nuo 18 iki 30 metų, o „EU AID Volunteers“ iki 35 m. Šios veiklos ir skirtingų amžiaus grupių įtraukimas paskatino diskusijas ir Lietuvoje dėl tinkamiausio amžiaus įsitraukti jauniems asmenims į ESK veiklas. Kaip išskiria projektų vykdytojai¹⁴, galimybė įsitraukti jaunesniems nei 18 m. asmenims į ESK veiklas būtų naudinga, kadangi taip būtų užtikrinta didesnė projektinių veiklų dalyvių įtrauktis, ypač mažesnėse Lietuvos savivaldybėse, kur vidurinį išsilavinimą įgiję jaunuoliai siekiant aukštojo išsilavinimo, geresnių darbo galimybių ar dėl kitų priežasčių palieka gyvenamąją vietą. Dalyvių amžiaus paankstinimas taip pat suteiktų daugiau galimybių įsitraukti ir šiuo metu iš Ukrainos atvykusiems 18 m. nesulaukusiems asmenims į projektines veiklas. Kita vertus, kaip pažymi projektų vykdytojai, jaunesnių nei 18 m. asmenų įsitraukimas į ESK veiklas apsunkintų projektinių veiklų įgyvendinimą dėl papildomų administracinės naštos reikalavimų, aktualių darbui su nepilnamečiais asmenimis. Nors nėra bendros projektų vykdytojų nuomonės dėl galimo ESK dalyvių amžiaus keitimo, poreikis įtraukti daugiau asmenų į projektines veiklas plečiant nustatytas amžiaus ribas išlieka, todėl siekiant padidinti dalyvių aprėptį siūlytina didinti dalyvių amžiaus ribas, iki 35 m. tiek savanorystės, tiek solidarumo projektuose.

NUOSEKLUMAS

ESK aktualumui Lietuvoje svarbūs ir kiti veiksniai, vienas jų – programos nuoseklumas ir suderinamumas su kitomis ES bei nacionalinėmis programomis bei taikomų prioritetų nuoseklumas projektinėse veiklose.

ESK suderinamumas su nacionaline ir tarptautine strateginėmis darbotvarkėmis

Lietuvoje bendrai nedidelė dalis jaunimo dalyvauja ilgalaikėje ir tarptautinėje savanoriškoje veikloje, kuri ugdo jaunimo kompetencijas, reikalingas šiuolaikinei ir ateities darbo rinkai: be ESK, jauni asmenys dar gali savanoriauti EST veiklose (2018 ir 2019 m. savanorystėje dalyvavo po 116 jaunų žmonių, 2020 m. – 80), DofE programą 2018–2019 m. baigė 242 jauni žmonės, 2019–2020 m. – 257, o 2020–2021 m. – 300¹⁵. Šalyje veikia ir Jaunimo savanoriška tarnyba (toliau – JST), kurioje programos dalyvių skaičius nuolat auga (nuo apytikriai 375 savanorių 2018 m. iki 460 savanorių 2020 m. ir 920 savanorių 2022 m.), o jos veikla remiasi EST ir ESK gerosiomis patirtimis. Vertinant pagal jaunų asmenų įsitraukimą į tarptautines ilgalaikes savanorystes ir strateginį šalies siekį skatinti jaunimo įsitraukimą ir įgalinimą, pasitelkiant ir tarptautinės savanorystės veiklas, ESK veiklos efektyviausiai atliepia šį poreikį ir įtraukia jaunus asmenis.

Savanorystės, ypač ilgalaikės, plėtros poreikis Lietuvoje akcentuojamas jau ilgą laiką: tiek Nacionalinėje jaunimo politikos 2011–2019 m. plėtros programoje, tiek ir ją įgyvendinančiuose veiklos planuose. Pažymėtina, kad parengus Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos 2017–2019 m. veiksmų planą buvo įvertintos ir numatytos sąsajos su „Lietuva 2030“ ir Nacionaline 2014–2020 m. pažangos programa, išlaikytas integralumas bei atitiktis šių programų keliamiems tikslams, siekiant numatyti pažangą ir tą išmatuojančius kriterijus. Nors ESK programos susietumą aiškiai atsekamų sąsajų pasigendama, tiek „Lietuva 2030“, tiek Nacionalinėje 2014–2020 m. pažangos programoje išskiriami iššūkiai (pavyzdžiui,

¹⁴ Remiantis pusiau struktūruotų interviu metu pateikta informacija

¹⁵ Viešai pateikiama informacija apie DofE programos veiklą. Prieinama internete: <https://www.dofe.lt/>

tapatybės krizė, stereotipų galia, emigracija, visuomenės uždarymas, tolerancijos ir pasitikėjimo trūkumas, rūpesčio vienas kitu ir supančia aplinka stoka) netiesiogiai atliepiami ir ESK programų prioritetais.

Vėlesniais metais, strateginėje darbotvarkėje ir toliau skiriamas dėmesys ilgalaikės savanorystės skatinimui. Nacionaliniame pažangos plane akcentuojamas visuomenės socialinio, pilietinio aktyvumo, dalyvavimo savanoriškoje, bendruomeninėje veikloje didinimas, tarpusavio pasitikėjimo stiprinimas. Įgyvendinant šiuos uždavinius tikimasi sudaryti galimybes visuomenei įsitraukti ir aktyviai dalyvauti sprendžiant visuomenei aktualius klausimus, per įtraukimą į bendras socialines, kūrybines ir kt. veiklas prisidėti prie socialinės atskirties mažinimo – prie šių tikslų prisideda ir ESK. Jaunimo politikos strateginiuose dokumentuose ESK suderinamumas pastebimas dar konkrečiau: dabartiniame (Nacionalinės jaunimo politikos 2023–2027 metų veiksmų plane) siekiama skatinti jaunimo įtraukimą ir įgalinimą įgyvendinant darnaus vystymosi tikslus, žaliąjį kursą, kuriant darnų santykį su aplinka, stiprinti jaunimo skaitmeninį raštingumą ir gebėjimus naudotis medijomis.

Vertinant tarptautinių intervencijų susietumą su ESK, išskirtinos kelios sritys, kuriose skirtingos ES intervencijos papildė viena kitą. Pirmiausia, jaunimo užimtumo didinimas, siekiant įtraukti jaunus asmenis į darbo rinką. 2018–2020 m. tam buvo numatyta atskiros ESK remiamos veiklos (stažuotės, įdarbinimas); Lietuvoje tokį projektą įgyvendino vienas projektų vykdytojas (VŠĮ „SOPA“), įtraukęs 6 asmenis. Šalyje šiuo laikotarpiu aktyviai veikė kitos ES taikomos intervencijos, kryptingai orientuotos į NEET jaunimo užimtumo didinimą – Jaunimo garantijų iniciatyvos veiklos, finansuojamos Europos socialinio fondo lėšomis, įtraukusios apie 80 tūkst. 15–29 m. jaunuolių. Visų antra, jaunimo mobilumo didinimas. Tam buvo numatyta atskiros ESK remiamos veiklos (savanorystės, solidarumo projektai); tuo pat metu aktyviai veikė Jaunimo garantijų iniciatyvos veiklos, skatinančios ilgalaikę savanorystę, „Erasmus“ mobilumo ir savanorystės projektai.

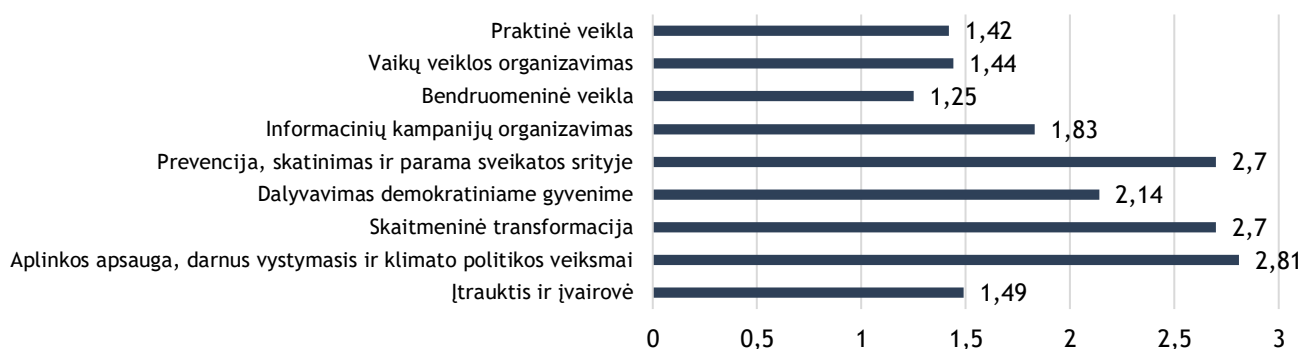
Apibendrinant galima teigti, kad ESK (tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m.) keliami tikslai ir projektų metu įgyvendinamos veiklos yra suderintos su kitomis ES ir nacionalinėmis programomis bei atspindi visuomenės lūkesčius – didinti ilgalaikę savanorystę šalyje. Siekiant užtikrinti ESK programos suderinamumą ir nuoseklumą su nacionaline jaunimo politika ateityje rekomenduojama tęsti ESK prioritetų susietumą su šalies mastu veikiančiomis programomis.

ESK prioritetų nuoseklumas

Kaip jau minėta anksčiau, tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. ESK programos veiklos siekė atliepti išskeltus prioritetus. **2018–2020 m. laikotarpio projektų vykdytojai**, vertindami ESK programos keliamus prioritetus, nurodė, jog, iš esmės, **visi prioritetai atitinka tiek dalyvių ir organizacijų, tiek visuomenės lūkesčius**, akcentuojama įtraukties, lygybės ir nediskriminavimo, informacijų kampanijų organizavimo, praktinės veiklos prioritetų svarba. Šie keturi prioritetai 2018–2020 m. ESK programoje vyrauja kaip svarbiausi.

2021–2023 m. laikotarpio projektų vykdytojai, vertindami ESK programos keliamus prioritetus, taip pat nurodė, kad išskelti **prioritetai atitinka visuomenės lūkesčius**. Svarbiausiu prioritetu nurodoma įtrauktis ir įvairovė, tuomet šie trys prioritetai buvo išskirti, kaip turintys vienodą svarbumą: skaitmeninė transformacija, dalyvavimas demokratiname gyvenime ir prevencija, skatinimas bei parama sveikatos srityje. Kaip mažiausiai svarbos turintis prioritetas buvo išskirta aplinkos apsauga, darnus vystymasis ir klimato politikos veiksmai. Projektų vykdytojai apklausoje pažymi, jog visi **prioritetai ir remiamos veiklos atitinka institucijų / organizacijų poreikius**, tačiau žemiau pateiktame paveiksle išskiriama, kokie prioritetai ir sritys labiausiai atitinka pastaruosius poreikius.

8 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ VERTINIMO PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKLAS, KURIOS LABIAUSIAI ATITINKA INSTITUCIJŲ/ ORGANIZACIJŲ POREIKIUS*

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

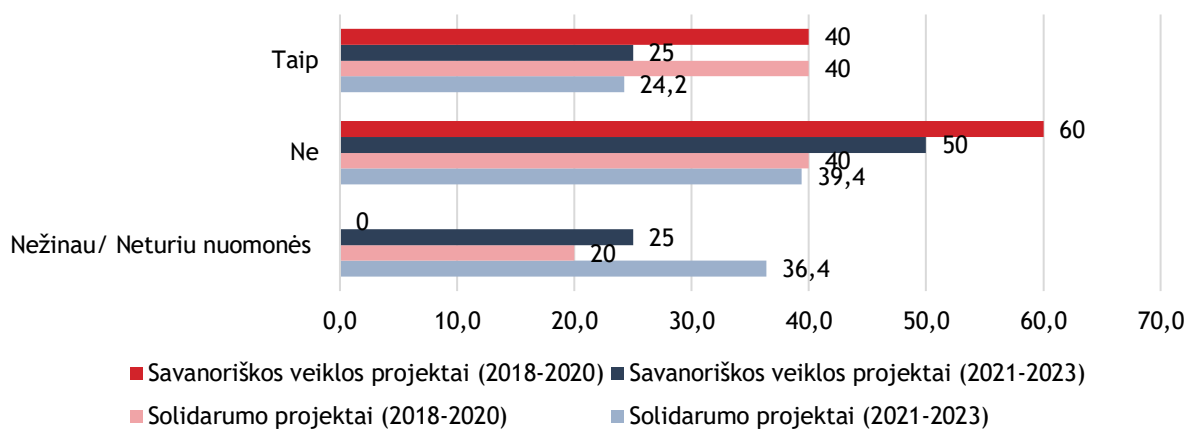
* Kuo didesnis svertinis skaičius, tuo prioritetai ir remiamos veiklos mažiau atitinka poreikį.

JRA ir SADM atstovų teigimu, nustatyti ESK prioritetai labai atliepia europines ir nacionalines vertybes, organizacijos ir dalyviai yra skatinami įsisavinti naujas ir prioritetus ir temas orientuojamas žinias bei įgūdžius. Nors projekto vykdytojų veiklos labai išsiskiria (aplinkosauginės, mokomosios, bendruomeninės ir kt.), tačiau visų suinteresuotų dalyvių atstovai pažymi, kad prioritetų sąrašas atliepia projektų vykdytojų poreikius, tad tai leidžia į veiklas įtraukti labai įvairioms organizacijoms ir tikslinėms grupėms.

Remiantis antrinių šaltinių analize, tyrimo metu siekta įvertinti, kaip programos prioritetai atspindi visuomenės lūkesčius ir poreikius. Remiantis Eurobarometro duomenimis, 2017 m. europiečiai (kartu ir lietuviai) išskyrė svarbiausius prioritetus: 1) mokslas ir įgūdžiai; 2) aplinkos apsauga ir klimato kaita; 3) migracija ir pabėgėlių integracija. 2019 m., remiantis Eurobarometro duomenimis, bendri Europos ir Lietuvos gyventojų prioritetai išsiskyrė: Europos mastu prioritetai skirti aplinkos apsaugai ir kovai su klimato kaita; 2) švietimo ir profesinio mokymo gerinimui, įskaitant laisvą studentų, pameistrių, mokinių ir pan. judėjimą; 3) kovai su skurdu ir ekonomine bei socialine nelygybe; tuo tarpu Lietuvoje – 1) kova su skurdu ir ekonomine bei socialine nelygybe; 2) švietimo ir profesinio mokymo gerinimas, įskaitant laisvą studentų, pameistrių, mokinių ir pan. judėjimą; 3) užimtumo didinimas ir kova su nedarbu. Kaip galima matyti, Lietuvos visuomenės poreikiai ir išskiriami prioritetai ne visais atvejais sutampa su ESK išskiriamais horizontaliaisiais prioritetais (įtrauktis ir įvairovė, aplinka ir kova su klimato kaita, skaitmeninė pertvarka, dalyvavimas, bendros vertybės, aktyvus pilietiškumas).

Tai iš dalies atspindi ir projektų vykdytojų nuomonės išsiskyrimą dėl prioritetų atnaujinimo kasmet. 40 proc. 2018–2020 m. projektus (tiek solidarumo, tiek savanorystės projektus) vykdžiusių organizacijų respondentų nurodė, jog prioritetus būtų naudinga atnaujinti, tačiau 2021–2023 m. stebimas tokio poreikio sumažėjimas (žr. 9 paveikslas).

9 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS, PAGAL POREIKĮ KASMET ATNAUJINTI ESK PROGRAMOS PRIORITETUS (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

Projektų vykdytojų teigimu, išskirti prioritetai, nors ir ne visais atvejais tiesiogiai susisieja su įprastomis organizacijos veiklomis, tačiau suteikia galimybes originaliau pažiūrėti į savo organizuojamas veiklas, taikomus įrankius ir priemones, plėtoti naujas temas, susijusias su aplinkosauga, skaitmeniniais sprendimais. Galiausiai, pasirinktos vystyti temos, įgyvendinant veiklas, pasiekia ir vietos bendruomenes. Todėl, kaip pažymi projektų vykdytojai, prioritetų dažnesnė kaita nėra būtina ir net būtų žalinga – projektų vykdytojams sukurti, išvystyti ir įgyvendinti idėjų dažnai keičiantis prioritetinėms sritims būtų sudėtinga, nuogaustaujama, kad tuomet prisidėjimas būtų paviršutinis.

Apibendrinant galima teigti, kad tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. ESK programos iškelti prioritetai išlieka nuoseklūs ir atitinka tiek dalyvių, tiek organizacijų, tiek visuomenės lūkesčius, atliepia europines ir nacionalines vertybes, organizacijos ir dalyviai yra skatinami įsisavinti naujas į prioritetus ir temas orientuojamas žinias bei įgūdžius. Suformuotų prioritetų taikymas projektinėse veiklose sukuria projektams stabilumo, organizacijos gali specifikuotis į tam tikrą prioritetinę / teminę sritį, o dalyviams yra lengva viso projekto metu siekti numatytų veiklų ir tikslų. Nors 2018–2020 m. fiksuojamas noras dažniau keisti nustatytus prioritetus, 2021–2023 m. šis poreikis jau stebimas mažesnis, o šis noras sietinas labiausiai su projektų vykdytojų įsitikinimu, kad naujų temų atnešimas leistų dalyviams labiau save realizuoti. Kaip teigia suinteresuotų dalyvių atstovai, siekiant užtikrinti naujų temų įvairovę ir ESK programos nuoseklumą, ateityje dalis horizontaliųjų prioritetų, tokių kaip įtrauktis ir įvairovė, dalyvavimas, bendros vertybės ir aktyvus pilietiškumas, galėtų išlikti nepakitę, tačiau prioritetai, susiję su ES politiniais tikslais (aplinka ir kova su klimato kaita, skaitmeninė pertvarka) galėtų būti nuolat peržiūrimi, papildomai didesnę dėmesį skiriant jaunimo emocinės sveikatos stiprinimui.

VEIKSMINGUMAS

Vertinant ESK veiksmingumą didžiausias dėmesys skiriamas ESK poveikiui, ypač MGT asmenims, sukurtų rezultatų viešinimui bei ESK vykdymo metu kilusiems iššūkiams.

ESK sukurtas poveikis

Tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. programos laikotarpių veiklų poveikio mastas yra laikomas dideliu, atsižvelgiant ir į tai, kad prioritetai yra orientuoti į visuomenės ugdymą, įtraukties didinimą, bendruomenių

stiprinimą.¹⁶ Kaip pažymi ESK suinteresuotų grupių atstovai, sukurtas ESK programos poveikis jaunimui ir bendruomenėms yra labai stiprus. Programos įgyvendinimo laikotarpiu atsiskleidžia trys etapai: prieš COVID-19 pandemiją, pandemijos metu ir po pandemijos. Prieš COVID-19 pandemiją pastebimas sklandus ESK veiklų vykdymas, ypač išsiskiria tai, jog į veiklas įtraukti naujus dalyvius ar savanorius buvo lengva (respondentai pažymi, kad tiek dalyviai aktyviai ieškodavo veiklų, tiek organizacijoms būdavo lengviau atrasti tinkamus savanorius). COVID-19 pandemijos metu atsiskleidė įdomus fenomenas, jog nors tuo metu kilo daug sunkumų vykdyti veiklas nuosekliai, bendrauti, tuo metu buvo jaučiamas ypač stiprus bendrystės jausmas tarp savanorių, buvo stengiamasi veiklas vykdyti nuotoliniu būdu, ir tai netrukde savanoriams palaikyti ryšio vieniems su kitais, o tik paskatino veikti kartu. Popandeminiu laikotarpiu veiklų poveikis labiausiai atsiskleidžia per bendruomenių į(si)traukimą: pastebima, kad projektų dalyvius, tiek savanorystės, tiek solidarumo projektuose bendruomenės prima, skatina įsitraukti, supažindina su naujomis galimybėmis.

Analizuojant skirtingus ESK programos laikotarpius, programos sukurtas poveikis išlieka panašus.

Visi apklausoje dalyvavę projektų vykdytojai nurodė, jog 2018–2020 m. ESK programa daro teigiamą arba labiau teigiamą (didelį) poveikį dalyvaujančioms bendruomenėms ir skirtingoms visuomenės grupėms: programa skatino kurti ir mokytis, stiprino dalyvių bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas. Pastebimas ir visuomenės požiūrio kitimas: dalyviai įgyvendino daug įvairių veiklų, kurių metu įtraukė ir plačią visuomenę, keliavo, skleidė žinią apie projektą ir rezultatus, o vietos bendruomenės atsivėrė ir tapo labiau priimančiomis, tolerantiškomis. Projektų vykdytojai išskiria ir poveikį organizacijai: padidėjo organizacijos bei projektų žinomumas ir pripažinimas, sustiprėjo projektų vykdytojų kompetencijos – 75 proc. respondentų nurodė, kad jų dalyvavimas ESK programoje sustiprino (arba iš dalies sustiprino) gebėjimą veikti tarptautiniu lygiu.

Absolūti dauguma (80 proc.) projektų vykdytojų nurodė, jog 2021–2023 m. ESK programa turėjo teigiamą poveikį dalyvaujančioms bendruomenėms, visuomenės grupėms, organizacijoms ir dalyviams. Tokį savo vertinimą projektų vykdytojai grindžia pastebimu bendruomenių atvirumu, tolerantiškumu, dalyvių sustiprėjusiomis kompetencijomis ir padidėjusiu aktyvumu – pasibaigus veikloms jaunimas pradėjo ieškoti daugiau ES projektų ir rodyti daugiau iniciatyvos. Projektų vykdytojai išskiria poveikį organizacijai: padidėjo organizacijos žinomumas, sustiprėjo ir projektų vykdytojų kompetencijos – 60 proc. respondentų nurodė, kad jų dalyvavimas ESK programoje (labai) padidino jų organizacijos gebėjimą veikti tarptautiniu lygiu.

Visgi, kaip pastebi ESK administruojančios organizacijos Lietuvoje atstovai, 2018–2020 m. daugiau jaunų asmenų grįždavo į ESK projektines veiklas ir siekdavo įtraukti daugiau asmenų. 2021–2023 m. pastebima, kad mažesnė dalis asmenų, baigę projektines veiklas, ir toliau nori jas tęsti bei pritraukti į naujas patirtis daugiau asmenų. Viena vertus, kaip pastebi ESK suinteresuotų grupių atstovai, tai yra ir jaunimo poreikių atspindys: vis daugiau jaunų asmenų ir bendrai Lietuvoje nori įsitraukti į laikinas užimtumo (savanorystės) veiklas, siekiant konkretaus tikslo, o jį pasiekus – pasirenka dalyvauti kitose veiklose. Kita vertus, tam įtakos turi ir Lietuvos geopolitinė situacija – prasidėjus Rusijos karinei invazijai į Ukrainą stebimas mažesnis jaunimo įsitraukimas į projektines veiklas Lietuvoje, ypač savanorių iš užsienio.

Vertinant sukurtą ESK poveikio tvarumą, anketinėje apklausoje dalyvavę projektų vykdytojai pažymi, kad ESK programa leidžia projektų vykdytojams užtikrinti, jog projektinių veiklų metu sukurti rezultatai būtų tęstiniai.

¹⁶ RAY-SOC Factsheet-Solidarity-Projects 20231004.pdf (researchyouth.net)

Absoliuti dauguma (93 proc.) 2018–2020 m. projektines veiklas įgyvendinusių organizacijų atstovų nurodė, jog jų rezultatai yra naudojami pakartotinai ateityje. Didžioji dalis (73 proc.) 2021–2023 m. programos projektų vykdytojų nurodė, jog projektų rezultatai yra tvarūs: sukurtais intelektualiais, viešinimo, informavimo produktais bus naudojama po projekto veiklų pabaigos.

Didesnį ESK sukurto poveikio tvarumą užtikrintų ESK programos žinomumo sklaidos tobulinimas. Kaip pastebi projektų vykdytojai, išlieka nepakankamas ESK programos atpažinimas ir galimybių žinomumas, pasigendama platformų ir galimybių, kuriose projekto vykdytojai galėtų dalintis įgyta (sukaupta) patirtimi su jaunuoliais, ir taip užtikrinti tiek įgytų žinių panaudojimą, tiek sudaryti prielaidas įtraukti daugiau jaunų asmenų į ESK veiklas. Akcentuojami ir ESK programos keitimai: projektų vykdytojai išskiria, kad programos ir jos finansavimo trukmės didinimas prisidėtų prie ilgalaikių ir kokybiškų veiklų įgyvendinimo, tačiau kartu ir abejojama, ar toks ilgalaikis veiklų įgyvendinimas nepaskatintų veikti organizacijos tik ESK tikslų siekimui.

Apibendrinant galima teigti, kad 2018–2020 m., 2021–2023 m. programos laikotarpių veiklų poveikio mastas yra laikomas dideliu visoms tikslinėms grupėms (dalyviams, projektų vykdytojams, vietos bendruomenėms). Sukurto poveikio skirtumai labiau jaučiami ne skirtingais programos laikotarpiais, bet pandemijos etapais. Visgi, tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. ESK programa skatina kurti ir mokytis, stiprina dalyvių bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas, stiprėja ir vietos bendruomenės, poveikis jaučiamas ir projektą vykdančioms organizacijoms. Absoliuti dauguma projektinių veiklų metu sukurtų rezultatų yra tęstiniai ir yra naudojami pakartotinai ateityje.

Sukurtų rezultatų viešinimas

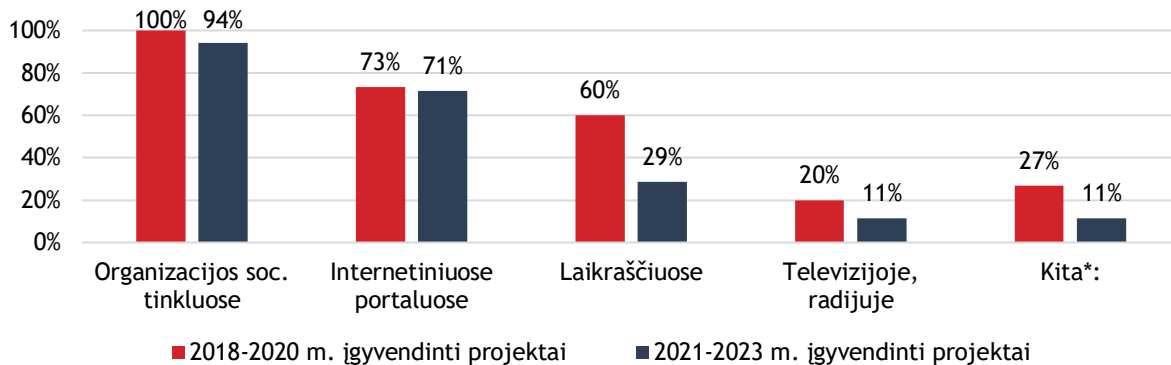
ESK poveikio tvarumui didelę įtaką turi ir ESK programos, veiklų bei sukurtų rezultatų viešinimas.

Suinteresuotų dalyvių atstovų teigimu, ESK programos veiklos tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. **buvo plačiai viešinamos**: tiek informacija apie ESK, tiek ir apie konkrečias projektinių veiklų galimybes dalinamasi socialiniuose tinkluose, suinteresuotų dalyvių internetinėse svetainėse, SALTO platformoje, pasitelkiamos kitos viešinimo ir informavimo priemonės. Tačiau, kaip nurodė projektų vykdytojai, **informacijos sklaidos poveikis apie pačią ESK programą yra ribotas**: Lietuvoje tarp jaunimo vis dar trūksta žinių ir informacijos, kas yra ESK ir kuo tai yra naudinga jaunimui. Šis informacijos trūkumo aspektas glaudžiai siejasi ir su iššūkių pritraukti naujus dalyvius, ypač iš MGT asmenų grupės: kadangi jaunuoliai taip plačiai nežino, kad veikia tokia programa, kaip ESK, yra sunkiau rasti projektams savanorių ir dalyvaujančių grupių.

Projektų vykdytojų (tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m.) anketinės apklausos metu taip pat buvo pasiteirauta, kaip ir kur dažniausiai yra viešinama informacija apie jų projektus ir įgyvendintas veiklas. **2018–2020 m.**, projektus vykdančieji respondentai nurodė, jog labiausiai informacija yra viešinama pačios organizacijos socialiniuose tinkluose, kiek mažiau internetiniuose portaluose (įskaitant ir ESK puslapį) (73 proc.), laikraščiuose (60 proc.), televizijoje, radijuje (20 proc.) (žr. 10 pav.)

2021–2023 m., projektus vykdančieji respondentai naudojo labai panašius viešinimo kanalus ir priemones. Absoliuti dauguma respondentų nurodė, jog labiausiai informacija yra viešinama pačios organizacijos socialiniuose tinkluose, kiek mažiau – internetiniuose portaluose. Lyginant su praėjusiu laikotarpiu, ženkliai mažiau projektų vykdytojų renkasi informaciją viešinti laikraščiuose, televizijoje, radijuje (žr. 10 pav.).

10 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL PROJEKTINIŲ VEIKLŲ VIEŠINIMO BŪDUS (2018–2020 M. IR 2021–2023 M.)

* **Kita:** projektų rezultatai buvo viešiami gyvuose susitikimuose, kituose organizacijų ir projektų internetiniuose puslapiuose.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

Apibendrinant galima teigti, jog nors ESK programos veiklos tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. buvo plačiai viešinamos, taikytos viešinimo priemonės (visų suinteresuotų dalyvių) nėra pakankamos. ESK administruojančios institucijos teikiama informacija ne visais atvejais pasiekia projektų vykdytojus, o projektų vykdytojų vykdomos informacinės ir viešinimo kampanijos ne visais atvejais pasiekia savo tikslines grupes. Tai lemia, jog informacijos sklaidos poveikis apie pačią ESK programą yra ribotas, sudėtinga atskirti ESK žinomumą bei identifikuoti jaunimui teikiamas galimybes ir naudas. Atsižvelgiant į tai, ateityje rekomenduojama daugiau dėmesio skirti priemonėms, nacionaliniu mastu informuojant apie teikiamas ESK naudas: projektų vykdytojų teigimu, viena, tačiau stipri nacionalinė informacinė kampanija leistų pasiekti didesnę tikslinę jaunų asmenų grupę, nei dažnesnės, bet mažesnės apimties ir sklaidos informacinės kampanijos.

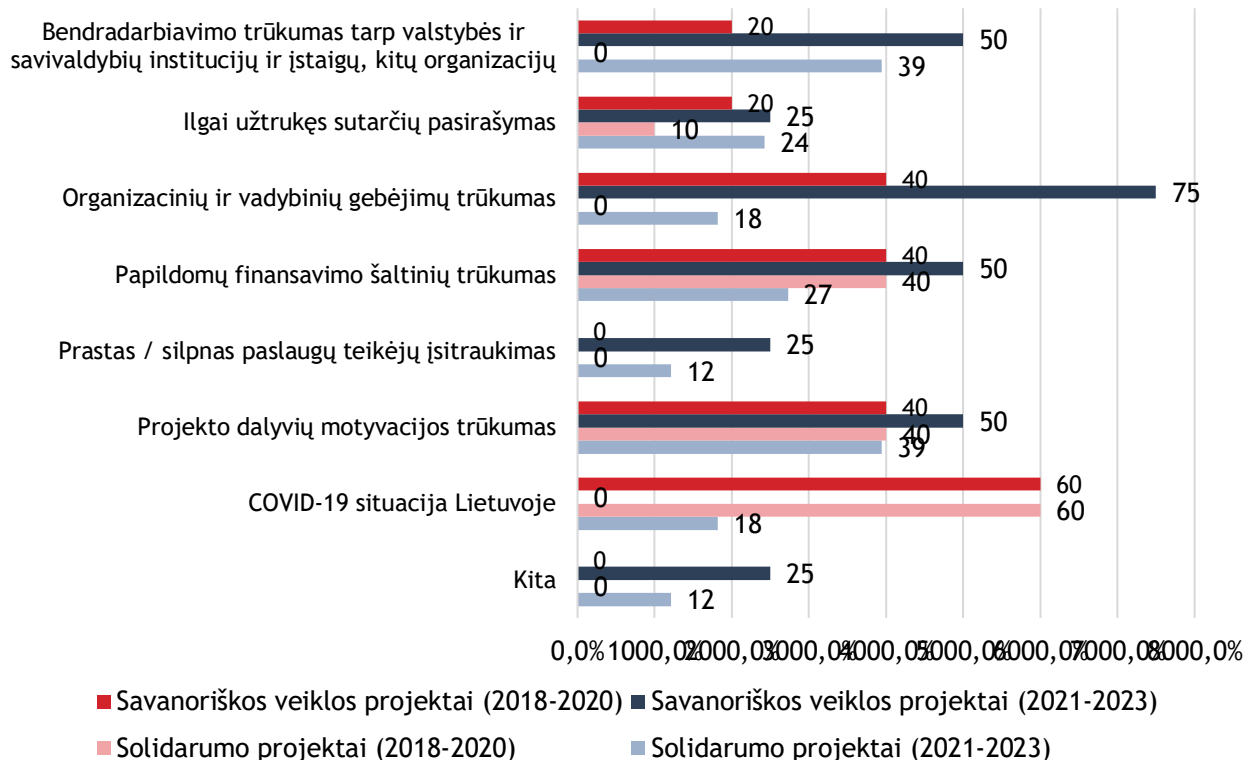
ESK projektinių veiklų metu kylantys iššūkiai

ESK poveikiui didelę įtaką turi ir ESK projektinių veiklų metu kylantys kiti iššūkiai, kurie 2018–2020 m. ir 2021–2023 m. buvo skirtingi.

2018–2020 m. daugiausiai įtakos sklandžiam veiklų įgyvendinimui turėjo COVID–19 situacija Lietuvoje (nurodė 60 proc. apklausoje dalyvavusių projektų vykdytojų). Kiti iššūkiai kilo dėl dalyvių motyvacijos ir papildomų finansavimo šaltinių trūkumo (40 proc.), ilgo sutarčių pasirašymo proceso (13 proc.) arba vadybinių gebėjimų bei bendradarbiavimo trūkumo (7 proc.). Pagrindiniai projektų įgyvendinimo metu kilę iššūkiai skirtingo tipo projektams pristatomi 11 pav.

2021–2023 m. daugiausiai įtakos sklandžiam veiklų įgyvendinimui turėjo bendradarbiavimo trūkumas tarp valstybės ir savivaldybių institucijų bei projekto dalyvių motyvacijos trūkumas (nurodė po 41 proc. respondentų). Kiek daugiau nei penktadalis respondentų pažymėjo, jog pagrindiniai trukdžiai yra ilgai trunkantys sutarčių pasirašymai, projektų vykdytojų organizacinių ir vadybinių gebėjimų trūkumas, papildomų finansavimo šaltinių trūkumas. Likusi dalis respondentų nurodė, jog COVID–19 situacija Lietuvoje ir prastas / silpnas paslaugų tiekėjų įsitraukimas darė daug įtakos projektų uždavinių įgyvendinimui. Pagrindiniai projektų įgyvendinimo metu kilę iššūkiai skirtingo tipo projektams pristatomi 11 pav.

11 PAVEIKLAS. IŠSKIRTINI PROJEKTŲ VYKDYMO TRUKDŽIAI/ IŠŠŪKIAI

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

EFEKTYVUMAS

ESK poveikio vertinime aktualus ekonominio efektyvumo vertinimas: ESK atskirų laikotarpių efektyvumo analizė, ESK projektų biudžeto pakankamumo vertinimas bei visos ESK programos administravimas tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmenimis.

ESK ekonominis efektyvumas

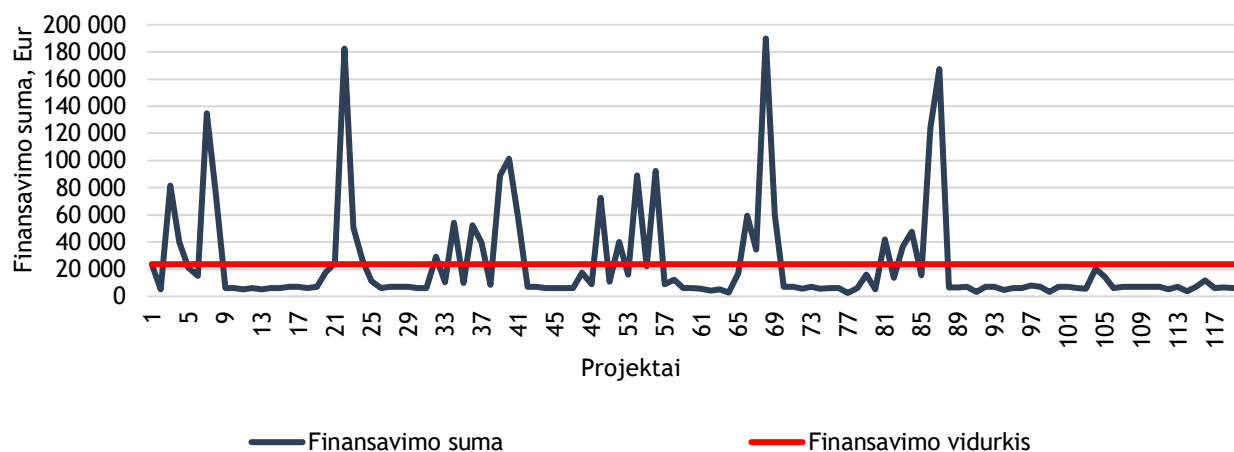
ESK poveikio vertinime aktualus ir programos ekonominio efektyvumo¹⁷ įvertinimas. ESK veiklų įgyvendinimui didelę įtaką turėjo COVID-19 pandemija ir jos suvaldymui taikomos priemonės ir veiksmai, dėl kurių ESK projektinės veiklos buvo sustabdytos ir (ar) nutrauktos. Atsižvelgiant į tai, bendras ekonominis efektyvumas 2018–2020 m. laikotarpiu, ypač paskutiniiais metais, yra įvardinamas kaip nepakankamas.

ESK efektyvumui įvertinti buvo atlikta ir **2018–2020 m. ir 2021–2023 m. laikotarpio ESK projektų lėšų ekonominio efektyvumo analizė.**

¹⁷ Ekonominis efektyvumas: siūlomas biudžetas yra pakankamas, kad projektą būtų galima tinkamai įgyvendinti, o projektas parengtas taip, kad būtų galima užtikrinti didžiausią ekonominę naudą

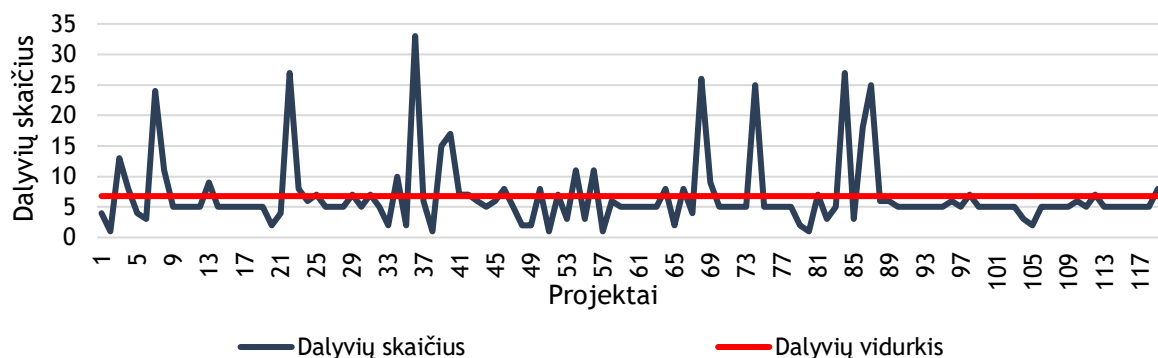
2018–2020 m. laikotarpio ESK projektų lėšų ekonominio efektyvumo analizės objektas: 119 įgyvendintų projektinių sutarčių (69 solidarumo projektai, 50 savanorystės projektų). Remiantis 2018–2020 m. laikotarpiu įgyvendintų projektų sutarčių ir ataskaitų informacija, vienam projekto vykdytojui skirtas projekto lėšų vidurkis siekia 23 675 Eur, didžiausia finansuotų lėšų suma vienam projektui – 189 950 Eur (žr. 12 pav.); vieno projekto vidutinis dalyvių skaičius yra 7 asmenys, o didžiausias dalyvių skaičius viename projekte – 33 (žr. 13 pav.). Remiantis šia duomenų analize buvo atliekama ekonominio efektyvumo analizė, kuri įgyvendinta nustatant dalyvių skaičiaus ir finansavimui skirtų lėšų santykį, ir šį dydį normalizuojant intervale nuo 0 iki 1 (laikant, kad efektyviausias projektas turi įvertį 1, o mažiausiai efektyvus – 0). Šis efektyvumas vadinamas bendru efektyvumu.

12 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL SKIRTAS FINANSAVIMO APIMTIS (2018–2020 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis JRA pateiktais duomenimis

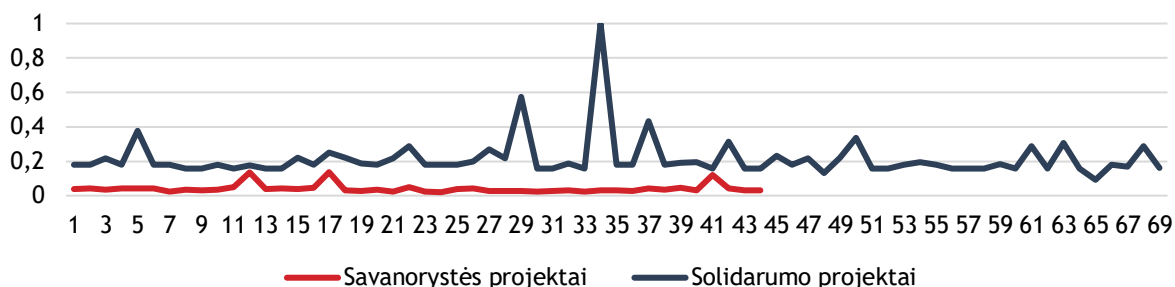
13 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮTRAUKTŲ DALYVIŲ SKAIČIŲ (2018–2020 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis JRA pateiktais duomenimis

Remiantis analizės rezultatais, **solidarumo projektai išsiskiria aukštesniu bendru efektyvumu, palyginus su savanorystės projektais** (žr. 14 pav.) **Solidarumo projektų bendro efektyvumo vidurkis yra 0,214, savanorystės projektų – 0,041.** Tai lėmė finansavimo skirtumai šiems projektams, kadangi visiems sėkmingai įgyvendintiems savanorystės projektams buvo skirta 1 744 173 Eur, kai tuo tarpu solidarumo projektams skirta 422 485 Eur. Vertinant visų pabaigtų projektų dalyvių skaičių galima matyti, kad solidarumo grupė jų turėjo daugiau – 394 (savanorystės projektuose – 312). Dėl didelių bendro efektyvumų skirtumų skirtingose grupėse, šie buvo įvertinti atskirai t. y. solidarumo grupės projektų efektyvumai normalizuoti intervale nuo 0 iki 1 bei tas pats atlikta su savanorystės grupės projektais. Šis efektyvumas vadinamas grupės efektyvumu.

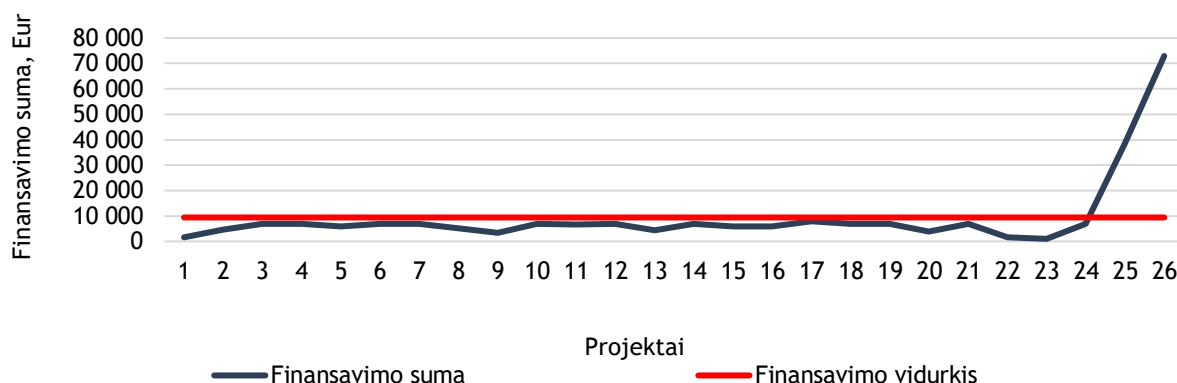
14 PAVEIKSLAS. BENDRAS PROJEKTŲ EFEKTYVUMAS SKIRTINGOSE GRUPĖSE (2018–2020 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis JRA pateiktais duomenimis

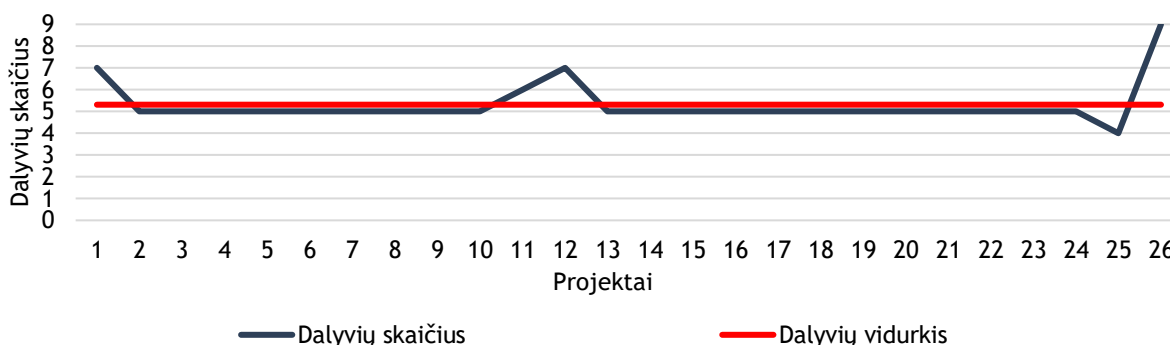
2021–2023 m. laikotarpio ESK projektų lėšų ekonominio efektyvumo analizės objektas: 26 įgyvendintos projektinės sutartys (24 solidarumo projektai, 2 savanorystės projektai). Remiantis 2021–2023 m. laikotarpiu įgyvendintų projektų sutarčių ir ataskaitų informacija, vienam projekto vykdytojui skirtas projekto lėšų vidurkis siekia 9 414 Eur, didžiausia finansuotų lėšų suma vienam projektui 72 898 Eur (žr. 15 pav.); nustatytas vieno projekto vidutinis dalyvių skaičius yra 5 asmenys, o didžiausias dalyvių skaičius viename projekte – 9 (žr. 16 pav.). Remiantis šia duomenų analize buvo atliekama ekonominio efektyvumo analizė, kuri nustatyta įvertinant dalyvių skaičiaus ir finansavimui skirtų lėšų santykį, ir šį dydį normalizuojant intervale nuo 0 iki 1 (laikant, kad efektyviausias projektas turi įvertį 1, o mažiausiai efektyvus – 0). Šis efektyvumas vadinamas bendru efektyvumu.

15 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL SKIRTAS FINANSAVIMO APIMTIS (2021–2023 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis JRA pateiktais duomenimis

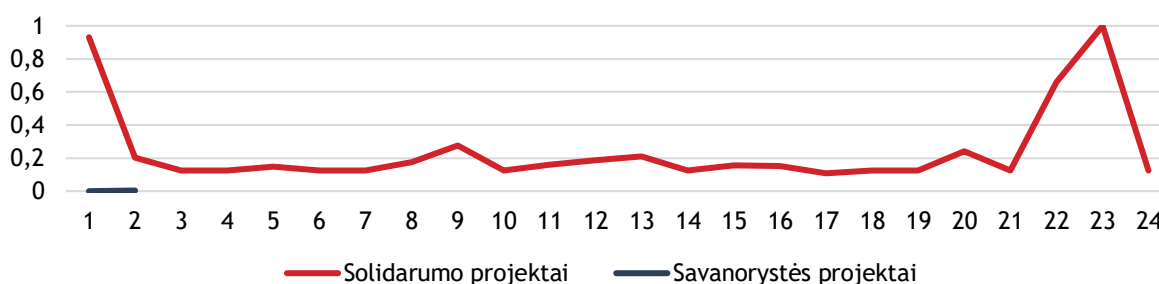
16 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ĮTRAUKTŲ DALYVIŲ SKAIČIŲ (2021–2023 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis JRA pateiktais duomenimis

Remiantis analizės rezultatais, **solidarumo projektai išsiskiria aukštesniu bendru efektyvumu, palyginus su savanorystės projektais** (žr. 18 pav.). **Solidarumo projektų bendro efektyvumo vidurkis yra 0,245, o savanorystės projektų – 0,002.** Tai lėmė finansavimo skirtumai šiems projektams, kadangi visiems sėkmingai įgyvendintiems solidarumo projektams buvo skirta 133 576 Eur, kai tuo tarpu vos dviejų pabaigtų savanorystės projektų finansavimas – 111 178 Eur, o vieno iš jų finansavimas siekė 72 898 Eur. Vertinant visų pabaigtų projektų dalyvių skaičių galima matyti, kad solidarumo projektų grupėje dalyvių skaičius siekė 125 asmenis (savanorystės projektuose – 13). Savanorystės projektams turint ženkliai didesnę finansavimą ir neišsiskiriant jų dalyvių skaičiui gaunami ryškūs bendro efektyvumo skirtumai skirtingose grupėse. Dėl didelių bendro efektyvumų skirtumų skirtingose grupėse, šie buvo įvertinti atskirai t. y. solidarumo grupės projektų efektyvumai normalizuoti intervale nuo 0 iki 1 bei tas pats atlikta su savanorystės grupės projektais. Šis efektyvumas vadinamas grupės efektyvumu.

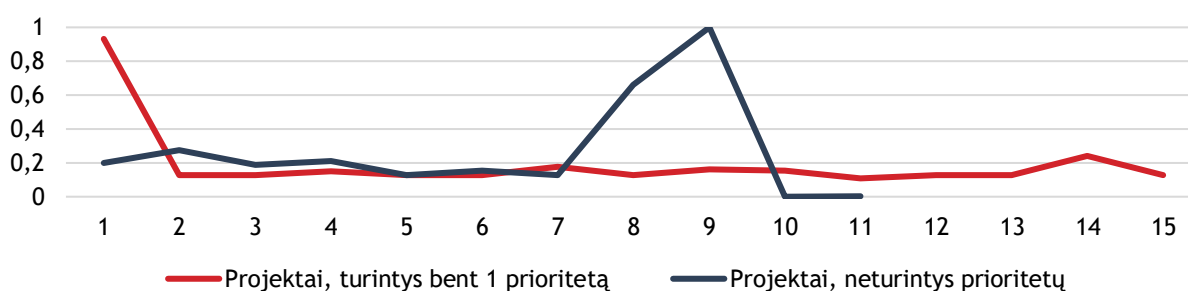
17 PAVEIKSLAS. BENDRAS PROJEKTŲ EFEKTYVUMAS SKIRTINGOSE GRUPĖSE (2021–2023 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis JRA pateiktais duomenimis

Remiantis atliktos 2021–2023 m. laikotarpio ESK projektų lėšų ekonominio efektyvumo analizės rezultatais galima pastebėti, jog projektai, kurie pasirinkę bent vieną prioritetą, turi mažesnę bendrą efektyvumą (vidutiniškai 0,196). Tuo tarpu projektai, kurie pasirenka įgyvendinti veiklas be prioritetinių sričių, pasižymi aukštesniu efektyvumu (vidutiniškai 0,268). Reikia paminėti tai, kad į projektus, neturinčius prioritetų, įeina ir abu savanorystės projektai, turintys labai mažus bendrus efektyvumus. Tai reiškia, kad vertinant tik savanorystės projektus, neturinčius prioritetinių sričių, efektyvumai yra dar aukštesni (vidutiniškai 0,327).

18 PAVEIKSLAS. BENDRAS PROJEKTŲ EFEKTYVUMAS SKIRTINGOSE GRUPĖSE (2021–2023 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis JRA pateiktais duomenimis

Apibendrinant ekonominio efektyvumo analizės rezultatus galima teigti, kad tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. laikotarpiu įgyvendinti solidarumo projektai išsiskiria aukštesniu bendru efektyvumu, palyginus su savanorystės projektais. 2018–2020 m. įgyvendintų solidarumo projektų bendro efektyvumo vidurkis yra 0,214, savanorystės projektų – 0,041. 2021–2023 m. įgyvendintų solidarumo projektų bendro efektyvumo vidurkis yra 0,245, o savanorystės projektų – 0,002. Abejų laikotarpių atveju, tokius efektyvumo analizės rezultatus lėmė finansavimo skirtumai šiems projektams, kadangi visiems sėkmingai įgyvendintiems solidarumo projektams buvo skirta mažesnė finansavimo dalis nei savanorystės projektams, tačiau solidarumo projektuose įtraukiamas didesnis dalyvių skaičius.

ESK projektų biudžetų pakankamumas

Vertinant makro lygmeniu, nacionalinis ESK programai skirtas biudžetas skirtingais laikotarpiais įsisavintas beveik pilna apimtimi. 2018–2020 m. skirtas finansavimas buvo įsisavintas 80–90 proc., todėl laikoma, jog programa buvo tinkamai pritaikyta ir efektyvi 18–30 m. jaunuolių grupei¹⁸. Vertinant 2021–2027 m. laikotarpio ESK programos efektyvumą išskirtina, kad šiuo metu įgyvendinami projektai jau įsisavina tiek lėšų, kiek jų yra reikiama. Visgi, vertinant mezo ir mikro lygiu pastebimas didesnis lėšų poreikis.

2018–2020 m. įgyvendintiems projektams suteiktas ESK biudžetas veiklų įgyvendinimui buvo pakankamas ir optimalus: projektų vykdytojai pažymėjo, kad veikloms skiriamų lėšų dydis buvo pakankamas ir suteikdavo finansinės laisvės pasirinkti tam skirtingų veiklų pasirinkimų (pavyzdžiui, pasirinkti efektyviausią ir patogiausią keliavimo būdą, skiriami pinigai maistui ar kišenpinigiai dalyviams patenkindavo jų poreikius). Pasitaikius atvejams, jog trūksta lėšų veiklų įgyvendinimui, projekto vykdytojai buvo skatinami iššūkius spręsti kūrybiškai ir inovatyviai, ir, kaip pažymi projektų vykdytojai, šie atvejai pasitaikydavo retai ir nesukeldavo papildomų iššūkių.

Tačiau **2021–2027** m. laikotarpiu įgyvendinamų projektų vykdytojai akcentuoja papildomo finansavimo poreikį. Organizacijų atstovų teigimu, vykdomiems projektams finansavimo modelis yra tinkamas jų projektų rėmuose, tačiau energetinės krizės, infliacijos ir kiti ekonominiai pokyčiai lemia, kad tiek mažesnėse, tiek didesnėse šalies savivaldybėse projektinių veiklų įgyvendinimas, pasirūpinimas savanoriais ir projektų dalyviais tampa sudėtingesnis, reikalinga skirti daugiau dėmesio atrenkant pigesnes alternatyvas veiklų įgyvendinimui. Atsižvelgiant į ypač pastaraisiais metais padidėjusias prekių ir paslaugų kainas, projektų vykdytojai išskiria, kad finansavimas nėra didinamas tiek sparčiai, kaip norėtųsi. Įgyvendinant savanorystės projektus akcentuotinas papildomo (didesnio) finansavimo skyrimas nuomos, transporto išlaidoms. Poreikį didinti finansavimą projektų vykdytojai nurodo ir kaip tobulintą ESK sritį.

Apibendrinant, makro lygmeniu, nacionalinis ESK programai skirtas biudžetas skirtingais laikotarpiais įsisavintas beveik pilna apimtimi ir yra vertinamas kaip pakankamas. Vertinant mezo ir mikro lygmenimis, 2018–2020 m. ESK skirtas projektinių veiklų biudžetas projektų vykdytojų vertinamas kaip pakankamas, tačiau 2021–2023 m. įgyvendintų projektinių veiklų atstovų teigimu pastebimas didesnis lėšų poreikis. Todėl siūloma didinti ESK biudžeto taikomus vieneto įkainius ir normas, nustatytas šaliai, kelionių, organizacinės paramos išlaidų kategorijose, jog atlieptų infliacijos ir kitų ekonominių veiksnių nulemtą lėšų poreikio padidėjimą.

ESK administravimas

Analizuojant ESK efektyvumą svarbus ir programos administravimas. Tiek 2018–2020 m., tiek 2021–2023 m. laikotarpiu suinteresuotų dalyvių atstovai, kaip pagrindinį programos administravimo iššūkį, nurodo didelę administracinę naštą. Projektų vykdytojų teigimu, išlieka didelis pildomų ir skirtingose administravimo platformose teikiamų administracinių dokumentų kiekis, trūksta sistemų funkcionalumo ir integralumo, patiriamos didelės laiko sąnaudos, kadangi vykdomas pakartotinis tų pačių duomenų mechaninis suvedimas. Administracinę naštą didina ir ESK portalo neveiknumas: kaip pažymi suinteresuotų dalyvių atstovai, ESK portalas dažnai susiduria su techniniais iššūkiais, kurių sprendimo dažnai reikia palaukti kelias dienas. Kitas iššūkis – kalbos barjeras. Kaip pažymi projektų vykdytojai, neretai pagrindinė informacija projektų dalyviams savanorystės projektuose pateikiama ne anglų, o nacionaline kalba, todėl savanoriams sudėtingiau suprasti pateikiamą informaciją. Taikomos internetinės kalbinės paramos sistemos (OLS) taip pat yra neveiksmingos: projektų vykdytojų teigimu, sistemos pernelyg

¹⁸ Remiantis EK duomenimis: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/programme-performance-statements/european-solidarity-corps-performance_en#performance-assessment

sudėtingos, jog atvykusieji savanoriai galėtų sklandžiai mokytis lietuvių kalbos, tad organizacijoms neretai tenka lietuvių kalbos pamokas rengti arba finansuoti patiems.

Nacionaliniu ir tarptautiniu mastu taikomos kokybės paramos priemonės projektų vykdytojų vertinamos nevienareikšmiškai: dalis projektų vykdytojų išskiria, kad vykdomi susitikimai, mokymai tiek su kitomis organizacijomis, tiek su JRA yra pakankami ir neišsako poreikio, jog šios priemonės būtų papildytos. Kita dalis projektų vykdytojų akcentuoja, kad susitikimai, organizuojami JRA, skirti patirties, išmoktų gerųjų pamokų, išpūdžių dalinimuisi turėtų būti dažnesni, nei 2 kartus per metus. Dažnesni susitikimai grindžiami ir ne visais atvejais tinkamu laiko parinkimu, kadangi organizacijos ne visais atvejais gali deleguoti savo atstovus. Projektų vykdytojų manymu, dažnesni (nuotoliniai) susitikimai, taip pat šių susitikimų įrašų rengimas ir dalinimasis būtų veiksmingos priemonės, padedančios ESK administravimo tobulinimui nacionaliniu mastu, užtikrintų savalaikę komunikaciją.

Iki 2021 m. liepos 1 d., ESK programos administravimą Lietuvoje įgyvendino „Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra“ (JTBA).

Nuo 2021 m. liepos 1 d. Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra buvo prijungta prie Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (JRD), todėl ESK programos administravimas buvo perduotas JRD.

JRA įkurta 2022 m. balandžio 1 d. pertvarkius Jaunimo reikalų departamentą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir JTBA.

Tad nuo 2021 m. ESK programą Lietuvoje administruoja JRA.

Nacionaliniu mastu 2018–2020 m. projektų vykdytojai išskyrė papildomą ESK administravimo iššūkį. ESK veiklų administravimą perėmus JRD, projektų vykdytojai susidūrė su trumpalaikiais sunkumais laiku gauti reikiamą informaciją, organizacinis ESK programos perdavimas nebuvo sklandus. Pereinamuoju laikotarpiu ir 2021–2023 m. projektus vykdžiusių organizacijų atstovai akcentuoja, kad JRA vyko dažna darbuotojų kaita, kuri apsunkino ESK projektinių veiklų įgyvendinimą, kadangi

nebuvo užtikrinamas nuoseklumas, patirties ir informacijos perdavimas, projektų vykdytojai nežinojo, į kuriuos asmenis kreiptis dėl informacijos gavimo.

Visgi, nepaisant kylančių iššūkių, projektų vykdytojai labai palankiai vertina JRA atsakingus asmenis: akcentuojama nuolatinė pagalba iš JRA atstovų, kuri teikiama tiek rengiantis projektinėms veikloms, tiek jas įgyvendinant. ESK veiklas vykdžiusių organizacijų atstovai nurodo, kad dėl visų kilusių neaiškumų gali kreiptis, o atsakymų ir (arba) pagalbos sulaukia operatyviai, informacija pateikiama aiškiai, suprantamai, JRA yra visada pasirengusi padėti, skatina organizacijų ir projektų tarpusavio bendravimą. Taip skatinamas ir projektų vykdytojų iniciatyvumas – paskatintos ir pačios organizacijos rengia/įsitraukia į reguliarius projektų vykdytojų pokalbius, susitikimus, dalinasi gerosiomis praktikomis, problemomis, aptaria kylančius klausimus. Todėl nors kyla žmogiškųjų išteklių kaitos iššūkių, bendrai JRA administravimu projektų vykdytojai yra patenkinti ir vertina palankiai.

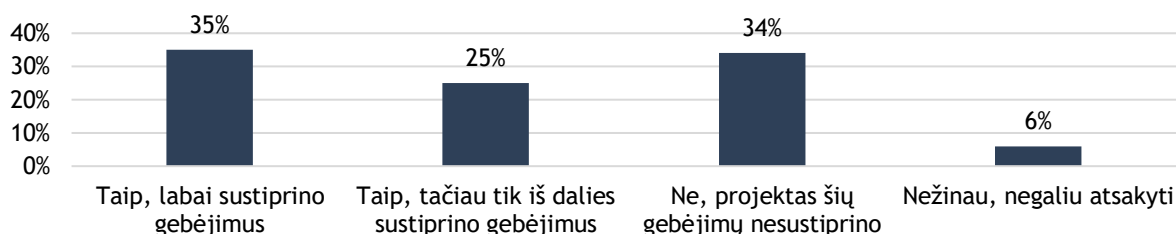
ESK administravimo efektyvumui užtikrinti svarbios taikomos skaidrumo praktikos. Kaip pažymi ESK koordinuojančios ir administruojančios institucijų atstovai, taikomi įrankiai leidžia objektyviai įvertinti kylančias grėsmes. Skaidrumo patikras, su ekspertų pagalba, atlieka pati JRA, kuomet yra pateikiamos dalyvavimo paraiškos arba kuomet organizacijos siekia gauti kokybės ženklą (kadangi projektus gali įgyvendinti tik tos organizacijos, kurios jį turi). Atitinkamai, kokybės ženklo įgijimo procedūra padeda atsirinkti kokybiškai ir skaidriai veikiančias organizacijas ESK savanoriškoms veikloms. Taip pat, visoms projektinėms veikloms yra vykdomi rizikos vertinimai, kurie atskleidžia galimas silpnąsias vietas, ir skatina apgalvoti ir tinkamai pasirengti kylančioms rizikoms. Jei viena iš rizikų indikuoja apie netinkamą ar neefektyvų veiklų įgyvendinimą, JRA gali siūlyti taikyti išankstinio finansavimo išskaidymą (kuomet išankstinio finansavimo dalys išmokamos daugiau nei per du kartus, po konkrečių veiklų įgyvendinimo, taip užtikrinant, jog veiklos bus įvykdytos ir parengtos atitinkamos ataskaitos, prieš skiriant antrą ar trečią dalį finansavimo). Kilus pagrįstoms rizikoms dėl projektinių veiklų įgyvendinimo kokybės, JRA atstovai taip pat gali pasirinkti vykdyti patikras vietoje. Galima teigti, kad kovos su sukčiavimu priemonės yra taikomos plačiu mastu: dalis priemonių taikomos visų projektų atžvilgiu, dalis – tik identifikavus galimas rizikas.

EUROPOS PRIDĖTINĖ VERTĖ

Galiausiai, ESK poveikio vertinime akcentuojama kuriama Europos pridėtinė vertė. Kaip jau minėta anksčiau, sukurtas poveikis be ESK finansavimo ir veiklų nebūtų pasiektas: 20 proc. 2018–2020 m. projektus vykdžiusių organizacijų atstovų teigimu, be ESK finansavimo, projektai būtų įgyvendinti mažesne apimtimi, vėlesniu laikotarpiu arba žemesne kokybe. Šiam teiginiui pritariančių 2021–2023 m. projektus vykdžiusių organizacijų atstovų yra kiek daugiau – 40 proc.

ESK programa padidino projektų vykdytojų gebėjimą veiklas vykdyti tarptautiniu lygiu. Visgi, skirtingo tipo (savanorystės ir solidarumo) projektus vykdančioms organizacijoms poveikis buvo skirtingas. Kaip galima matyti 19 ir 20 paveiksluose, savanoriškos veiklos projektuose ESK programa padėjo didžiąjai daliai organizacijų tapti tarptautiškomis, tačiau solidarumo projektuose šie gebėjimai sustiprinti tik iš dalies.

19 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS, PAGAL ORGANIZACIJOS GEBĖJIMĄ VEIKTI TARPTAUTINIŲ LYGIU SOLIDARUMO PROJEKTUOSE (2018–2023 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

20 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS, PAGAL ORGANIZACIJOS GEBĖJIMĄ VEIKTI TARPTAUTINIŲ LYGIU SAVANORIŠKOS VEIKLOS PROJEKTUOSE (2018–2023 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

ESK veiklomis skatinamas tiek Lietuvoje veikiančių organizacijų tarptautinis bendradarbiavimas, tiek ir šalių (Lietuvos ir kitų ES narių) bendradarbiavimas. Tam dažniausiai pasitelkiamos internetinės ESK platformos, informacijos viešinimo ir sklaidos priemonės – taip organizacijos gali atrasti potencialius partnerius ar dalyvius, JRA ir SADM bendrauti su atitinkamas funkcijas įgyvendinančiomis institucijomis kitose ES šalyse, dalintis informacija bei gerosiomis praktikomis. Nors ESK administruojančios ir koordinuojančios institucijos akcentuoja šių platformų svarbą ir naudą, patys projektų vykdytojai identifikuoja iššūkius, kaip rasti tinkamus savanorius ir dalyvius, nepaisant esamų platformų. Dauguma renkasi informacija apie projektus dalintis soc. tinkluose arba dalinasi informacija su savo jau esamais partneriais, o ne ieškoti naujų partnerysčių.

Suinteresuotų dalyvių atstovų teigimu, ESK programos sustabdymas turėtų dideles pasekmes nacionaliniu lygmeniu. Labiausiai tai atsilieptų jaunimo įsitraukimui, motyvacijai, veiklumui ir norui kurti bei atlikti įvairias veiklas, taip pat – tarptautiškumo ir ilgalaikės savanorystės sumažėjimui, kadangi būtų sudėtinga rasti alternatyvas. Nors nacionaliniu lygmeniu egzistuoja JST, kuri galėtų atliepti dalies ESK projektinių

veiklų poreikį Lietuvoje, tačiau išskiriama, jog JST negalėtų pakeisti tarptautiškumo kriterijaus, kurį atneša ESK. Visgi, pravartu išanalizuoti galimas ESK alternatyvas nacionaliniu lygmeniu.

ESK alternatyvos nacionaliniu lygmeniu

ESK programos poveikis ir nauda stiprinant Lietuvos jaunimo politiką labiausiai stebima tarptautinės savanorystės, mobilumo stiprinimo srityse. Šių tikslų siekiančios alternatyvios programos Lietuvoje nėra vykdomos. Visgi, kaip pažymi projektų vykdytojai, JRA bei SADM atstovai, alternatyva nacionaliniu lygmeniu yra JRA koordinuojama JST.

Ši pagrindinė nacionaliniu lygmeniu veikianti savanorystės Lietuvoje programa trunka iki 6 mėn., ir yra skirta jauniems 14–29 m. amžiaus asmenims, kurios metu jaunuoliai savanoriauja įvairiose Lietuvos ne pelno siekiančiose organizacijose. Pagrindinis programos tikslas – suteikti galimybę jaunuoliams atrasti patinkančią veiklos kryptį, geriau pažinti save, ugdyti bendrąsias kompetencijas ir stiprinti pasitikėjimą savimi¹⁹. Pilotinės programos veiklos pradėtos vykdyti jau 2013 m., panašiomis formomis jos buvo tęsiamos ir 2015–2018 m. laikotarpiu Užimtumo tarnybos prie SADM vykdyto ir ESF lėšomis finansuoto projekto „Atrask save“ metu.

JRA du kartus per metus skelbia pagrindinius registracijos į JST programą etapus²⁰ – norėdami dalyvauti, jaunuoliai privalo užpildyti registracijos anketą programos duomenų bazėje. Dalyvauti gali visi minėto amžiaus jaunuoliai – jokios visuomenės grupės nėra niekaip išskiriamos ar prioritetizuojamos (pvz., pagal socio–ekonominę padėtį, priklausymą etninei mažumai ir pan.)²¹. Kadangi laisvų vietų skaičius yra gana ribotas, patekti pavyksta ne visiems – susisiekama su pirmaisiais pagal datą ir laiką užsiregistravusiais. Pasibaigus savanorių registracijai, jaunuolių kontaktai yra perduodami apskritį ar savivaldybę koordinuojančios savanorišką veiklą organizuojančiosios (toliau – SVO) organizacijos mentoriams, kurie susisiekia su savanoriais, išsiaiškina jų poreikius, lūkesčius, galimybes bei veiklos domėjimosi sritis. Tuomet kontaktai perduodami akredituotoms, jaunuolių poreikius atliepančioms priimančiosioms organizacijoms (toliau – PO), o savanoriai nukreipiami į jų pačių pasirinktas PO. Asmuo oficialiai įgyja JST programos dalyvio statusą, kuomet pasirašo trišalę sutartį su SVO ir PO organizacijų atstovais, taip išpareigodamas dalyvauti PO jam priskirtose veiklose ne trumpiau, kaip 3 mėnesius ir ne mažiau, nei 35 val. per mėnesį – tik tokiu atveju savanoris turi galimybę gauti JST pažymėjimą, patvirtinantį tarnybos metu įgytus ar sustiprintus įgūdžius. Nenutrūkstamai atlikus savanorišką tarnybą visą numatytąjį laikotarpį (t. y. 6 mėn.), gaunamas ne tik pažymėjimas, bet ir suteikiamas papildomas 0,25 stojamojo balo pripažinimas stojant į pirmosios pakopos studijas Lietuvoje²². Akredituotų PO, kuriose jaunuoliai gali savanoriauti, veiklų spektras labai platus, tačiau vykdomos tarnybos kokybė vertinama pagal 8 kompetencijas – mokėjimą mokyti; skaitmeninį raštingumą; pilietinę ir socialinę kompetencijas; kultūrinį sąmoningumą ir raišką; iniciatyvą ir verslumą; matematinę kompetenciją; ir bendravimą gimtąja bei užsienio kalbomis²³.

¹⁹ <https://jra.lt/jaunimui/suzinok-daugiau/savanoryste/jaunimo-savanoriska-tarnyba>

²⁰ Taip pat yra skelbiamos 3–4 papildomos registracijos į laisvas JST programos vietas konkrečiose savivaldybėse bei papildomos registracijos į savivaldybių papildomai finansuojamas JST įgyvendinimo vietas.

²¹ Žiūrėti LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. birželio 22 d. įsakymą Nr. A1–317 „Dėl jaunimo savanoriškos tarnybos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/aa3158f2797711e89188e16a6495e98c?ifwid=14f2281hod>.

²² Savanoris, pretenduojantis į papildomą 0,25 balą, savo *badgecraft.eu* profilyje privalo surinkti ne mažiau kaip 5 bendrųjų kompetencijų *skaitmeninius ženklelius*. Skaitmeniniai ženkleliai – 8 mokymosi visą gyvenimą kompetencijų ženklelių rinkinys, suskirstytas į 3 tipus pagal užduočių/ klausimų pobūdį į „pagrindinius“, „praktiko“ ir „akademiko“ ženklelius, kuriuose pateiktus klausimus aptariant ar atliekant užduotis, ugdomos atitinkamos kompetencijos.

²³ Žiūrėti Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2019 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. 2V–127 (1.4) „Dėl savanorių neformalioju būdu, jaunimo savanoriškos tarnybos metu, įgytų kompetencijų įvertinimo, įsivertinimo ir pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 3 skyriaus, 8 punkto. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/b1133470892211e993ffd4361ddf8976>.

Visos savanorystės metu SVO mentoriai ir PO kuratoriai reguliariai organizuoja asmeninius susitikimus su programos dalyviais – jų metu aptariamos savanorystės veiklos, patirti sunkumai, formuluojamos jaunuolio tobulėjimo kryptys. Patys savanoriai apie įgytas patirtis dalyvaujant programoje atsiliepia gana palankiai – nurodo, jog iš 8 minėtųjų ugdomų kompetencijų bent 4 gerokai sustiprėjo (labiausiai – gebėjimas išmokti mokyti bei skaitmeninio raštingumo įgūdžiai); taip pat teigia, jog sustiprėjo pilietiškumo suvokimas ir atsakomybės jausmai. Visgi, nors ir šiek tiek sumažėjo, didelė dalis savanorių vis dar itin vertina 0,25 balo pripažinimo stojant į aukštąją mokyklą galimybę – 2019 m. kaip pagrindinę motyvacijos dalyvauti JST programoje šią priežastį įvardino 76 proc. buvusių dalyvių, o 2022 m. – 59 proc²⁴.

Nors JST programos dalyvių skaičius nuolat auga (nuo apytikriai 375 savanorių 2018 m. iki 460 savanorių 2020 m. ir 920 savanorių 2022 m.), tačiau iš maždaug 500 Lietuvoje veikiančių PO jau kelerius metus iš eilės aktyvios buvo (priėmė bent 1 savanorį) tik apie 50 proc. Kalbant apie SVO, 2024 m. šių akredituotų organizacijų buvo 25. Galima paminėti, jog 2024 m. finansavimas JST programai iš Lietuvos valstybės biudžeto lėšų preliminariai siekia 180 864 eurus.

Apibendrinant, nors JST programa įtraukia vis daugiau asmenų į ilgalaikę savanorystę, ir įtrauktų asmenų skaičius yra panašus arba viršija ESK Lietuvoje įtrauktų jaunų asmenų skaičių, alternatyva tik iš dalies padengia ESK programos tikslus ir uždavinius. Viena vertus, kaip teigia projektų vykdytojai, ESK programa tikslingai „užprogramuoja“ ilgalaikės savanorystės tikslus, kas, JST veiklos atveju, gali būti vertinama kiek skirtingai – dalyvavimas pasirenkamas ne savanorystės pagrindimais, o dėl 0,25 balo pripažinimo stojant į aukštąją mokyklą galimybės. Kita vertus, nacionalinė savanorystė visgi nepadengia papildomų kompetencijų stiprinimo, aktualių tarptautinei savanorystei – tarpkultūriškumas, atsiskyrimas nuo savo pažįstamos aplinkos ilgam laikui ir pan. Tad nors nacionalinių alternatyvų yra, jos nėra pakankamos tarptautinei savanorystei užtikrinti.

²⁴ Jaunimo reikalų agentūra, tyrimo „Jaunimo savanoriškos tarnybos programos vertinimas: savanorio perspektyva“ ataskaita. Tyrimą atliko dr. Neringa Kurapkaitienė, 2021–2022 m.

TYRIMO IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

2018–2020 M. ESK PROGRAMA

2018–2020 m. ESK programos laikotarpiu sėkmingai įgyvendinta 120 projektų, iš kurių 50 buvo savanorystės, 69 – solidarumo, 1 – stažuočių ir įdarbinimo projektas. Projektinėms veikloms skirtas finansavimas buvo kiek didesnis nei 2,84 mln. Eur, o projektinėse veiklose sudalyvavo per 800 asmenų.

AKTUALUMAS. ESK įgyvendintos veiklos laikomos **aktualiomis**: įgyvendintos projektinės veiklos tęsė anksčiau pradėtas EST veiklas, ir, nors siekė panašaus poveikio jaunimui, ESK programa didesnę svarbą suteikė savanorystei ir jos skatinimui. Projektų vykdytojai projektinių veiklų metu daugiausiai siekė didinti jaunimo mokymąsi, žinių ir kompetencijų stiprinimą, kiek mažiau – atkreipti didesnę dėmesį į visuomenės pokyčius ir kitus tikslus. Įgyvendinant šiuos tikslus, didžioji dalis veiklų buvo praktinės, orientuotos į praktinių įgūdžių (tiek bendrųjų, tiek specializuotų kompetencijų) įgijimą. Pagrindinės įtraukiamos tikslinės grupės – jauni asmenys, MGT jauni asmenys bei vietos bendruomenių nariai. Pažymėtina, kad nors MGT jaunimo įtraukimas dar nebuvo išskiriama kaip prioritetinga sritis, 2018–2020 m. ESK veiklose dalyvavę projektų vykdytojai akcentuoja, jog jų projektai sudarė sąlygas lengviau įsitraukti MGT asmenims į visuomeninį gyvenimą.

NUOSEKLUMAS. 2018–2020 m. ESK keliami tikslai ir projektų metu įgyvendinamos veiklos buvo **nuoseklios ir suderintos** su kitomis ES ir nacionalinėmis programomis, atspindėjo bendrą strateginį tikslą – didinti ilgalaikę savanorystę šalyje. Projektų vykdytojai, vertindami ESK programos keliamus prioritetus, nurodė, jog, iš esmės, visi prioritetai atitinka tiek dalyvių ir organizacijų, tiek visuomenės lūkesčius, akcentuojama įtraukties, lygybės ir nediskriminavimo, informacinių kampanijų organizavimo, praktinės veiklos prioritetų svarba. Suformuotų prioritetų taikymas projektinėse veiklose sukuria projektams stabilumo, organizacijos gali specifiškai ir tam tikrą prioritetingą / teminę sritį, o dalyviams yra lengva viso projekto metu siekti numatytų veiklų ir tikslų.

VEIKSMINGUMAS. 2018–2020 m. programos laikotarpio veiklų metu **sukurtas ESK programos poveikis jaunimui ir bendruomenėms yra vertinamas kaip didelis**: programa skatino kurti ir mokytis, stiprino dalyvių bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas, prisidėjo prie organizacijos žinomumo ir atpažinimo, projektų vykdytojų kompetencijų stiprinimo. Pastebimas ir teigiamas visuomenės požiūris į kitataučius kitimas – tai ypač pastebima mažesnėse Lietuvos savivaldybėse. Remiantis anketinėje apklausoje dalyvavusių respondentų (93 proc.) teigimu, projektų metu sukurti rezultatai yra naudojami pakartotinai ateityje.

Visgi, akcentuotini ir kylantys iššūkiai. Nors ESK programos veiklos buvo plačiai viešinamos, taikytos viešinimo priemonės laikomos nepakankamomis – ESK programos ir projektų veiklų identifikacija yra sudėtinga, didelė jaunimo dalis nepasiekia informacijos apie ESK teikiamas galimybes. Todėl **programos indėlis į Lietuvos jaunimo politikos gerinimą yra laikomas tobulintinu**: nors ESK veiklos suteikia galimybes jauniems žmonėms dalyvauti, ugdyti bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas, stiprinamos organizacijos ir jų kompetencijos dirbti su jaunimu, bendrai ESK įtraukia sąlyginai mažą jaunimo dalį. 2018–2020 m. laikotarpiu tam įtakos turėjo ir COVID–19 situacija Lietuvoje (nurodė po 60 proc. apklausoje dalyvavusių savanorystės ir solidarumo projektines veiklas įgyvendinusių organizacijų atstovų), bendradarbiavimo trūkumas tarp valstybės ir savivaldybių institucijų bei projekto dalyvių motyvacijos trūkumas (nurodė po 41 proc. respondentų), taip pat ilgai trunkantys sutarčių pasirašymai, projektų vykdytojų organizacinių ir vadybinių gebėjimų, papildomų finansavimo šaltinių trūkumas.

EFEKTYVUMAS. Vertinant ekonominio efektyvumo požiūriu, 2018–2020 m. ESK įgyvendinti **solidarumo projektai išsiskiria aukštesniu bendru efektyvumu, palyginus su savanorystės projektais.** 2018–2020 m. įgyvendintų solidarumo projektų bendro efektyvumo vidurkis yra 0,214, savanorystės projektų – 0,041, o didžiausią įtaką tam turėjo finansavimo skirtumai tarp skirtingų grupių projektų. Vertinant makro lygmeniu, nacionalinis ESK programai skirtas biudžetas panaudotas beveik pilna apimtimi, kas atskleidė, jog programa buvo tinkamai pritaikyta ir efektyvi. Pačių projektų vykdytojų teigimu, suteiktas ESK biudžetas veiklų įgyvendinimui buvo pakankamas ir optimalus. Visgi, ESK efektyvumui trukdė kylantys administravimo iššūkiai: administracinė našta, neveiksmingos kalbinės platformos, ESK administruojančios įstaigos keitimasis.

EUROPOS PRIDĖTINĖ VERTĖ. Nepaisant kilusių iššūkių, ESK išsiskiria **aukšta Europos pridėtine verte.** Projektų vykdytojų teigimu, sukurtas poveikis be ESK finansavimo ir veiklų nebūtų pasiektas pilna apimtimi: vos penktadalis veiklų būtų įgyvendinti mažesne apimtimi, vėlesniu laikotarpiu arba žemesne kokybe.

2021–2027 M. ESK PROGRAMA

2021–2027 m. ESK programos laikotarpiu įgyvendinamas daugiau nei 161 projektas, iš kurių (iki 2023 m. rudens) 26 projektai baigti įgyvendinti (2 buvo savanorystės projektai, 24 – solidarumo projektai). Visoms 2021–2027 m. laikotarpio projektinėms veikloms skirtas finansavimas siekia kiek daugiau nei 3,9 mln. Eur, iš kurių jau panaudota 136,3 tūkst. Eur, o projektinėse veiklose jau sudalyvavo 138 asmenys.

AKTUALUMAS. ESK įgyvendinamos veiklos išlieka **aktualios:** projektinių veiklų metu ir toliau siekiama didinti jaunimo mokymąsi, žinių ir kompetencijų stiprinimą, pagrindinės organizuojamos praktinės veiklos išlieka beveik nepakitusios. Išskirtina, kad pasikeitė tikslinių grupių įtraukimas: savanorystės projektuose 2021–2023 m. laikotarpiu, lyginant su 2018–2020 m. laikotarpiu, tiesioginiais naudos gavėjais daugiau įtraukiami MGT asmenys bei vietos bendruomenės nariai, solidarumo projektuose 2021–2023 m., lyginant su 2018–2020 m., tiesioginiais naudos gavėjais kiek mažiau įtraukiami MGT asmenys, tačiau daugiau įtraukiami vietos bendruomenės nariai. Kaip pažymi projektų vykdytojai, MGT jaunimo įtraukimas pajvairina pačius projektus, suteikia jaunimui galimybių tobulėti, o bendruomenėms leidžia suprasti ir pažinti visuomenėje išsiskiriančias tikslines grupes. Nors skirtingas MGT asmens sąvokos supratimas lemia komunikacijos ir informacijos trūkumo iššūkius, tai tik padeda tobulėti ir projekto metu nesukelia nesklandumų, kurių nebūtų galima išspręsti kūrybiškai.

NUOSEKLUMAS. 2021–2027 m. laikotarpiui ESK keliami tikslai ir projektų metu įgyvendinamos veiklos išlieka **nuoseklios ir suderintos** su kitomis ES ir nacionalinėmis programomis, atspindi bendrą strateginį tikslą – didinti ilgalaikę savanorystę šalyje. Nustatyti ESK prioritetai atliepia europines ir nacionalines vertybes, organizacijos ir dalyviai yra skatinami įsivairinti naujas ir prioritetus ir temas orientuojamas žinias bei įgūdžius. Projekto vykdytojų veiklos labai išsiskiria (aplinkosauginės, mokomosios, bendruomeninės ir kt.), tad išskirti prioritetai ne visais atvejais tiesiogiai susisieja su įprastomis organizacijos veiklomis, tačiau visų suinteresuotų dalyvių atstovai pažymi, kad prioritetų sąrašas vienaip ar kitaip paliečia ir atliepia projektų vykdytojų poreikius, tad tai leidžia į veiklas įsitraukti labai įvairioms organizacijoms ir tikslinėms grupėms, suteikia galimybes originaliau pažiūrėti į savo organizuojamas veiklas, taikomas įrankius ir priemones, plėtoti naujas temas, susijusias su aplinkosauga, skaitmeniniais sprendimais ir kt.

VEIKSMINGUMAS. 2021–2023 m. programos laikotarpio veiklų metu **sukurtas ESK programos poveikis jaunimui ir bendruomenėms yra teigiamas:** stebimas padidėjęs vietos bendruomenių atvirumas, tolerantiškumas, dalyvių sustiprėjusios kompetencijos ir padidėjęs aktyvumas – pasibaigus veikloms jaunimas pradėjo ieškoti daugiau ES projektų ir rodyti daugiau iniciatyvos. Taip pat projektų vykdytojai išskiria poveikį organizacijai: padidėjo organizacijos žinomumas, sustiprėjo ir projektų vykdytojų kompetencijos.

Visgi, kaip pastebi ESK administruojančios organizacijos Lietuvoje atstovai, 2018–2020 m. daugiau jaunų asmenų grįždavo į ESK projektines veiklas ir siekdavo įtraukti daugiau asmenų; 2021–2023 m. tokių jaunimo veiksmų pastebima mažiau. Tai sietina tiek su besikeičiančiais jaunimo, kaip tikslinės grupės, poreikiais, tiek su kintančia geopolitine situacija. Remiantis anketinėje apklausoje dalyvavusių respondentų (73 proc.) teigimu, projektų metu sukurti rezultatai gali būti naudojami pakartotinai ateityje. Didesnį sukurto poveikio tvarumą padėtų užtikrinti ESK programos žinomumo sklaidos tobulinimas: informacijos sklaidos poveikis apie pačią ESK programą yra ribotas, sudėtinga atskirti ESK žinomumą bei identifikuoti jaunimui teikiamas galimybes ir naudas.

Kaip ir 2018–2020 m. laikotarpio programos atveju, ESK **programos indėlis į Lietuvos jaunimo politikos gerinimą yra laikomas tobulintinu**: ESK veiklos suteikia galimybes jauniems žmonėms dalyvauti, ugdyti bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas dalyvaujant ilgalaikėse savanorystės programose, bendrai ESK įtraukia sąlyginai mažą jaunimo dalį. Išskirtina, kad programos indėlį į Lietuvos jaunimo politikos stiprinimą riboja ir ESK projektinių veiklų vykdymui kylantys iššūkiai: savanoriškos veiklos projektuose susiduriama su organizacinių ir vadybinių gebėjimų (nurodė 75 proc. respondentų), bendradarbiavimo, papildomų finansinių šaltinių ir dalyvių motyvacijos trūkumo (50 proc.) iššūkiais. Tuo tarpu solidarumo projektuose didžiausi iššūkiai kilo dėl dalyvių motyvacijos ir bendradarbiavimo (nurodė 39 proc. respondentų), papildomų finansinių šaltinių trūkumo (27 proc.).

EFEKTYVUMAS. Vertinant ekonominio efektyvumo požiūriu, 2021–2023 m. ESK įgyvendinti **solidarumo projektai taip pat išsiskiria aukštesniu bendru efektyvumu, palyginus su savanorystės projektais**. Sėkmingai jau įgyvendintų solidarumo projektų bendro efektyvumo vidurkis yra 0,245, o savanorystės projektų – 0,002, o šioms įverčiams didžiausią įtaką tam turėjo finansavimo ir projektų grupių skirtumai. Vertinant makro lygmeniu, nacionalinis ESK programai skirtas biudžetas šiuo metu yra pakankamas ir tinkamas: įgyvendinami projektai jau panaudoja tiek lėšų, kiek jų reikia. Visgi, vertinant mezo ir mikro lygiu pastebimas didesnis lėšų poreikis: vykdomiems projektams finansavimo modelis yra tinkamas jų projektų rėmuose, tačiau energetinė krizė, infliacija ir kiti ekonominiai pokyčiai lemia, kad projektinių veiklų įgyvendinimas bei pasirūpinimas savanoriais ir projektų dalyviais tampa sudėtingesnis, reikalinga skirti daugiau dėmesio atrenkant pigesnes alternatyvas veiklų įgyvendinimui, siekiant atrasti optimaliausius sprendimus. Kaip ir ankstesniu laikotarpiu, ESK efektyvumui trukdo išliekantys administravimo iššūkiai: administracinė našta, tenkanti dėl neefektyvaus ESK portalo veikimo, neveiksmingos internetinės kalbinės paramos sistemos (OLS), pernelyg dažna ESK administravimo įstaigos žmogiškųjų išteklių kaita.

EUROPOS PRIDĖTINĖ VERTĖ. Nepaisant kilusių iššūkių, ESK išsiskiria **aukšta Europos pridėtine verte**. Projektų vykdytojų teigimu, sukurtas poveikis be ESK finansavimo ir veiklų nebūtų pasiektas pilna apimtimi: 40 proc. veiklų būtų įgyvendinti mažesne apimtimi, vėlesniu laikotarpiu arba žemesne kokybe. ESK lemiamos tarptautiškumo ir ilgalaikės savanorystės kuriamos naudos pakeisti nacionaline alternatyva nebūtų įmanoma: nors šalyje veikia JST, kuria skatinama ilgalaikė savanorystė šalyje, ji neatliepia tarptautinės savanorystės lūkesčių.

Rekomendacijos dėl ESK programos organizavimo, įgyvendinimo ES lygiu

- Siekiant užtikrinti ESK programos aktualumą ateityje **rekomenduojama** tęsti taikomas ESK projektinių veiklų praktikas, didesnę dėmesį skiriant praktinių įgūdžių įgijimui;
- Siekiant užtikrinti ESK veiklų nuoseklumą, **siūloma** ateityje tarptautiniu mastu svarstyti nuoseklaus horizontaliųjų ESK prioritetų keitimo ir (ar) atnaujinimo galimybę: prioritetų, skirtų įtraukties ir įvairovės, dalyvavimo didinimui, bendrų vertybių ir aktyvaus pilietiškumo stiprinimui nekeisti, tačiau prioritetus atnaujinti vadovaujantis ES politikos tikslais (aplinka ir kova su klimato kaita, skaitmeninė pertvarka ir pan.). Papildomai, svarstytinas didesnio dėmesio skyrimas jaunimo emocinės sveikatos stiprinimui;

- Siekiant didinti ESK biudžeto pakankamumą **siūloma** didinti ESK savanoriškos veiklos projektų biudžeto taikomas kelionės išlaidų normas ar vieneto įkainius, nustatytus šaliai, organizacinės paramos išlaidų kategorijoje;
- Siekiant didinti ESK efektyvumą **siūloma** skirti didesnę dėmesį draudimo kompanijos kokybiškesniam paslaugų teikimui ESK dalyviams;
- Siekiant didinti ESK efektyvumą **siūloma** peržiūrėti ir tinkamai įvertinti paraiškų teikimo ir administravimo supaprastinimo galimybes, ESK portalo, internetinės kalbinės paramos sistemos (OLS) funkcijas, jog šie įrankiai būtų funkcionalūs ir kuriantys pridėtinę vertę. Tinkamai funkcionuojančios informacinės sistemos, supaprastintos paraiškų teikimo ir administravimo procedūros prisidėtų prie administracinės naštos mažinimo projektinių veiklų pareiškėjams, vykdytojams ir administruojančiai institucijai.

Rekomendacijos dėl ESK programos organizavimo, įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu

- Siekiant užtikrinti ESK programos aktualumą ateityje **rekomenduojama** sudaryti informacijos apie MGT tikslinę grupę Lietuvoje rinkinį, kuris padėtų projektų vykdytojams, suinteresuotoms pusėms dirbti su MGT asmenimis, kurie patiria skirtingus sunkumus (ekonominius, socialinius, išsilavinimo, kultūrinius, geografinius ir kt.), o projektų pareiškėjus ir vykdytojus informuoti apie skirtingas MGT tikslines grupes, supažindinti apie šioms tikslinėms grupėms kylančius socialinius, ekonominius, kultūrinius ir kt. barjerus.
- Siekiant užtikrinti ESK programos suderinamumą ir nuoseklumą su nacionaline jaunimo politika **rekomenduojama** nacionaliniu mastu tęsti tarptautinių programų prioritetų susietumą su šalies mastu veikiančiomis programomis.
- Siekiant didinti ESK veiksmingumą ir indėlį į Lietuvos jaunimo politikos gerinimą ateityje **rekomenduojama** stiprinti ESK programos komunikaciją ir viešinimą nacionaliniu mastu, siekiant įtraukti didesnę dalį jaunimo į projektines veiklas, pristatyti ESK kuriamą pridėtinę vertę.
- Atsižvelgiant į tai, kad ESK projektų vykdytojai yra ne tik jaunimo nevyriausybinės organizacijos, **rekomenduojama** baigusius vykdyti projektines veiklas projektų vykdytojus informuoti apie galimybes aktyviau įsitraukti į darbo su jaunimu paslaugų teikimą;
- Siekiant į projektines veiklas įtraukti didesnę jaunimo dalį, **rekomenduojama** JRA skatinti bendradarbiavimą tarp valstybės ir savivaldybės institucijų, nuosekliai informuojant savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorius apie ESK pridėtinę vertę, o projektų vykdytojus apie galimybes bendradarbiauti su savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriais,;
- Vienas iš ribojančių veiksnių, kurių išskyrė projektų vykdytojai – organizacinių ir vadybinių gebėjimų trūkumas, todėl **rekomenduojama** organizuoti dažnesnius (nuotolinius) JRA ir projektų vykdytojų susitikimus, skirtus ESK projektų valdymo tobulinimui.
- Siekiant užtikrinti galimybes jaunuoliams, kurie yra pakviesti atlikti ESK savanorišką veiklą, atvykti į Lietuvą, **siūloma** inicijuoti vizų (ir leidimų gyventi Lietuvos Respublikoje) išdavimo sąlygų (pragyvenimo lėšų dydžio nustatymas) pokyčius, bendradarbiaujant su LR vidaus reikalų ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijomis.

PRIEDAI

PRIEDAS NR. 1. DUOMENŲ RINKIMO IR ANALIZĖS METODAI

Tyrimo metu taikyti duomenų rinkimo ir analizės metodai pateikiami žemiau.

ANTRINIŲ ŠALTINIŲ, STRATEGINIŲ DOKUMENTŲ ANALIZĖ. Atlikta aktualių vertinimų, apžvalgų, nacionalinių strateginių dokumentų analizė, kurios pagrindu buvo identifikuotos analizuojamu laikotarpiu aktualios jaunimo politikos problemos, iššūkiai, sisteminiai pokyčiai ir plėtros kryptys. Dokumentų analizės rezultatai pasitelkti vertinant aktualumą, nuoseklumą, suderinamumą ir veiksmingumą.

VIEŠAI PRIEINAMOS INFORMACIJOS ANALIZĖ. Atlikta įvairios viešai prieinamos informacijos analizė, kuri padėjo surinkti trūkstamą informaciją apie analizuojamus ESK projektus. Be to, viešai prieinamos informacijos analizės pagrindu buvo peržiūrėti ESK finansavimą gavę subjektai. Viešai prieinamos informacijos analizės rezultatai pasitelkti vertinant visus vertinimo kriterijus.

STATISTIKOS DUOMENŲ ANALIZĖ. Atlikta statistikos rodiklių raidos analizė. Analizės rezultatai pasitelkti vertinant visus vertinimo kriterijus.

PROJEKTŲ DUOMENŲ ANALIZĖ. Atlikta 2018–2023 m. laikotarpiu ESK lėšomis finansuotų projektų duomenų analizė, kurios pagrindu buvo suinventorizuotos intervencijos, nustatytas jų pasiskirstymas pagal įvairius požymius ir įvairių sričių investicijas gavusių unikalių subjektų skaičius. Stebėsenos duomenų analizės rezultatai pasitelkti vertinant veiksmingumą, aktualumą bei efektyvumą.

PUSIAU STRUKTŪRUOTI INTERVIU. Naudojantis iš anksto paruoštu pusiau struktūruotu klausimynu ir atsižvelgiant į respondentų galimybes detaliau nagrinėti konkrečius tematinius aspektus, apie kuriuos respondentas turi daugiau informacijos ar nori pasisakyti papildomai, vertinimo metu buvo atlikta 8 pusiau struktūruoti interviu su projektų vykdytojais, 1 – su JRA atstovais, 1 – su SADM atstovais, kurių analizės pagrindu suformuotos išvados pasitelktos vertinant aktualumą, nuoseklumą, suderinamumą ir veiksmingumą. Platus interviu respondentų pasirinkimas leidžia įtraukti skirtingų pagrindinių suinteresuotųjų subjektų nuomones, ir pateikti objektyvius atsakymus į tyrimo klausimus. Pusiau struktūruotų interviu respondentų sąrašas pateikiamas žemiau.

1 LENTELĖ. PUSIAU STRUKTŪRUOTŲ INTERVIU RESPONDENTŲ SĄRAŠAS

RESPONDENTAS	ATSTOVAJAMA ORGANIZACIJA	INTERVIU DATA
R1	VšĮ „Visuomenės ir verslo plėtros institutas“	2024 m. sausio 30 d.
R2	VšĮ „Telšių jaunimo centras“	2024 m. sausio 30 d.
R3	Šiaulių Didždvario gimnazija	2024 m. sausio 30 d.
R4	Ukrainiečių integracijos centras „MALVA“	2024 m. sausio 30 d.
R5	Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija	2024 m. vasario 1 d.
R6	VšĮ „Socialinis veiksmas“	2024 m. vasario 1 d.
R7, R8	VšĮ „Actio Catholica Patria“	2024 n. vasario 1 d.
R9	Jaunuolių dienos centras	2024 m. vasario 2 d.
R10, R11	JRA	2024 m. vasario 8 d.
R12	SADM	2024 m. vasario 9 d.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting

ANKETINĖS APKLAUSOS. 2024 m. sausio 19 – 31 d. vykdytos 2 skirtingų ESK projektų vykdytojų anketinės apklausos, skirtos surinkti finansavimą gavusių subjektų atstovų kokybinio pobūdžio išvalgas. Vykdytų apklausų klausimynai pateikiami atskirame priede.

Anketinės apklausos vykdytos pasitelkus automatizuotą internetinę apklausų vykdymo sistemą Survey Monkey©, projektų vykdytojų kontaktus suteikė JRA. Svarbu paminėti, jog reprezentatyvios apklausos įvykdymo galimybę mažino faktas, jog dalies respondentų elektroniniai paštai buvo negaliojantys apklausų siuntimo metu²⁵. Taip pat dalis asmenų nurodė, kad konkrečioje organizacijoje jau nebedalyvauja. Nepaisant minėtų apribojimų, vertintojai vis tiek siekė užtikrinti maksimalų respondentų dalyvavimą, kuris maksimaliai atitiktų reprezentatyvų atsakymų pasiskirstymą. Respondentams priminimai apie vykdomą apklausą buvo siunčiami vieną kartą (2024 m. sausio 24 d.).

2 LENTELĖ. ANKETINIŲ APKLAUSŲ INFORMACIJA APIE DUOMENŲ PATIKIMUMĄ

RESPONDENTŲ GRUPĖ	IMTIES, KURIEMS IŠSIŪSTA APKLAUSA, SKAIČIUS	IMTIS, KURI LIKO ATMETUS NEGALIOJANČIOS EL. PAŠTUS	REIKALINGA POPULIARCIJOS IMTIS 90 PROC. PATIKIMUMUI IR 10 PROC. PAKLAIDAI	PILNAI ATSAKIUSIŲ RESPONDENTŲ SKAIČIUS	IŠ DALIES ATSAKIUSIŲ RESPONDENTŲ SKAIČIUS	BENDRAS ATSAKYMŲ SKAIČIUS
Projektų vykdytojai, projektus įgyvendinę tik 2018 –2020 m. ESK programos metu	69	65	35	8	7	15
Projektų vykdytojai, projektus įgyvendinę abiejų ESK programų metu	20	18	16	8	1	9
Projektų vykdytojai, projektus įgyvendinę tik 2021–2023 m. ESK programos metu	94	90	40	39	7	46

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis anketinių apklausų duomenimis

FOKUSUOTA GRUPINĖ DISKUSIJA. Vertinimo metu (2024 m. kovo 19 d.) buvo surengta fokusuota grupinė diskusija, skirta parengtų Tyrimo išvadų ir rekomendacijų validacijai. Diskusijos dalyviais pasirinkti suinteresuotų pusių atstovai: JRA, SADM.

3 LENTELĖ. FOKUSUOTOS GRUPINĖS DISKUSIJOS DALYVIŲ SĄRAŠAS

DALYVIS	ATSTOVAUJAMA ORGANIZACIJA
---------	---------------------------

²⁵ Survey Monkey aplikacija parodė, kad nėra galimybės išsiųsti apklausų, kadangi dalies elektroninių laiškų paskyros nebegalioja arba yra ištrintos.

D1	JRA
D2	JRA
D3	JRA
D4	JRA
D5	JRA
D6	JRA
D7	SADM

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting

Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos, Europos jaunimo informacijos tinklo „EURODESK“ Lietuvoje atstovai taip pat buvo kviešti dalyvauti fokusuotoje grupinėje diskusijoje, tačiau dėl laiko galimybių negalėjo įsitraukti. Vertinimo išvados ir rekomendacijos su šiomis suinteresuotomis pusėmis buvo suderintos kitu formatu.

ATVEJO STUDIJOS. Vertinimo metu buvo atliktos 8 atvejo studijos. Visi atvejai pasirinkti remiantis keturių kriterijų – projekto įgyvendinimo būsenos (pasirinkti projektai, kurių atveju būtų galima didžiausia apimtimi įvertinti sukurtą poveikį ir jo mastą), skirtingumo (įtraukiami abiejų laikotarpių ir skirtingi projektai: tiek savanorystės, tiek solidarumo projektai), vykdytojo (pasirinktais projektais siekta užtikrinti kuo didesnę skirtingų subjektų, įgyvendinusių investicinius projektus, įvairovę), aktualumo (pasirinkti projektai, kurie yra įgyvendinami skirtingose jaunimo politikos srityse ir (ar) pasižymi skirtingo tipo intervencijomis) – kombinacija.

INTERVENCIJŲ LOGIKOS ANALIZĖ. Intervencijų logikos analizė apėmė ESK remiamų veiklų tikslų, intervencijų, indėlių analizę, siekiant rekonstruoti investicijų intervencijų logiką.

METAANALIZĖ IR EKSPERTINIS VERTINIMAS. Metaanalizė apėmė vertinimo metu surinktos informacijos analizę ir apibendrinimą, o ekspertinis vertinimas – atsakymų į vertinimo klausimus bei rekomendacijų formulavimą, remiantis apibendrinta informacija ir ekspertine patirtimi.

Kaip minėta anksčiau, Tyrimo klausimų rinkinys sudarytas remiantis penkių vertinimo kriterijų – aktualumas, nuoseklumas, veiksmingumas, efektyvumas, Europos pridėtinė vertė – struktūrą. Tyrimo klausimų susietumas su taikytais duomenų rinkimo ir analizės metodais pateikiamas žemiau.

4 LENTELĖ. TAIKYTŲ VERTINIMO METODŲ SUSIETUMAS SU VERTINIMO KRITERIJAI

TAIKYTI METODAI	VERTINIMO KRITERIJAI				
	Aktualumas	Suderinamumas, nuoseklumas	Veiksmingumas	Efektyvumas	Europos pridėtinė vertė
Antrinių šaltinių, strateginių dokumentų analizė	X	X	X		
Viešai prieinamos informacijos analizė	X	X	X	X	X
Statistikos duomenų analizė	X	X	X		X
Projektų duomenų analizė	X		X	X	
Pusiaus struktūruoti interviu	X	X	X	X	X
Anketinės apklausos		X	X	X	X
Fokusuota grupinė diskusija					
Atvejo studijos		X	X		X

TAIKYTI METODAI	VERTINIMO KRITERIJAI				
	Aktualumas	Suderinamumas, nuoseklumas	Veiksmingumas	Efektyvumas	Europos pridėtinė vertė
Intervencijų logikos analizė	X	X			
Metaanalizė ir ekspertinis vertinimas	X	X	X	X	X

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting

PRIEDAS NR. 2. TYRIMO KLAUSIMAI

Tyrimo klausimų rinkinys sudarytas pagal penkių vertinimo kriterijų, kurie turi būti nagrinėjami pagal EK geresnio reglamentavimo gaires⁴, struktūrą: **veiksmingumas, efektyvumas, aktualumas, nuoseklumas, Europos pridėtinė vertė**. Bendrieji intervencijos logikos elementai aptarti ataskaitoje, žemiau pateikiami konkrečiam vertinimo kriterijui priskirti tyrimo klausimai

5 LENTELĖ. VERTINIMO KRITERIJŲ SUSIETUMAS SU VERTINIMO KLAUSIMAIS

VERTINIMO KRITERIJUS	VERTINIMO KLAUSIMAS
VEIKSMINGUMAS	1) Koku mastu pagal tris 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpuso programas pasiekti numatyti išdirbiai, rezultatai ir poveikis? Kokie neigiami ir teigiami veiksniai daro įtaką išdirbiam, rezultatams ir poveikiui? Mus domina visų šių dviejų programų elementų poveikis. Mus taip pat domina elementų, kurie buvo nutraukti laikotarpiu nuo 2018–2020 m. iki 2021–2027 m. Europos solidarumo korpuso ir (arba) Europos savanorių tarnybos, poveikis tiek, kiek tai galėtų padėti parengti būsima programą.
	2) Kiek tai susiję su įtraukties prioritetu, koks yra pagrindinis konkretus 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpuso programų poveikis dalyviams, kurie yra mažiau galimybių turintys jaunuoliai?
	3) Koks buvo 2018–2020 m. Europos solidarumo korpuso nenumatytas poveikis ir jo mastas, jei toks buvo?
	4) Kalbant apie 2021–2027 m. Europos solidarumo korpusą, ką galima padaryti, kad būtų padidintas trumpalaikės veiklos (pvz., savanoriškos veiklos grupių ir solidarumo projektų) dalyvių skaičius ir atitinkamai visos Programos dalyvių skaičius?
	5) Koku mastu solidarumo veiklos poveikis dalyviams ir vietos bendruomenėms gali tęstis pasibaigus intervencijai?
	6) Koku mastu programų rezultatai tinkamai skleidžiami ir panaudojami?
EFEKTYVUMAS	1) Koks yra įvairių 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpuso veiklos veiksmų ekonominis efektyvumas?
	2) Koks yra kokybės paramos priemonių (mokymo ir vertinimo priemonių, įtraukties, internetinės kalbinės paramos ir kt.) ekonominis efektyvumas?
	3) Koku mastu biudžeto dydis ir finansavimo modeliai yra tinkami ir proporcingi tam, ko siekiama 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpusė?
	4) Koks buvo nacionalinių agentūrų finansinio įsisavinimo lygis? Ar pasiektas tikslinis solidarumo veiklos dalyvių skaičius?
	5) Koku mastu portalas pakeitė pagalbinių organizacijų funkcijas? Ar portalo funkcijos ir pagalbinių organizacijų vaidmuo dubliuojasi?
	6) Koku mastu netiesioginio valdymo veiksmų įgyvendinimas yra tinkamas, efektyvus ir gerai veikiantis? Kiek efektyvus yra EK ir nacionalinių agentūrų bendradarbiavimas ir koku mastu EK atlieka pagrindinį vaidmenį šiame procese? Kaip tai vystėsi laikui bėgant? Kokios sritys turėtų būti patobulintos?
	7) Ar nacionalinių agentūrų taikomi stebėsenos mechanizmai yra efektyvūs ir (arba) ekonomiškai veiksmingi? Kokios yra tobulintinos sritys, atsižvelgiant į poreikį sklandžiai ir veiksmingai įgyvendinti programą?
	8) Ar valdymo rėmimo priemonės (pvz., „E+ Link“, e. formos, judumo priemonė, „Lifecard NAM“, jaunimo portalas, projekto valdymo metodologija (PMM), „Erasmus+“ ataskaitų teikimo ir valdymo sistemoje, paraiškų formos (BM), ES akademija, e. dotacijos) yra tinkamos ir pakankamos, kad būtų užtikrintas patikimas programos valdymas?
	9) Koku mastu kovos su sukčiavimu priemonės leido užkirsti kelią sukčiavimui ir laiku nustatyti sukčiavimo atvejus?
AKTUALUMAS	1) Kiek ir kokių teigiamų visuomeninių pokyčių lėmė programos nacionaliniu lygmeniu?
	2) Ar, remiantis vertinimu, 2021–2027 m. Europos solidarumo korpusas suvokiamas kaip jaunimo mokymosi aspekto ar pan. programa, kuria siekiama atsižvelgti į visuomenės pokyčius? Koku mastu tai yra abu? Kokia veikla siūloma jauniems savanoriams ir solidarumo projektų dalyviams? Kokios yra vyraujančios dalyvaujančių organizacijų rūšys: savanorystė ar jaunimo organizacijos? Ar 2018–2020 m. Europos solidarumo korpuso programoje dalyvaujančių savanoriškos veiklos organizacijų skaičius padidėjo, palyginti su Europos savanorių tarnyba? O kaip 2021–2027 m. Europos solidarumo korpuso programa, palyginti su EST?

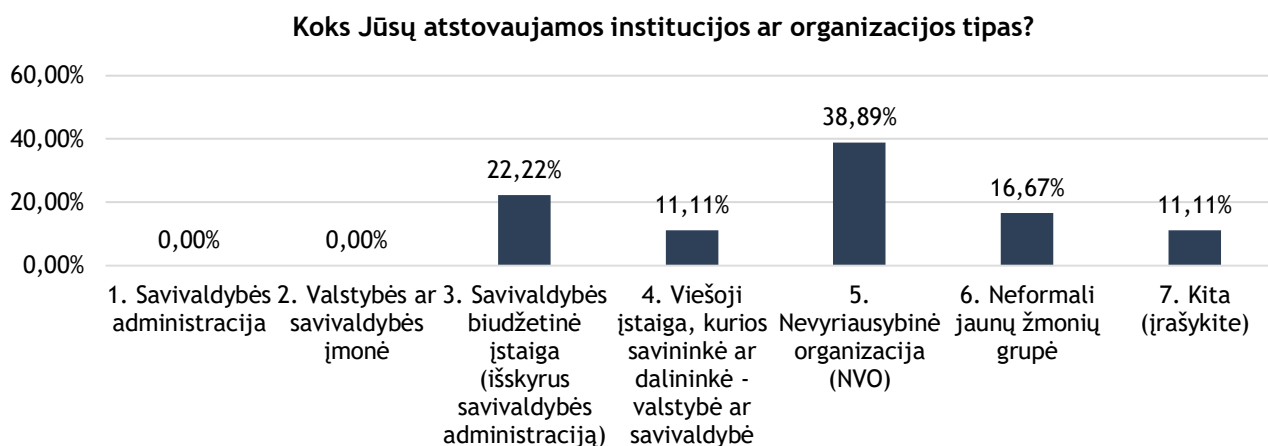
VERTINIMO KRITERIJUS	VERTINIMO KLAUSIMAS
	3) Kokių mastu 2021–2027 m. Europos solidarumo korpusas yra orientuotas ir sutelktas į mažiau galimybių turinčius žmones? Kokie veiksniai riboja jų prieigą ir kokių veiksmų būtų galima imtis šiai padėčiai ištaisyti?
	4) Remiantis 2018–2020 m. Europos solidarumo korpuso poveikio analize, ar yra kokių nors elementų, kurie buvo nutraukti (t. y. neįtraukti į 2021–2027 m. Europos solidarumo korpusą) ir galėtų turėti papildomos naudos būsimos kartos Europos solidarumo korpuso programai?
NUOSEKLUMAS	1) Kokių mastu veikla „Savanorystė prioritetinėse srityse“ papildė netiesioginio valdymo savanoriškos veiklos projektus ir jiems suteikė pridėtinės vertės?
	2) Kiek 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpusas buvo suderintas su atitinkamomis ES programomis, kurių tikslai panašūs, kaip, pavyzdžiui, „Erasmus+“, sanglaudos politikos programomis, finansuojamomis iš ESF+ (Europos socialinis fondas +) ir (arba) ERPF (Europos regioninės plėtros fondas), programa „Europos horizontas“? Kokių mastu 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpusas papildė kitas ES intervencijas ir (arba) iniciatyvas jaunimo srityje?
	3) Kokių mastu 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpusas buvo suderintas su įvairiomis nacionalinio lygmens intervencinėmis priemonėmis, kuriomis siekiama panašių tikslų? Kokių mastu 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpusas papildė kitų valstybių narių veiksmus ir (arba) iniciatyvas savanoriškos veiklos humanitarinės pagalbos srityje ir jaunimo reikalų srityje?
	4) Ar programos prioritetai atspindi visuomenės lūkesčius? Ar svarbu kiekvienais metais atnaujinti prioritetus?
EUROPOS PRIDĖTINĖ VERTĖ	1) Kokia yra ES veiklos pridėtinė vertė ir nauda, palyginti su tuo, ką valstybės narės galėtų pasiekti nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygmenimis? Ką, be kitų nacionaliniu lygmeniu prieinamų švietimo ir mokymo paramos arba solidarumo programų, 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpuso programos suteikė?
	2) Kokia 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpuso programų nauda ir pridėtinė vertė, palyginti su Europos savanorių tarnybos teikiama nauda?
	3) Kokios būtų labiausiai tikėtinos Europos solidarumo korpuso, kaip atskiros programos, sustabdymo pasekmės?
	4) Ar yra nacionalinių sistemų, kurios galėtų veiksmingai pakeisti Europos solidarumo korpusą, jei ateityje nebus skirta lėšų?
	5) Kokių mastu 2018–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos solidarumo korpuso programomis buvo skatinamas dalyvaujančių šalių bendradarbiavimas?

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting

PRIEDAS NR. 3. ANKETINIŲ APKLAUSŲ REZULTATAI

PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ, PROJEKTUS ĮGYVENDINUSIŲ 2018-2020 M. ESK PROGRAMOS METU, ANKETINĖS APKLAUSOS REZULTATAI

21 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.1.

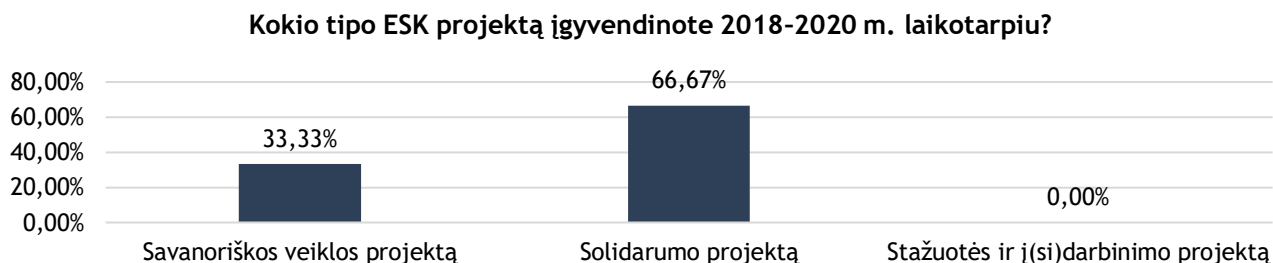
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

22 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.2.

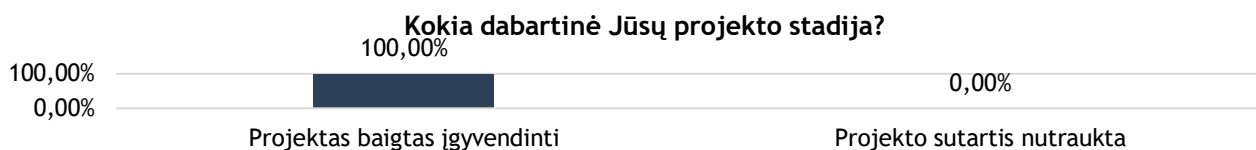
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

23 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.3.

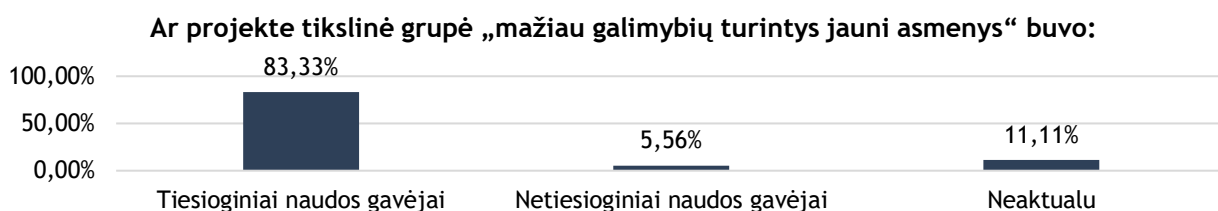
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

24 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.4

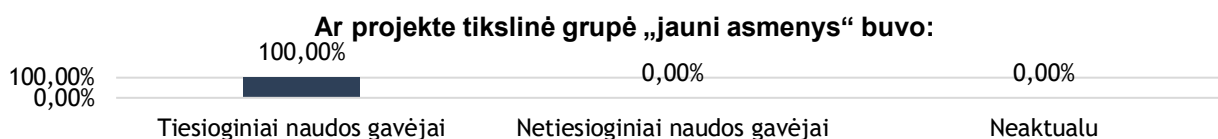
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

25 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.5

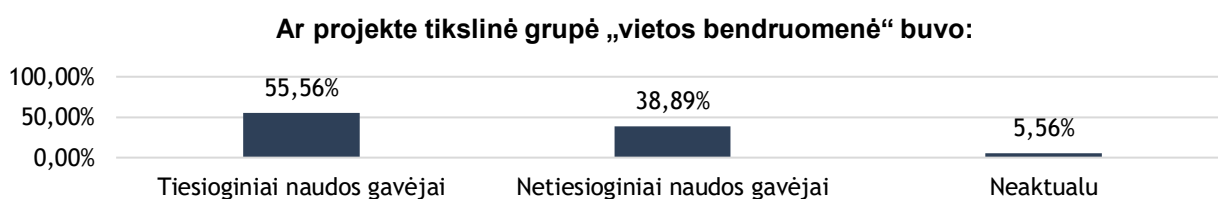
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

26 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.5

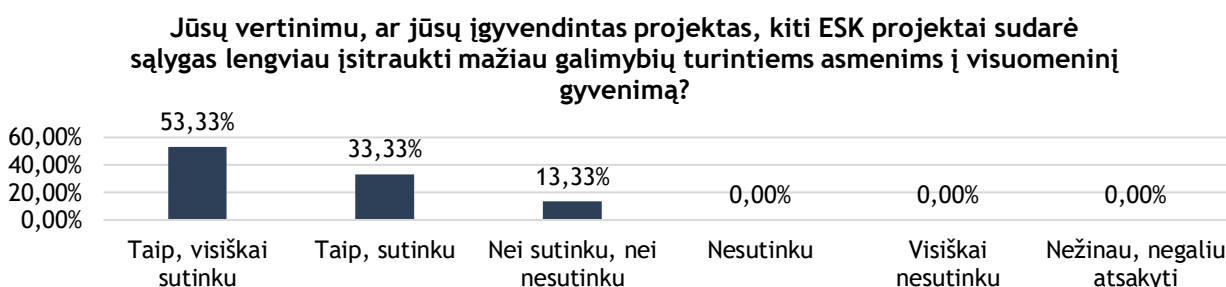
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

27 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.5

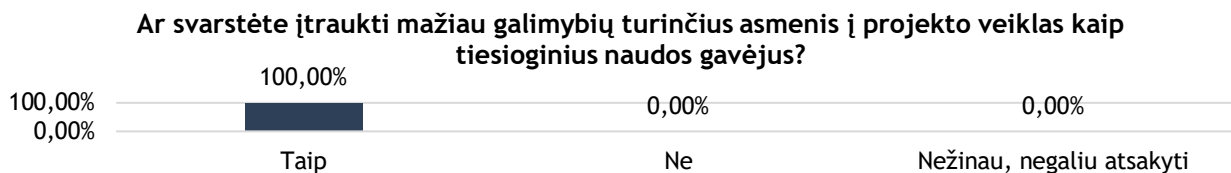
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

28 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.6

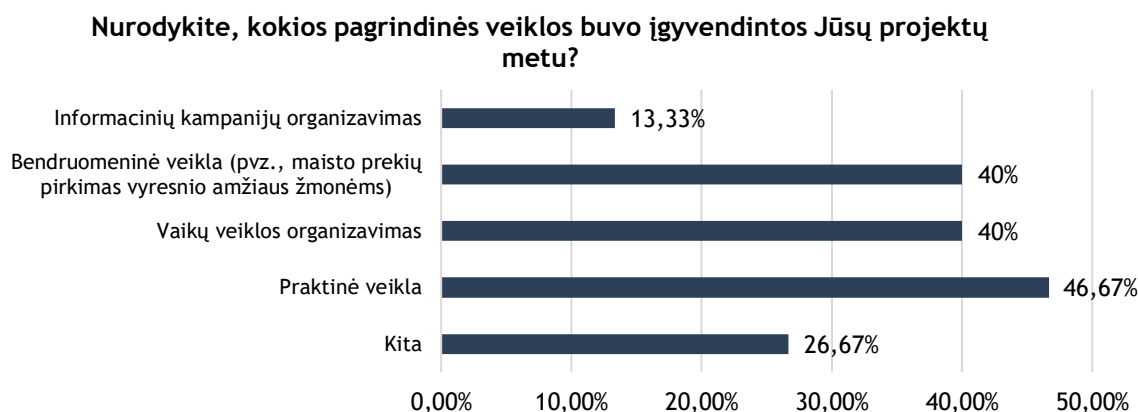
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

29 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.7

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

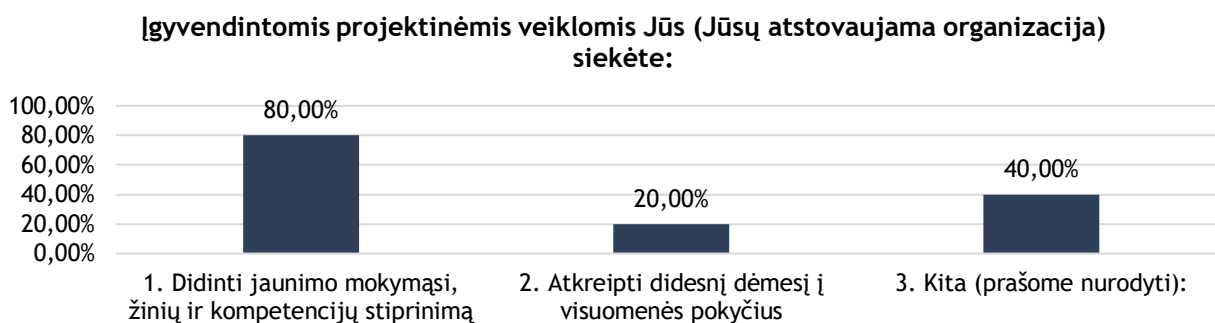
30 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.8

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

* Praktinė veikla (pavyzdžiui, seminarai apie socializacijai ir bendravimui skirtų internetinių priemonių naudojimą, seminarai, konferencijos, teoriniai seminarai, mokymai, darbo stebėjimas, ugdomasis vadovavimas, keitimasis gerąja praktika ir kt.)

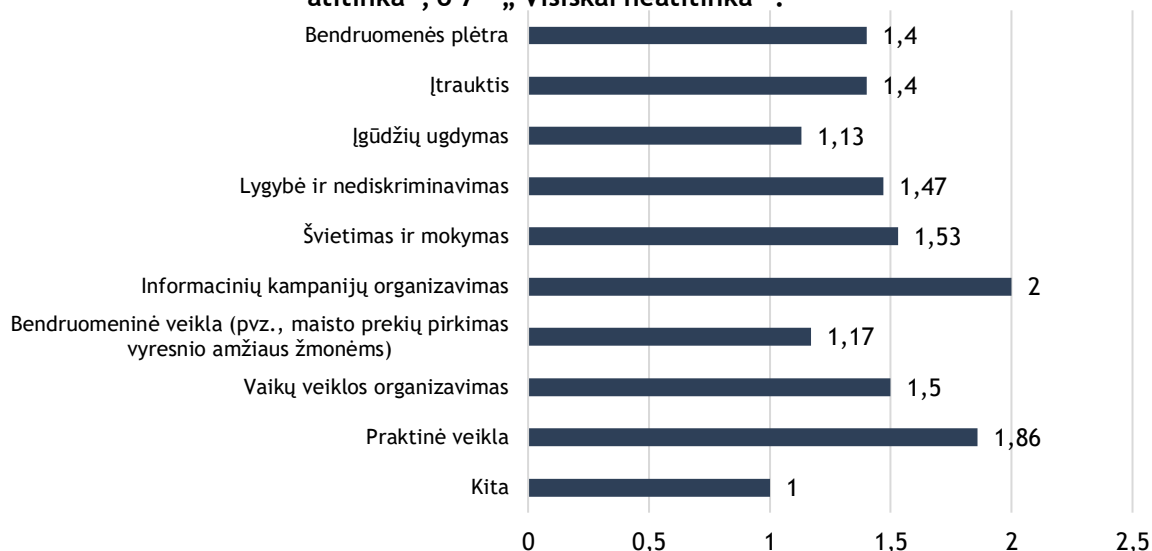
31 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.9

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

32 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.10

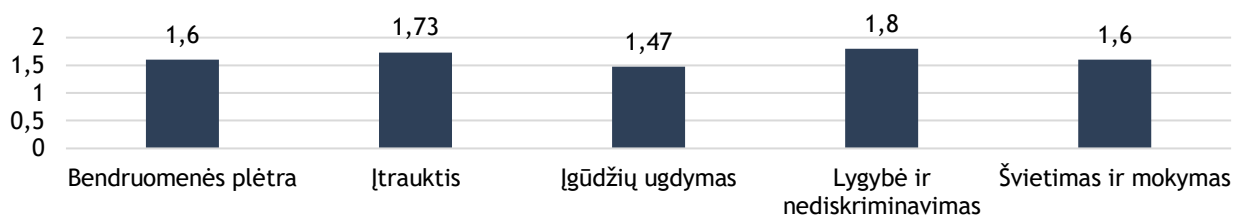
Ar ESK remiamos veiklos ir prioritetai atitinka Jūsų institucijos/organizacijos poreikius? Prašome įvertinti skalėje nuo 1 iki 7, kur 1 reiškia „Visiškai atitinka“, o 7 - „Visiškai neatitinka“.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

33 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.11

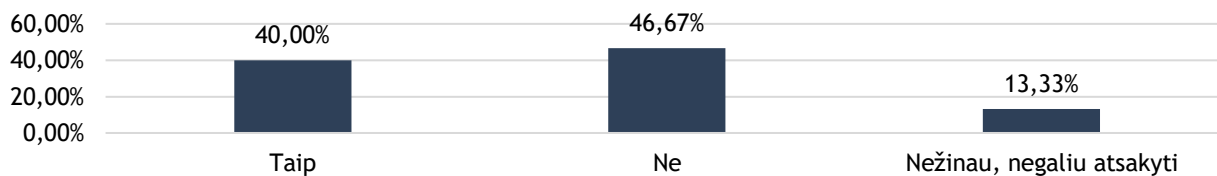
Jūsų nuomone, ar ESK programos prioritetai atitinka visuomenės lūkesčius? Prašome įvertinti skalėje nuo 1 iki 7, kur 1 reiškia „Visiškai atitinka“, o 7 - „Visiškai neatitinka“.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

34 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.12

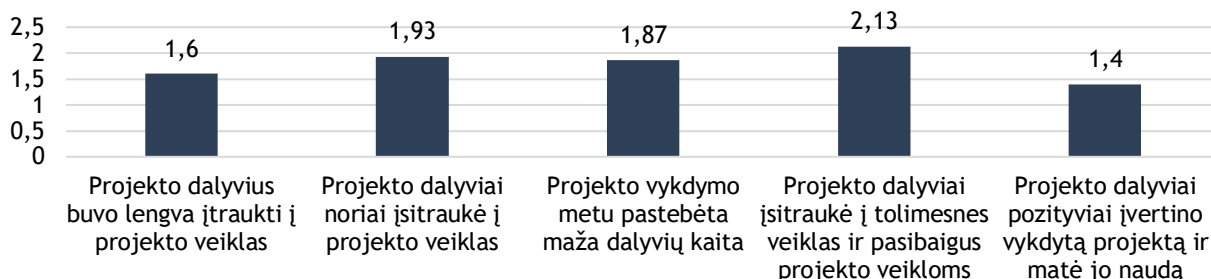
Jūsų nuomone, ar yra poreikis kasmet atnaujinti ESK programos prioritetus?

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

35 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.13

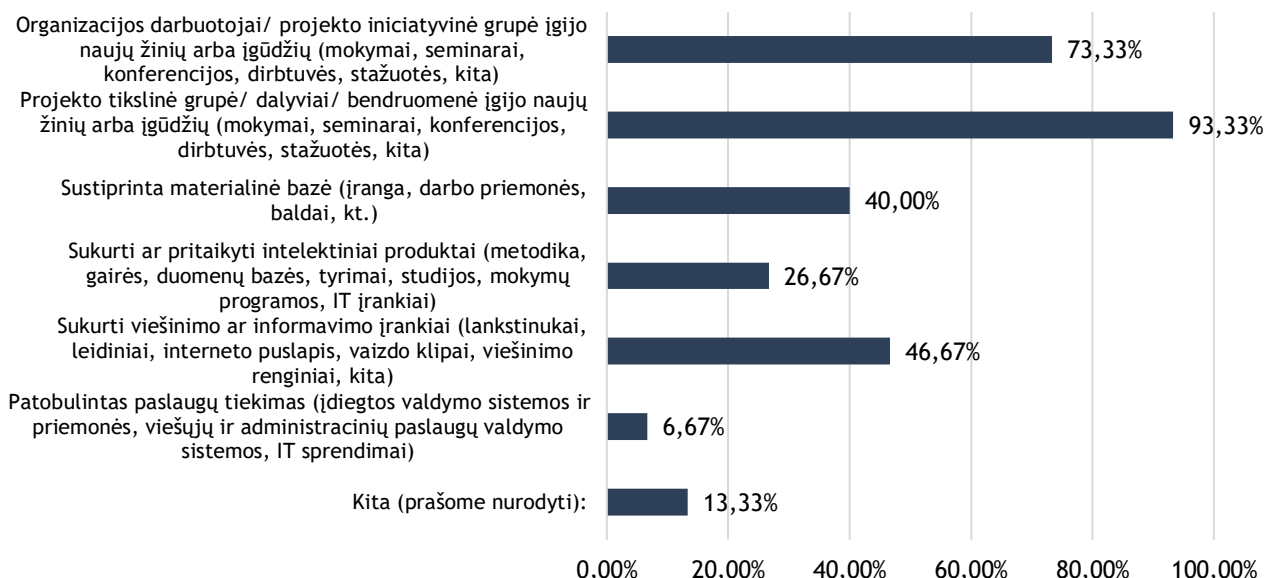
Įvertinkite žemiau pateiktus teiginius. Vertinimui naudokite skalę nuo 1 iki 5, kur 1 – „Visiškai sutinku“, o 5 – „Visiškai nesutinku“:

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

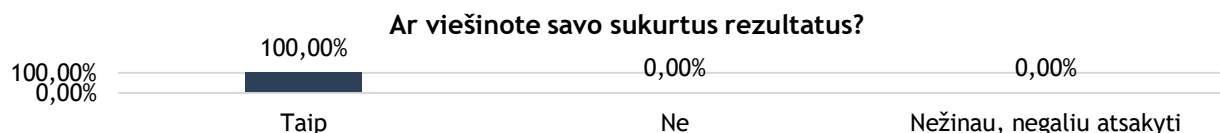
36 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.14

Kokie rezultatai buvo sukurti projektų metu?

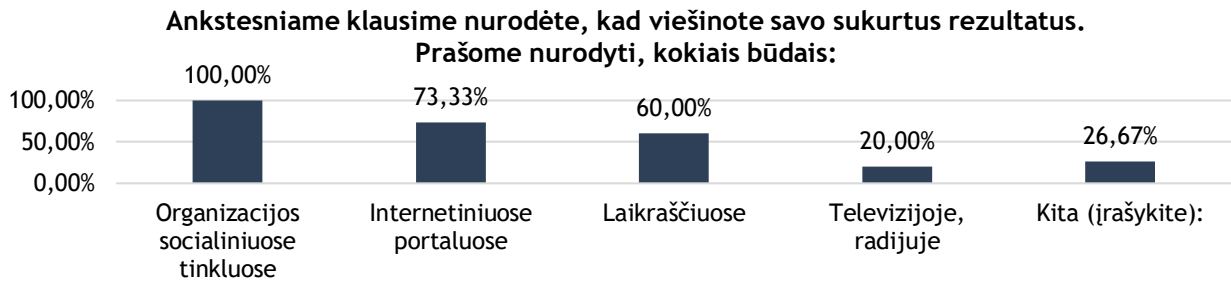
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

37 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.15

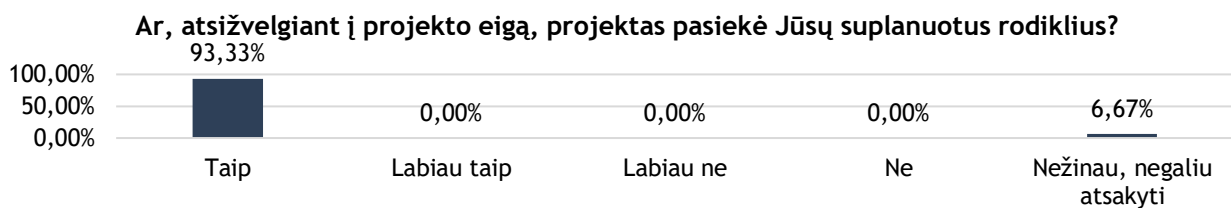
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

38 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.16

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

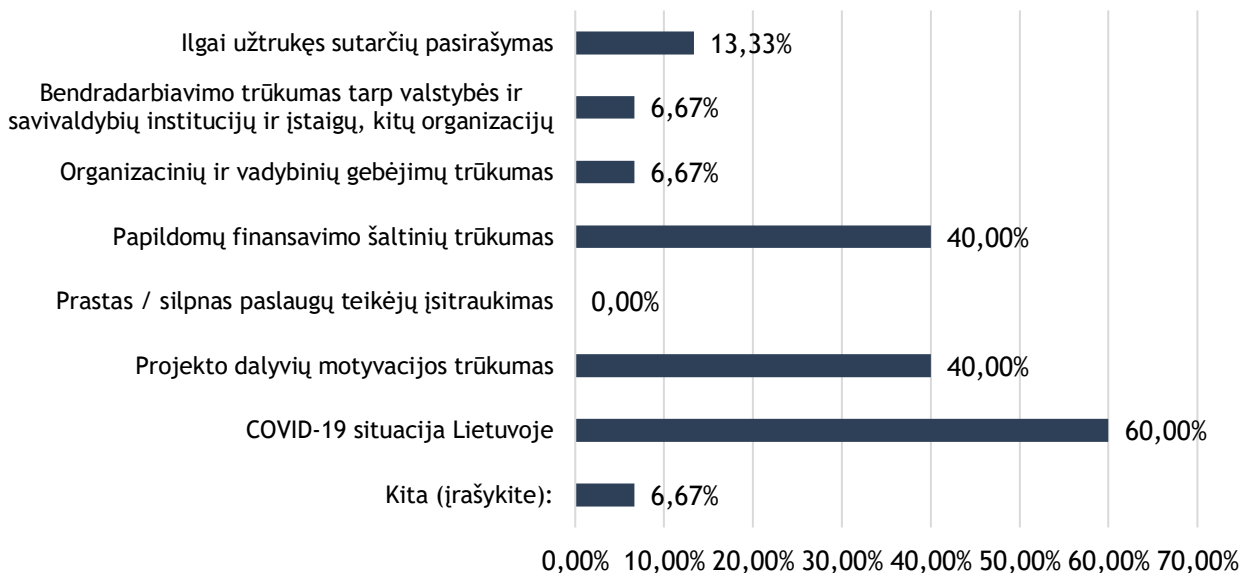
39 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.17

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

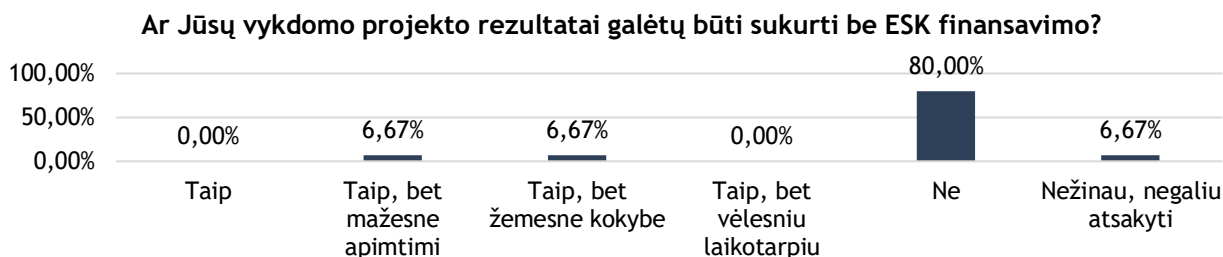
40 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.18

Kurie veiksniai, Jūsų nuomone, trukdė projektui pasiekti uždavinius ir įgyvendinti veiklas? Pasirinkite daugiausiai tris jums svarbiausius veiksnius.

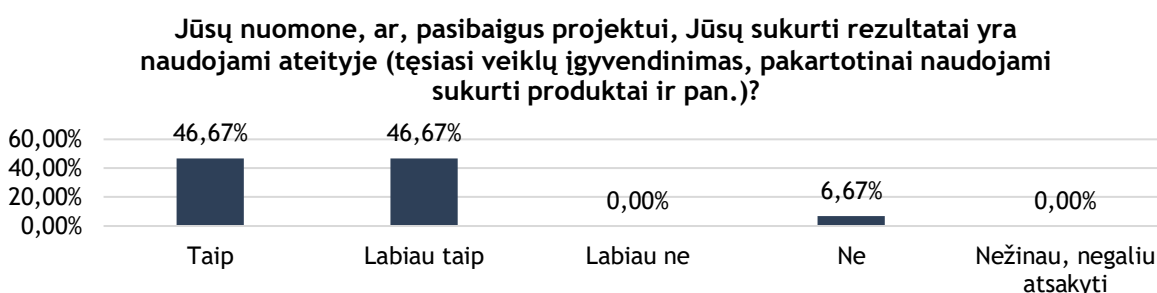
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

41 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.19

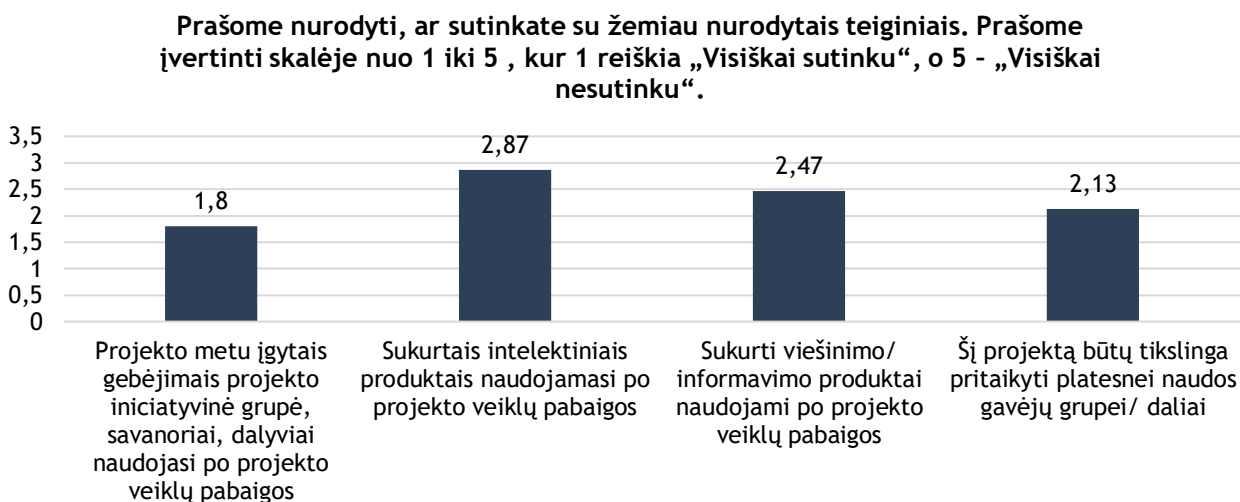
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

42 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.20

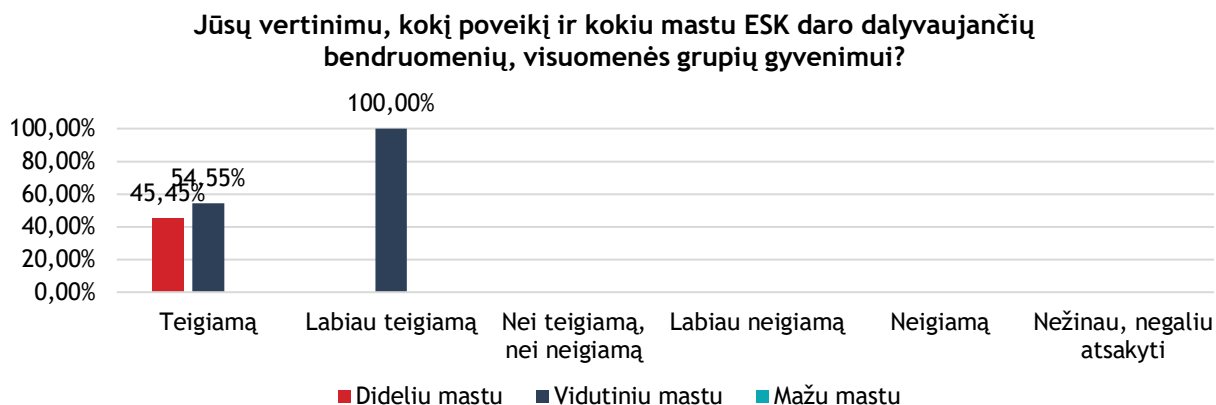
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

43 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.21

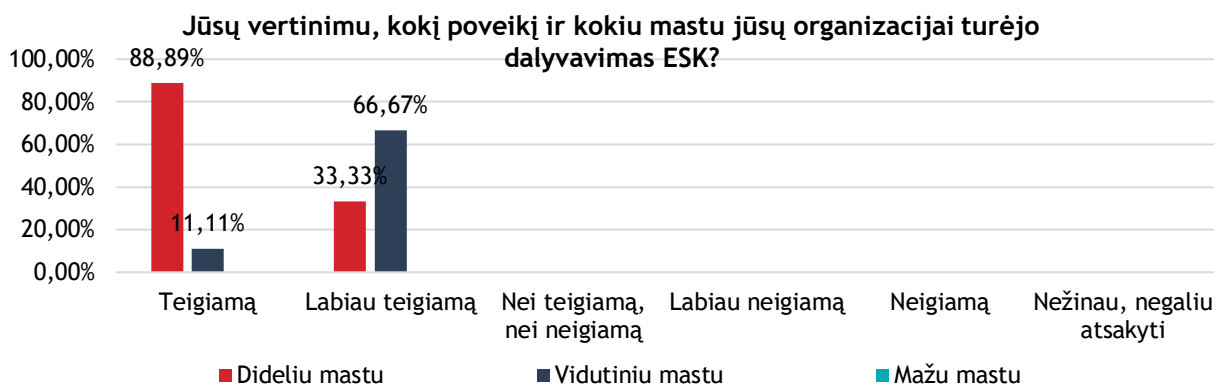
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

44 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.22

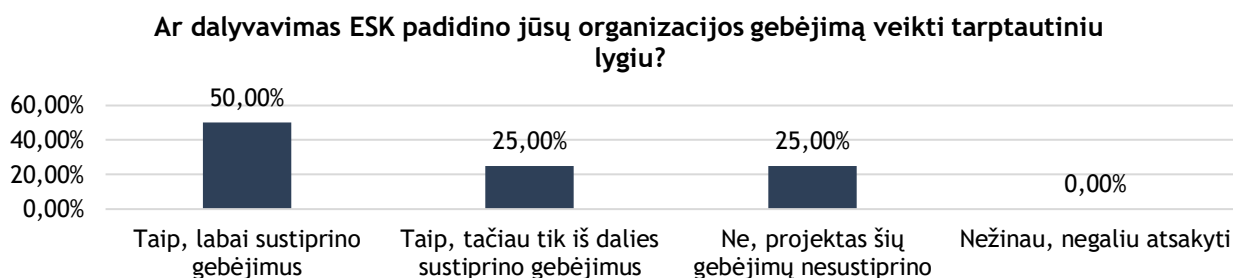
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

45 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.23

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

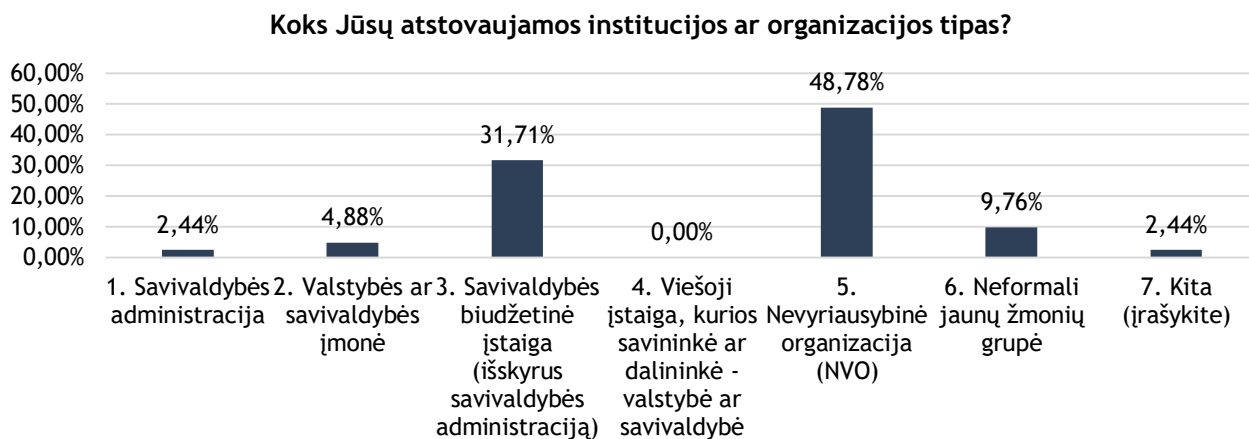
46 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.24

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ, PROJEKTUS ĮGYVENDINUSIŲ 2021-2023 M. ESK PROGRAMOS METU, ANKETINĖS APKLAUSOS REZULTATAI

47 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.1

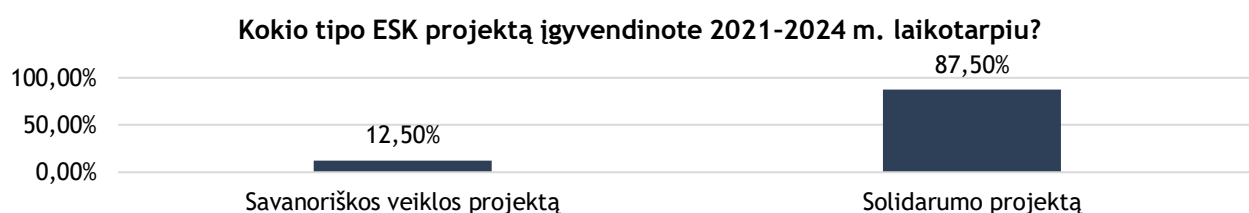
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

48 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.2

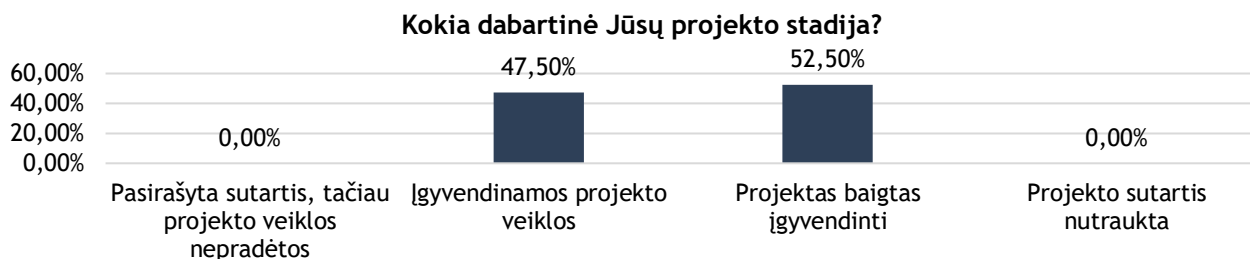
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

49 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.3

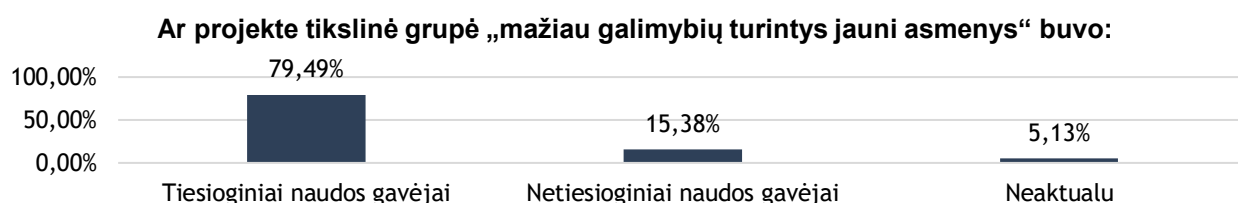
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

50 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.4

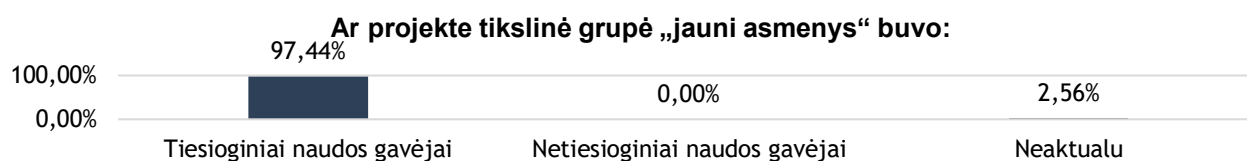
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

51 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.5

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

52 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.5

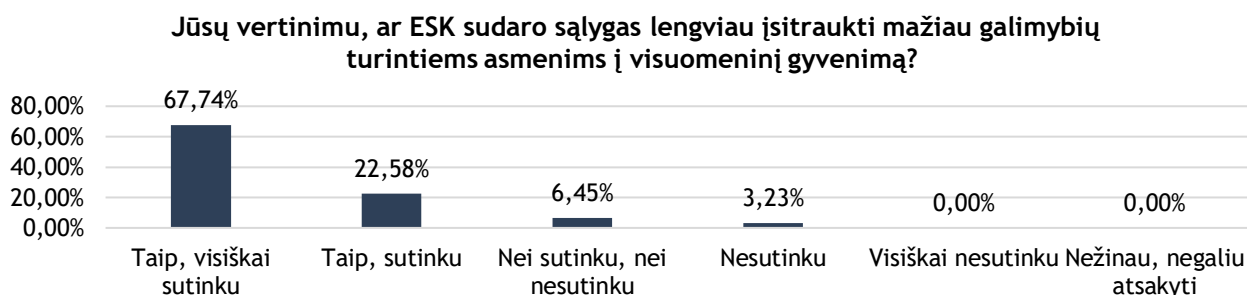
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

53 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.5

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

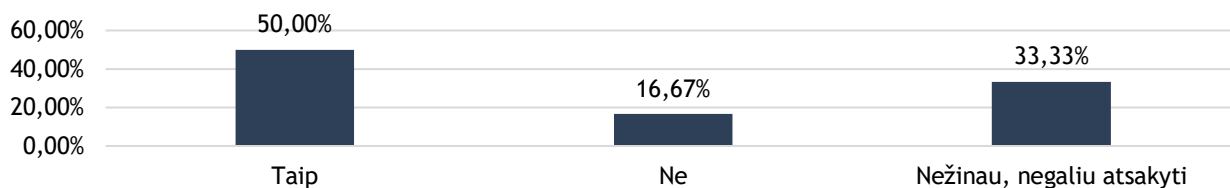
54 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.6

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

55 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.7

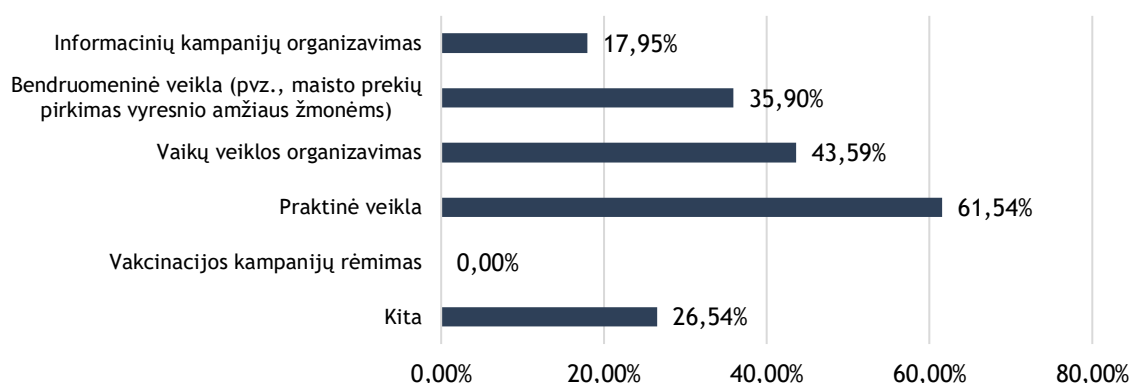
Ar svarstėte įtraukti mažiau galimybių turinčius asmenis į projekto veiklas kaip tiesioginius naudos gavėjus?

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

56 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.8

Nurodykite, kokios pagrindinės veiklos buvo įgyvendintos Jūsų projektų metu?

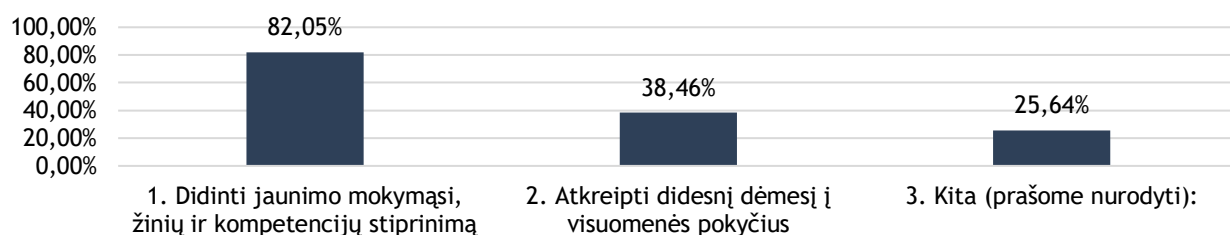

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

* Praktinė veikla (pavyzdžiui, seminarai apie socializacijai ir bendravimui skirtų internetinių priemonių naudojimą, seminarai, konferencijos, teoriniai seminarai, mokymai, darbo stebėjimas, ugdomasis vadovavimas, keitimasis gerąja praktika ir kt.)

57 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.9

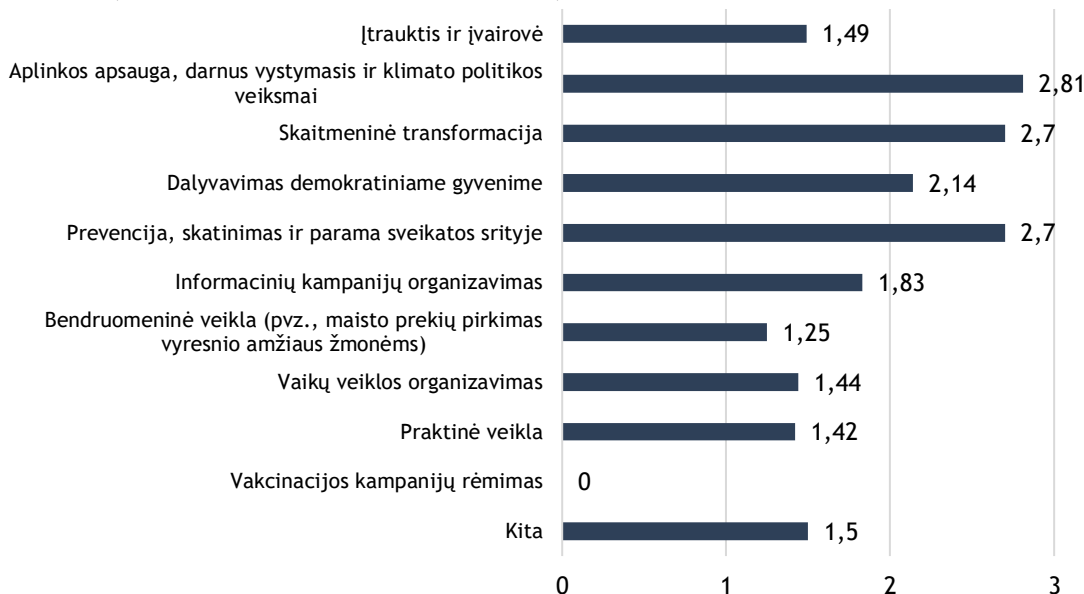
Projektinėmis veiklomis Jūs (Jūsų atstovaujama organizacija) siekėte:

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

58 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.10

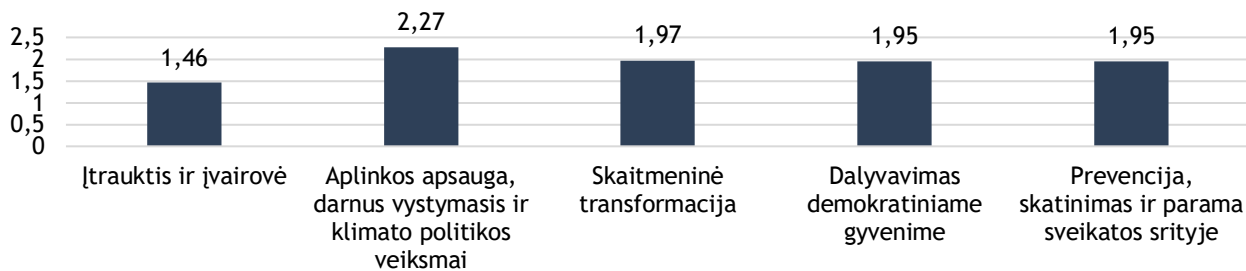
Ar ESK remiamos veiklos ir prioritetai atitinka Jūsų institucijos/organizacijos poreikius? Prašome įvertinti skalėje nuo 1 iki 7 , kur 1 reiškia „Visiškai atitinka“, o 7 - „Visiškai neatitinka“.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

59 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.11

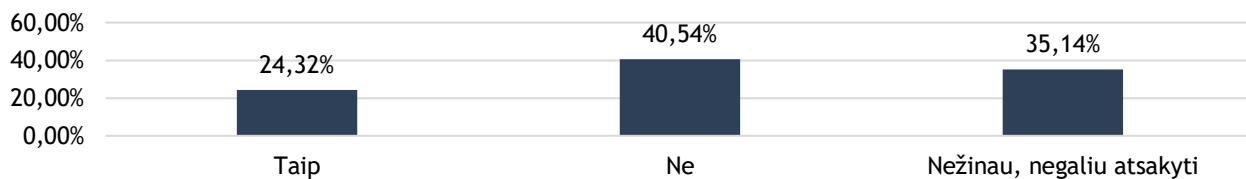
Jūsų nuomone, ar ESK programos prioritetai atitinka visuomenės lūkesčius? Prašome įvertinti skalėje nuo 1 iki 7, kur 1 reiškia „Visiškai atitinka“, o 7 - „Visiškai neatitinka“.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

60 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.12

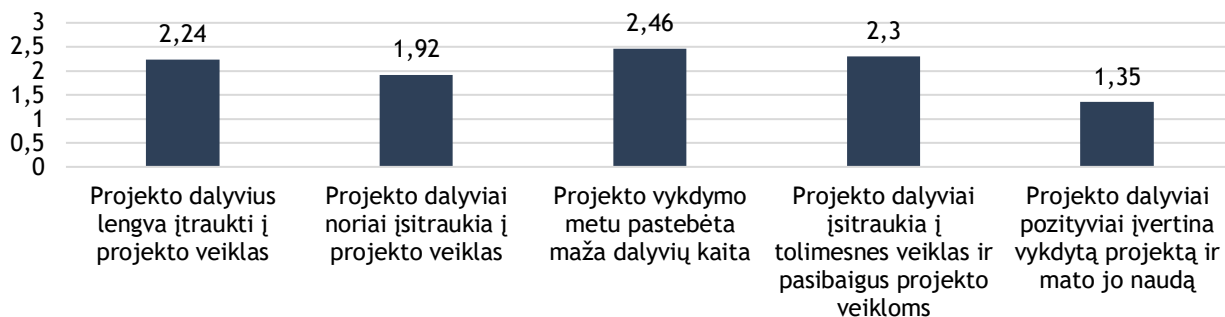
Jūsų nuomone, ar yra poreikis kasmet atnaujinti ESK programos prioritetus?

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

61 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.13

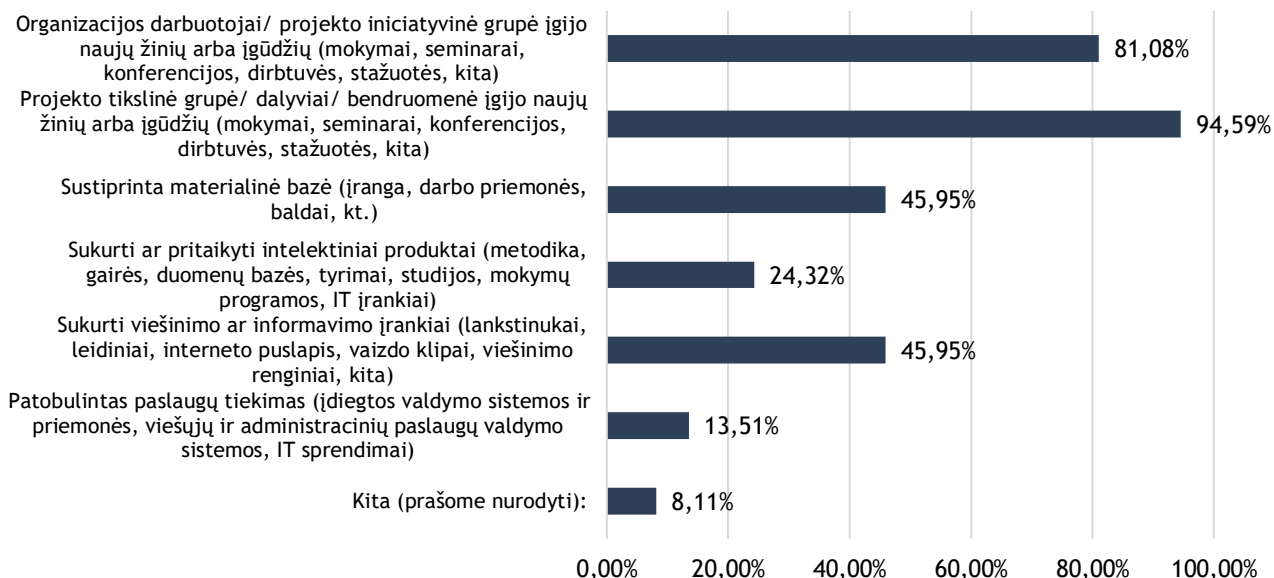
Įvertinkite žemiau pateiktus teiginius. Vertinimui naudokite skalę nuo 1 iki 5, kur 1 - „Visiškai sutinku“, o 5 - „Visiškai nesutinku“:

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

62 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.14

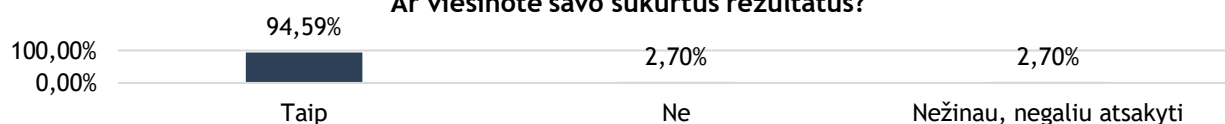
Kokie rezultatai buvo sukurti projektų metu?

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

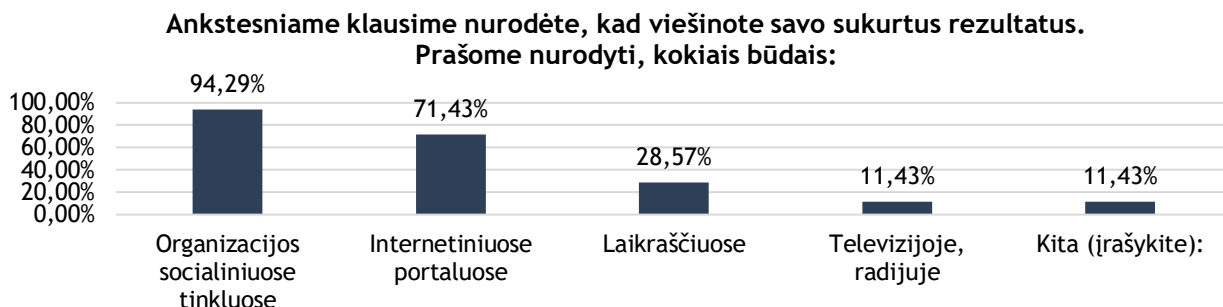
63 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.15

Ar viešinate savo sukurtus rezultatus?

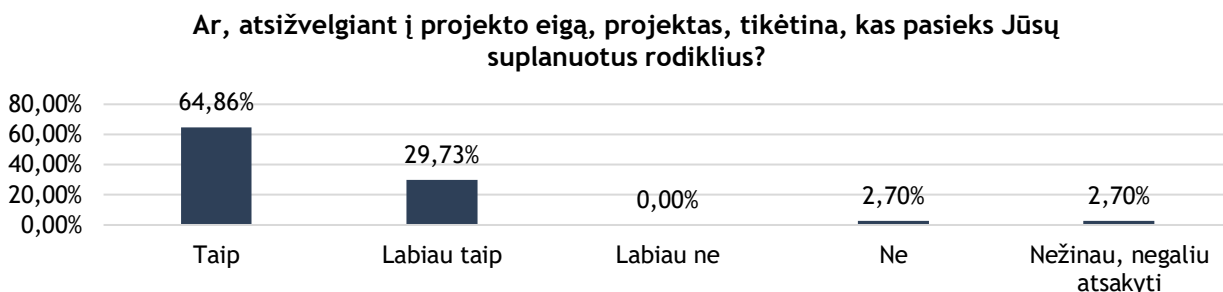
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

64 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.16

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

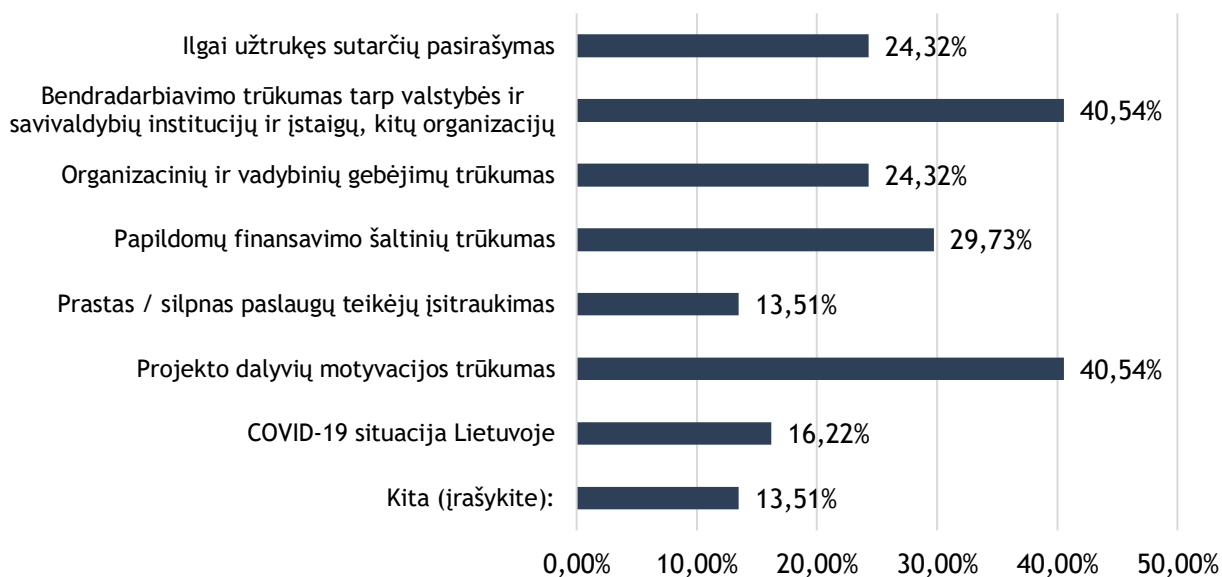
65 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.17

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

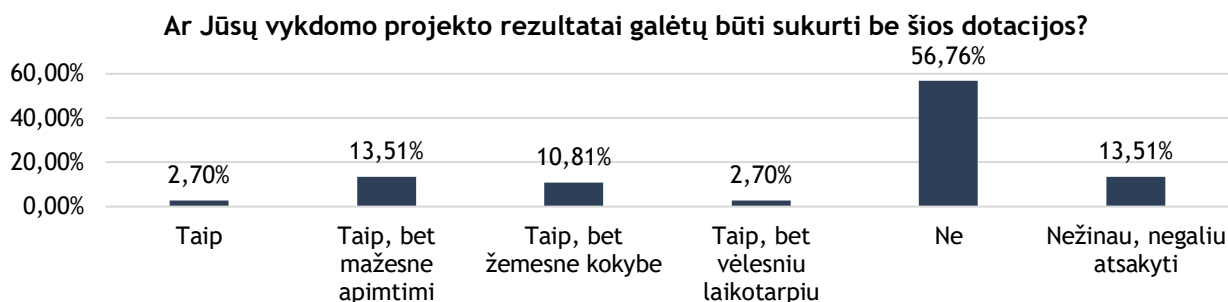
66 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.18

Kurie veiksniai, Jūsų nuomone, trukdė projektui pasiekti uždavinius ir įgyvendinti veiklas? Pasirinkite daugiausiai tris jums svarbiausius veiksnius.

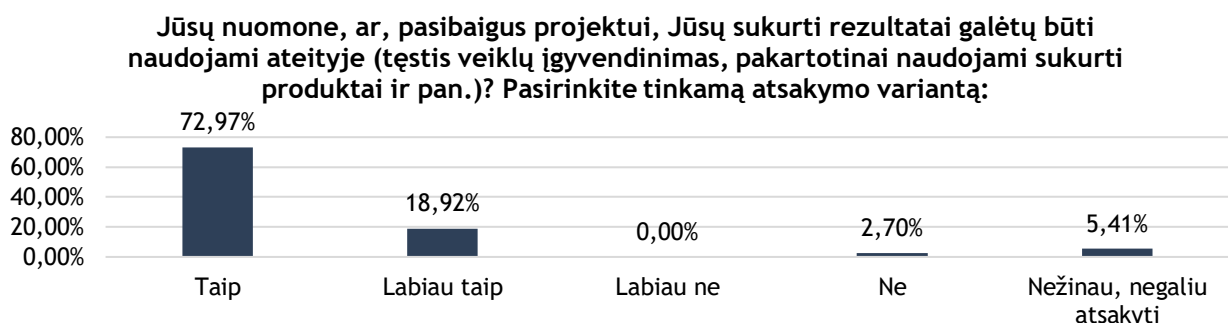
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

67 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.19

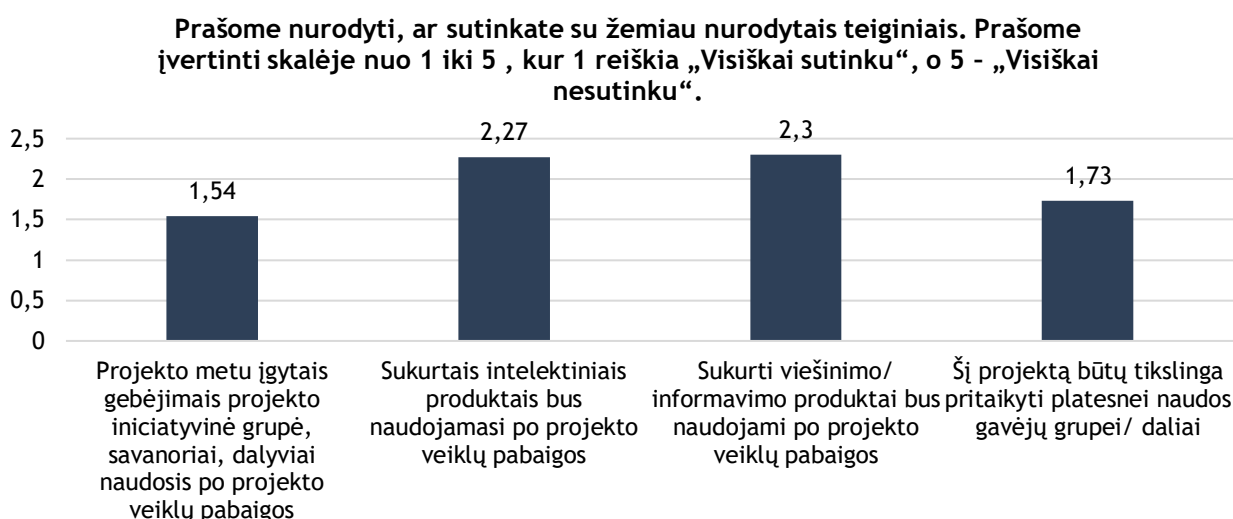
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

68 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.20

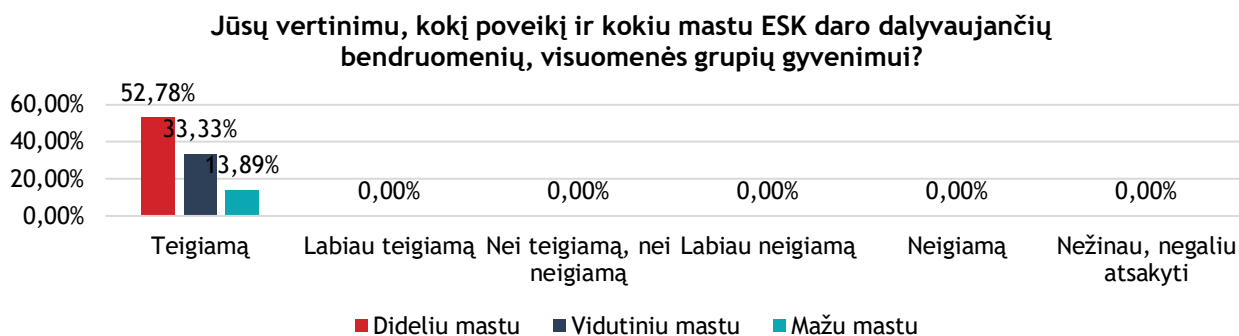
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

69 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.21

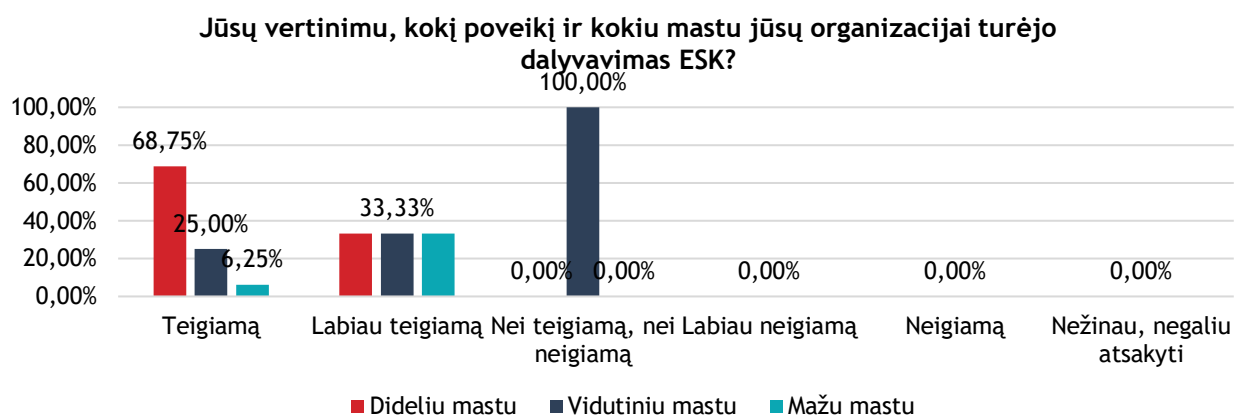
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

70 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.22

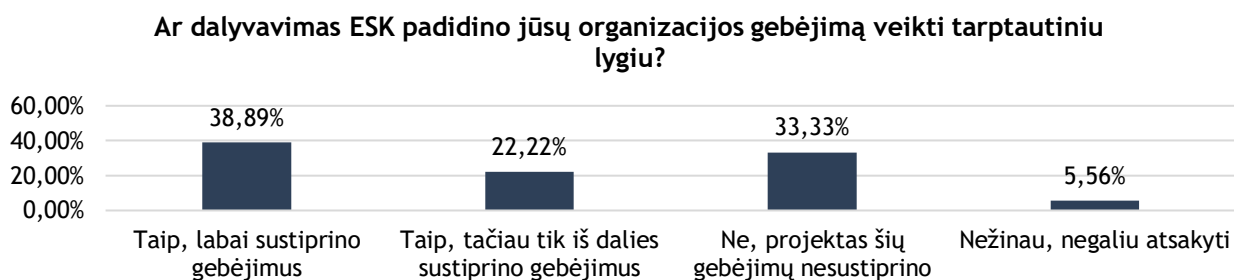
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

71 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.23

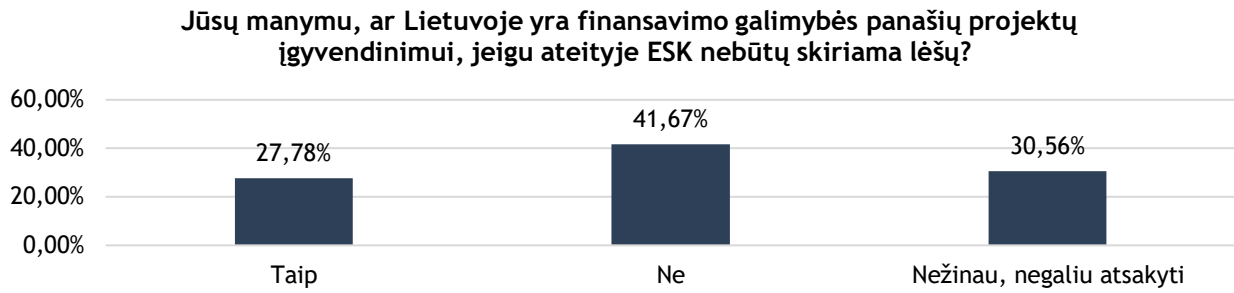
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

72 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.24

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

73 PAVEIKSLAS. PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PASISKIRSTYMAS. KLAUSIMAS NR.25

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

PRIEDAS NR. 4. NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

Europos Komisija, „European Solidarity Corps – Performance“ (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/programme-performance-statements/european-solidarity-corps-performance_en#performance-assessment;

Europos Sąjungos Taryba ir Europos vadovų Taryba, „Europos solidarumo korpusas. Nuo bandomojo projekto prie realybės“ (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2018/06/27/european-solidarity-corps-from-pilot-project-to-reality/>.

Europos solidarumo korpusas, „Stažuotės ir įdarbinimas“ (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: https://youth.europa.eu/solidarity/young-people/traineeships-jobs_lt.

Jaunimo reikalų agentūra, „Jaunimo savanoriška tarnyba“ (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: <https://jra.lt/jaunimui/suzinok-daugiau/savanoryste/jaunimo-savanoriska-tarnyba>;

Jaunimo reikalų agentūra, tyrimo Jaunimo savanoriškos tarnybos programos vertinimas: savanorio perspektyva ataskaita. Tyrimą atliko dr. Neringa Kurapkaitienė, 2021–2022 m. Prieiga internete: <https://jra.lt/dirbantiems/suzinok-daugiau/savanoryste/nacionaline-savanoryste/jst/tyrimo-jaunimo-savanoriskos-tarnybos-programos-vertinimas-savanorio-perspektyva-ataskaita>;

Jaunimo reikalų departamento prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2019 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. 2V-127 (1.4) Dėl savanorių neformalioju būdu, jaunimo savanoriškos tarnybos metu, įgytų kompetencijų įvertinimo, įsivertinimo ir pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo 3 skyrius, 8 punktas. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/b1133470892211e993ffd4361ddf8976>;

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. balandžio 13 d. įsakymas Nr. A1-181 Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2017–2019 metų veiksmų plano patvirtinimo. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a905d6a0214d11e79f4996496b137f39?jfwid=>;

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. birželio 22 d. įsakymas Nr. A1-317 Dėl jaunimo savanoriškos tarnybos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/aa3158f2797711e89188e16a6495e98c?jfwid=14f2281hod>;

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. A1-65 Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2022 metų veiksmų plano patvirtinimo. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/62836fd17fb211ecb2fe9975f8a9e52e?jfwid=kjtir9fu5>;

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. A1-469 Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2023–2027 metų veiksmų plano patvirtinimo. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/50839d5024d911eea0b6cad9848a9596>;

LR Vyriausybės 2010 m. gruodžio 1 d. nutarimas Nr. 1715 Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos patvirtinimo. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.387971/asr>;

LR Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimas Nr. 1482 Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.439028>;

LR Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimas Nr. 998 Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5?jfwid=32wf90sn>;

Nacionalinis socialinės integracijos institutas, „Europos savanorių tarnyba“ (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: <https://zmogui.lt/category/zmogaus-teisiu-ugdymas/europos-savanoriu-tarnyba/>;

Public Policy and Management Institute, Interim evaluation of Erasmus+ implementation in Lithuania – FINAL REPORT, 2017

Research youth (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: <https://www.researchyouth.net/reports/>;

Research youth, RAY Factsheet – A Closer Look at Solidarity Projects, Eick. J. and Strecker T., 2023. Prieiga internete: [RAY-SOC Factsheet-Solidarity-Projects 20231004.pdf](https://www.researchyouth.net/reports/ray-soc-factsheet-solidarity-projects-20231004.pdf) (researchyouth.net);

The Duke of Edinburgh's International Award Lietuva (DofE) (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: <https://www.dofe.lt/>;

Valstybės kontrolė, „Jaunimo politikos strateginis planavimas ir priemonių įgyvendinimas socialinės apsaugos ir darbo srityje“ (Viešai pateikiama informacija). Prieiga internete: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/Recomendation/18933/rekomendaciju-igyvendinimas>;

Valstybės pažangos taryba, Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. Prieiga internete: https://e-seimas.lrs.lt/rs/lasupplement/TAP/TAIS.423800/45a6c4cce8a3835f3c3f3b4625587aff/format/ISO_PDF/.